

K o n s e k v e n s a n a l y s e a f

KULTURBY 96

Torben Fridberg og Inger Koch-Nielsen

Kronborg

SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTET

Udgivet november 1997 af Københavns Kommune

Udarbejdet af Socialforskningsinstituttet

Grafisk Design: Dorte Riis Hensen og Inge-Lise Hartz

Tryk: Clemensstrykkeriet

Foto: K96's arkiv og fotograferne:

Bo Hansen, Gorm Valentin, Kjell Yngve Petersen, Wolfgang
Reichmann, Susanne Hasman, Finn Christoffersen, Søren Nielsen,
Helle Nebelong, Sokkelund, Karsten Weirup, Tom Caravaglia,
Omar Ingerslev, Lars Trige Rasmussen, Peter Christensen,
Martin Tucinius, Roberto Fortuna, Simon Lautrop, Christina Voigt.

ISSN 1396-1810

ISBN

Oplag: 2.500 eks.

SOCIAL
FORSKNINGS
INSTITUTTET

K o n s e k v e n s a n a l y s e a f

KULTURBY 96

Torben Fridberg og Inger Koch-Nielsen

SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTET

Rapport 97:22

FORORD

- Rapporten om Kulturby 96 indeholder en beskrivelse af kulturbyårets aktiviteter og responsen herpå fra publikum, turister, presse og samarbejdspartnere i øvrigt. Der redegøres for projektets organisatoriske struktur, herunder Kulturbysekretariatets organisation og rolle.

Rapporten indeholder derimod ikke en evaluering af kulturbyårets forløb og samlede betydning eller kvalitative vurderinger af det kulturelle indhold i kulturbyårets arrangementer.

På nogle områder såsom publikumsbesøg og udviklingen i turismen drages der dog visse konklusioner om kulturbyårets indflydelse. Rapporten indeholder ingen forsøg på at beregne kulturbyårets økonomiske og beskæftigelsesmæssige betydning for hovedstadsregionen. Derimod diskuteres, om der findes nogle såkaldte varige forbedringer, som kan tilskrives kulturbyåret. Konklusionerne her bygger dels på nogle synlige og ret håndfaste resultater i form af fysiske forbedringer af byen, dels på udsagn fra de involverede projekter, men også fra fagfolk på området.

Rapporten er udarbejdet af Socialforskningsinstituttet for den styringsgruppe som bestyrelsen for kulturbyfonden nedsatte i februar 1996 til at belyse konsekvenserne af kulturbyprojektet. Kulturdirektør Ida Munk blev formand for gruppen. Kulturbysekretariatet var repræsenteret ved generalsekretær Trevor Davies.

Styregruppen lagde - før Socialforskningsinstituttet var blevet kontaktet - en plan for gennemførelsen af konsekvensanalysen og besluttede dels hvilke problemstillinger, der ønskedes belyst, dels hvilke datamaterialer, man ønskede skaffet til veje. Den plan indebar, at der af forskellige analyseinstitutter blev gennemført en række delanalyser.

*Det japanske fyrværkeri i Københavns Havn,
som blev set af en trediedel af alle indbyggere i Hovedstadsområdet.*

Kunst og kultur

Europa

På grundlag af det indsamlede materiale har Socialforskningsinstituttet haft til opgave at skrive den samlede rapport, som foreligger her, men har ikke haft indflydelse på datagrundlaget for rapporten.

I rapportens sidste afsnit 'Metoder og materialer' findes en oversigt over de gennemførte delundersøgelser.

På baggrund af rapporten har styringsgruppen udformet sine anbefalinger til bestyrelsen for kulturbyfonden. Disse anbefalinger står naturligvis udelukkende for styringsgruppens regning, idet Socialforskningsinstituttet ikke har været involveret heri. Da rapporten imidlertid skal indeholde den samlede afrapportering af Kulturby 96 initiativer og dens konsekvenser, er anbefalingerne medtaget som bilag.

Udkast til rapporten er blevet kommenteret af såvel styringsgruppen som af Kulturbysekretariatet, og lektor Dorte Skot-Hansen har for instituttet gennemlæst og kommenteret rapporten. Instituttet takker for de nyttige kommentarer. Det skal bemærkes, at kapitel 4 om økonomi ikke har været til gennemlæsning, da de relevante oplysninger er fremkommet så sent, at kapitlet først er skrevet i begyndelsen af august 1997.

Såvel Socialforskningsinstituttets arbejde som de mange dataindsamlinger og delanalyser er finansieret af styringsgruppen for konsekvensanalysen.

Rapporten er udarbejdet af seniorforsker Torben Fridberg og forskningsleder Inger Koch-Nielsen.

Kulturdirektør

Ida Munk

Direktør

Jørgen Søndergaard

Bygninger og pladser

Engagement

Hovedstaden

Deltagelse

Vækst og kreativitet

Internationalt

Mangfoldighed

Varige forbedringer

8	<i>Kapitel 1</i>
14	<i>Kapitel 2</i>
14	
16	
18	<i>Kapitel 3</i>
18	
18	
22	
23	
23	
25	
25	
26	
27	
27	
31	
35	
38	
38	
41	
42	
44	
46	
46	
47	
48	
50	<i>Kapitel 4</i>
50	
52	
54	
55	
56	<i>Kapitel 5</i>
56	
56	
59	
63	
68	
70	<i>Kapitel 6</i>
70	
74	
75	
76	<i>Bilag</i>

SAMMENFATNING OG KONKLUSIONER

BAGGRUND OG FORMÅL

- 2.1 Baggrund
- 2.2 Formålet

KULTURBYÅRETS MÅLBARE RESULTATER OG KONSEKVENSER

- 3.1 Kulturbyårets projekter og aktiviteter
 - 3.1.1 Omfang og art
 - 3.1.2 Regi
 - 3.1.3 Den geografiske spredning
 - 3.1.4 Deltagerne
- 3.2 Publikum. Antal og reaktioner
 - 3.2.1 Publikum til K96 arrangementer
 - 3.2.2 Den kulturelle aktivitet i hovedstaden generelt
- 3.3 Befolkningen i hovedstadsområdet
 - 3.3.1 Interessen for Kulturbyåret
 - 3.3.2 Kulturelle aktiviteter
- 3.4 Turisme
- 3.5 K96 og medierne
 - 3.5.1 Den nationale pressedækning
 - 3.5.2 Den internationale pressedækning
 - 3.5.3 Projekternes vurderinger og strategi
- 3.6 Effekten for andre aktører
- 3.7 Varige forbedringer og udbyttet af K96
 - 3.7.1 Fysiske forbedringer
 - 3.7.2 Fortsættelse af projekter
 - 3.7.3. Om udbyttet i øvrigt

ØKONOMI

- 4.1 Kulturbyfondens indtægter og udgifter
- 4.2 Kulturbyaktiviteternes samlede økonomi
- 4.3 Erhvervslivet og K96
- 4.4 Projekternes finansieringskilder

ORGANISATION OG SAMARBEJDE

- 5.1 Københavns kulturbyfond 96's organisation og struktur
- 5.2 Processen
- 5.3 De enkelte afdelinger
- 5.4 Personale
- 5.5 Samarbejdet

PROGRAMORGANISATIONENS ARBEJDE

- 6.1 Projektarbejdets gang i sekretariatet
- 6.2 Projekternes vurdering af K96's betydning og af samarbejdet med sekretariatet
- 6.3 Sammenfattende om de eksterne projekter

METODER OG MATERIALER

Styingsgruppens anbefalinger til Kulturbyens bestyrelse

SAMMENFATNING OG KONKLUSIONER

Tanken om at bruge kultur til at fremme en ønsket udvikling på andre områder er ikke ny. Både i Danmark og i det øvrige Europa kan vi meget overordnet skelne mellem tre perioder: 1970'erne, hvor de mange ny

bevægelser var knyttet sammen med alternative kulturer, og hvor kulturelle og politiske aktiviteter blev opfattet som to sider af den samme sag. Kulturen - som var meget mere end finkultur - blev i denne periode opfattet som et middel til at aktivere og integrere i det offentlige (by)liv. I 1980'erne var det derimod kulturens mulighed for at fremme byernes økonomiske udvikling ved at tilføre dem nyt liv og give dem et nyt image, som kom på dagsordenen.

I 1990'erne kan man spore en øget interesse for kulturen - ikke kun som et middel men også som et mål i sig selv.

Selve kulturbytanken blev lanceret af den græske kulturminister Melina Mercouri tilbage i 1984.

Formålet med Europas Kulturby er ifølge resolutionen fra EF's kulturministre, at

"..arrangementet skal gøre særlige aspekter af kulturen i den pågældende by, det pågældende område eller land tilgængelige for det europæiske publikum. Det kan samtidig tjene til at gøre den pågældende by til skueplads for en række kulturelle bidrag fra andre medlemsstater, først og fremmest til glæde for beboerne i det pågældende område".

Oprindeligt drejer det sig altså om kulturudveksling i EF - men med en understregning af, at der også skal være et udbytte for byen og byens beboere.

Før København har adskillige andre byer været europæisk kulturby, men de nationale drivkræfter til at gøre København til europæisk kulturby skal nok så meget søges i den situation, som byen selv befandt sig i i slutningen af firserne, som i et særligt europæisk engagement (Hvidbogen for K96).

Allerede fra 1995 skilte Københavns Kommune med den forestående kulturbystatus ved hjælp af bannere på offentlige pladser og trafikknudepunkter.

Kulturby 96 har således været et meget ambitiøst projekt med en lang række meget forskellige, men hver især flotte målsætninger, der har skullet tilgodese mange og vidt forskellige interesser.

I hvidbogen blev de 10 overordnede mål opstillet.
De 10 mål drejede sig om at:

- Sikre et bredt engagement i kunst og kultur
- Skabe varige forbedringer for kunst og kultur
- Synliggøre kultu-rens og kunstens mangfoldighed og kvaliteter
- Placere dansk kunst og kulturliv i internationale sammenhænge
- Sætte fokus på internationale strømninger i nutidig skabende kunst
- Fremhæve hovedstadsområdets geografiske, fysiske og historiske særpræg
- Styrke København som et sammenhængende geografisk område og som hovedstad
- Markere København som et regionalt centrum i Europa
- Fremme menneskelig vækst og kreativitet
- Sætte fokus på særlige befolkningsgrupper

I målene afspejles de tre forskellige hovedtendenser, som vi har nævnt ovenfor:

- ▶ Forventningen til, at kunst og kultur kan fremme økonomi og derigennem byudviklingen
- ▶ Ideen om, at kunst og kultur har et demokratisk og aktiverende formål
- ▶ Ønsket om, at "højne kulturen" ved at sætte fokus på mangfoldighed og kvalitet og fremme internationaliseringen

Det stort anlagte projekt og de mange målsætninger gør det imidlertid også vanskeligt at gøre status på en enkel måde ved kulturbyårets afslutning. Formålet med denne rapport er da heller ikke at foretage en sammenfattende evaluering af Kulturby 96, men derimod at beskrive og vurdere hvad der kom ud af kulturbyprojektet med det formål, dels at dokumentere processen, dels at tilvejebringe et materiale, der kan anvendes aktivt og fremadrettet.

Konklusionerne skal tages som et udtryk for, hvad man efter kulturbyårets afslutning kan uddrage af erfaringer fra kulturbyprojektet om de to helt overordnede formål, som handlingsplanens mål og delmål kan sammenfattes under:

- ▶ at styrke Københavns - forstået som hele hovedstadsregionen - position
- ▶ at sætte kulturen på dagsordenen - og fremme kulturel aktivitet

Københavns og hovedstadsregionens position

Set med den almindelige borgers øjne er der sket meget med byen København. Der er kommet liv i byen, den er blevet smukkere og mere tiltrækkende at færdes i, butik-kernes åbningstider er blevet mere europæiske, og der er en overflod af kulturelle tilbud ikke blot i selve København men i hele hovedstadsregionen. På en anden front kan man også opleve et ændret klima: det er blevet legitimt at tale om behovet for at udvikle en stærk hovedstadsregion. Denne udvikling skyldes naturligvis ikke Kulturby 96 alene, men kulturbyåret har været med til at trække i denne retning, ved selv at have sat en lang række aktiviteter i gang, ved at have været anledning til at andre aktiviteter er sat i gang samt ved, som en del af det samlede koncept, at sætte fokus på hovedstaden, dens kultur, arkitektur og historie.

Fysisk er der sket mange forbedringer af byens rum og af bygninger og anlæg i hele hovedstadsområdet. Hertil kom-

mer åbningen af en række nye udstillings- og besøgssteder som f.eks. Holmen, Arken i Ishøj, Øksnehallen på Halmtorvet, Haverne i Valbyparken, Vestvolden og Kaskaderne i Frederiksborg Slotshave. Og københavnernes har taget disse ny muligheder til sig. Ca. 60 pct. af befolkningen i hovedstadsområdet har besøgt et af disse steder i løbet af kulturbyåret.

Turistmæssigt har kulturbyåret været en succes for hovedstadsområdet. Samtidigt med at landet som helhed har oplevet en stagnation i turismen, har Storkøbenhavn oplevet en 11 pct.'s stigning i antallet af overnatninger. En stor del af denne vækst kan tilskrives en tilstrømning, som alene er begrundet med, at København har været kulturby i 1996. Alle danske turister og ca. 80 pct. af de udenlandske vidste, at København var kulturby - allerede da de rejste hjemmefra. Erfaringerne fra samarbejdet mellem turismearbejdet og hovedstadens kunst- og kulturliv bør kunne anvendes fremover.

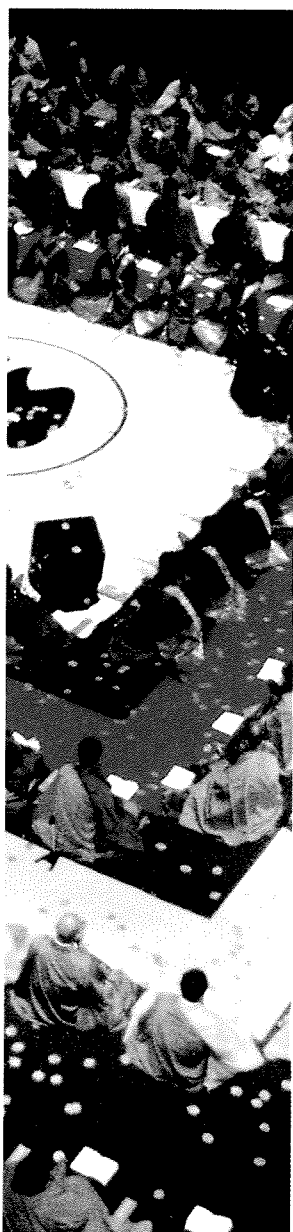
Omtalen af kulturbyen og dermed af København i både de danske og de internationale medier har været omfattende. Den megen omtale kan tages som udtryk for, at kulturen er kommet på dagsordenen, men også for at København internationalt er blevet mere synlig. Kulturbyprojektets mediestrategi har ikke alene drejet sig om at markedsføre den lange række af arrangementer, men har også - bl.a. gennem at starte på et tidligt tidspunkt - søgt at formidle det brede indtryk af en by i kulturel udvikling. Det ser ud til, at denne strategi har været vellykket. Selv om de enkelte projekter kunne synes, at det var svært at trænge igennem det meget store udbud af arrangementer, finder halvdelen, at medieinteressen for deres projekt har været stor, især i den skrevne presse. Ca. halvdelen af kulturbyprojekterne har haft omtale i udlandet.

Lidt over halvdelen af hovedstadsregionens befolkning er da også overbevist om, at kulturbyåret har forbedret hovedstadens image internationalt.

En hel del af kulturbyårets aktiviteter afspejler ikke alene et ønske om at sætte kulturen på dagsordenen men også et ønske om at sætte København på dagsordenen. Et stort antal arrangementer har beskæftiget sig med selve hovedstadens og hovedstadsområdets historie og arkitektur, samt dets problemstillinger miljømæssigt mv. Kulturbyåret har således medvirket til, at interessen for arkitektur i hovedstaden er blevet styrket. Bl.a. peger en lang række publikationer herom på dansk og engelsk på, at dansk arkitektur i det hele taget er blevet styrket i relation til udlandet og i relation til befolkningen.

Et af de mere betydningsfulde resultater af kulturbyåret er muligvis, at det overhovedet er lykkedes at få (næsten) alle hovedstadsregionens i alt 50 kommuner og amter til at samarbejde om projektet og dermed netop at markere området som en hovedstadsregion. Det lykkedes endvidere at få skabt en - noget besværlig - men handledygtig struktur til at gennemføre kulturbyprojektet. Hermed er det blevet dokumenteret, at et sådant samarbejde er muligt og vel også nødvendigt, idet det har været en forudsætning for, at projektet kunne lykkes. Det bør få indflydelse på det fremtidige kultursamarbejde i hovedstadsområdet.

Hele hovedstadsregionen omfatter København og Frederiksberg Kommune, Københavns Amt, Frederiksborg og Roskilde Amter. Det er alt i alt så stort et område, at man kunne forestille sig, at det var vanskeligt at inddrage de områder, som ligger fjernest fra hovedstadens centrum i et fælles projekt. Over halvdelen af de mange arrangementer og af arrangementsdagene fandt da også sted i København og Frederiksberg Kommune, hvortil den største del af publikum også kom. Befolkningsundersøgelsen fra Gallup peger på, at der var nogle forskelle i befolkningens holdninger til kulturbyprojektet og i udnyttelsen af de mange kulturelle tilbud mellem de enkelte amter i hovedstadsregionen. Det interessante er imidlertid, at forskellene er overraskende små og på nogle områder ikke eksisterende. F.eks. er det i alle amter ca. 10 pct. af befolkningen, der selv har været aktive i forbindelse med kulturbyåret som udøvende eller i forbindelse med forberedelse eller afvikling af et arrangement. Kulturbyen har således formået at engagere bredt - også geografisk.

100 buddistiske munke gav koncert i Cirkusbygningen som led i rækken af japanske gæstespil.

Kulturen på dagsordenen

At kulturen kom på dagsordenen i 1996, er heller ingen vist i tvivl om. Alene antallet af større og mindre begivenheder og arrangementer i løbet af året dokumenterer dette. Der indkom ca. 2.700 ansøgninger om at blive optaget i kulturbyprogrammet og om projektstøtte. Lidt over 725 projekter blev prioriteret - dækkende over langt flere arrangementer og aktiviteter. Af disse blev godt 90 pct. gennemført.

Kulturbyprojektets ambition var at synliggøre kulturens og kunstens mangfoldighed og samfundsmæssige sammenhæng. Dette mål blev bl.a. søgt nået ved i handlingsplanen at operere med, ikke alene en kunstnerisk dimension men også med en menneskelig og geografisk/fysisk dimension for kulturbyårets aktiviteter:

- ▶ **Den kunstneriske dimension, som tager udgangspunkt i kunst/kunstproduktion og kunstformidling inden for de enkelte kunstarter og de mange forskellige hybridformer**
- ▶ **Den menneskelige dimension, der tager udgangspunkt i det enkelte menneske som skabende kraft og i sociale grupper, traditioner, værdier, kultur og livsform**
- ▶ **Den fysiske/geografiske dimension, som tager udgangspunkt i byens fysiske udformning, arkitektur, miljø, lokale kulturelle aktiviteter samt aktiviteter, der bygger på nationale og internationale relationer**

Den "kunstneriske dimension" fyldte mest, både målt på antallet af projekter (ca. 300) og på bevillingernes størrelse. Ca. halvdelen af bevillingerne gik til denne dimension. Det afspejler bl.a., at store kunstneriske arrangementer er kostbare. Blandt kunstarterne var billedkunst den absolutte topscorer med 74 projekter, efterfulgt af klassisk musik og teater. Også den rytmiske musik var pænt med. Den "menneskelige dimension" omfattede ca. 140 projekter og tegnede sig for 15 pct. af bevillingerne, mens den "geografisk/fysiske dimension" med lidt under 200 projekter tegnede sig for ca. 30 pct. af bevillingerne fra kulturbyfonden.

Kulturbyprojekterne omfattede i alt ca. 40.000 arrangementsdage.

Heraf tegnede den geografisk/fysiske dimension sig for næsten halvdelen, især takket være Den Historiske by og

Fra udstillingen Container 96,
Art Across Oceans:
Sokari Douglas Camp, Nigeria:
"Alagba in Limbo".

Grøn Kulturby. Den kunstneriske dimension tegnede sig for 35 pct. og den menneskelige dimension for ca. 15 pct. af arrangementsdagene.

Det internationale islæt i programmet var betydeligt. Ca. halvdelen af projekterne havde deltagelse af udenlandske kunstnere. Hertil kom projekter, der involverede udenlandske forskere, fagfolk, idrætsfolk mv. Det er endvidere indtrykket, at der blev knyttet mange udenlandske kontakter, som også fremover vil kunne styrke kunst- og kulturlivet i hovedstadsområdet.

Mangfoldigheden i tilbuddene er formodentlig en del af baggrunden for, at 70 pct. af befolkningen i hovedstadsområdet i slutningen af året mente, at "kulturbyprogrammet rummede mange gode tilbud om oplevelser", og kun få mente, at "der ikke var tilstrækkeligt med valgmuligheder for alle i kulturbyprogrammet". 75 pct. var af den opfattelse, at "kulturlivet har kunnet drage nytte af kulturbyåret".

De mange kulturtilbud - uanset om det drejede sig om et specielt kulturbyarrangement eller ej - blev da også benyttet flittigt af befolkningen i kulturbyåret.

I oktober/november 1996 havde:

- ca. 2/3 af den voksne befolkning været til et musikarrangement af en eller anden slags i 1996
- ca. 2/3 havde været på mindst én udstilling på et museum eller andet sted i løbet af året
- noget under halvdelen havde været til mindst én teaterforestilling
- noget under halvdelen havde været til et andet arrangement som foredrag/diskussion, guidede ture osv.

- alt i alt havde 85 pct. af den voksne befolkning i hovedstadsregionen været til mindst én kulturel aktivitet i 1996

Tallene viser i sig selv en bred interesse for kunst og kultur, og når alt i alt 85 pct. af befolkningen havde været til et kulturelt arrangement i løbet af året, er det ikke kun en lille elite, der benyttede sig af tilbuddene i kulturbyåret.

I øvrigt var det ikke alle, der var specielt interesseret i, om det var et kulturbyprojekt eller ej. En undersøgelse blandt publikum viste, at hver fjerde besøgende på en række forskellige kulturbyarrangementer ikke var klar over, at det var et kulturbyarrangement.

Også opgørelserne af publikum i teatre og på museer i 1996 viser også et øget aktivitetsniveau. I hovedstadsregionen steg antallet af teaterforestillinger med 11 pct., og tilskuertallet steg med 6 pct. mod et fald på 2 pct. i det øvrige land. Knap 2 mio. teaterbesøg blev det til i hovedstadsregionen i 1996. Museerne i hovedstadsregionen oplevede en stigning i besøgstallet på 19 pct. mod en stigning på 10 pct. i det øvrige land. På begge områder var stigningen størst til kulturbyprojekterne. Ifølge opgørelsen blev der i 1996 aflagt i alt 4,5 mio. besøg ved kulturby-støttede museumsudstillinger og teaterforestillinger. Dette kan suppleres med, at der ifølge projekternes egne oplysninger var ca. 7 mio. besøgende - et tal der må betragtes som et minimumstal, da der kun foreligger oplysninger fra 2/3 af projekterne.

Det er naturligvis svært at afgøre, hvad de varige resultater af kulturbyåret er, men de mest iøjnefaldende af de varige resultater er i hvert fald de mange fysiske forbedringer i form af nybygninger og restaureringer, renovering af pladser og anlæg. Men også en del af kulturbyårets arrangementer og institutioner har fået en fortsættelse udover 1996. Ca. en femtedel af projekterne - især inden for den kunstneriske dimension - var i forvejen af permanent karakter, men ca. halvdelen af resten har planer om at fortsætte. Dette er især tilfældet inden for den menneskelige og den geografisk/fysiske dimension.

Endvidere har en række kommuner i kølvandet af kulturbyprojektet afsat nye puljer til fortsættelse af kulturbyinitiativer eller til andre nye initiativer indenfor kulturområdet.

Muligvis er et af de vigtigste resultater af kulturbyåret de mange samarbejdsstrukturer og netværk, der blev skabt både til udlandet og mellem forskellige aktører inden for hovedstadens kunst- og kulturliv. Det gælder også inden for andre områder, der deltager i kulturbyaktiviteter, f.eks. skoleområdet og idrætsområdet. Disse strukturer vil medvirke til at give kulturaktiviteterne et løft - også på længere sigt.

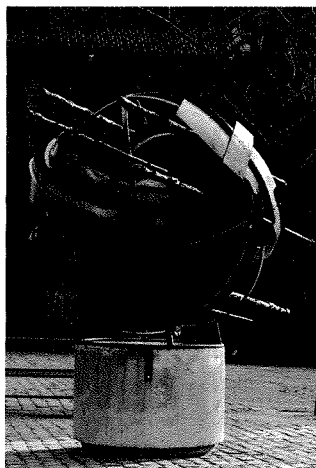
Økonomi og struktur

Konstruktionen med en uafhængig kulturbyfond med de stiftende amter og kommuner i den politisk sammensatte bestyrelse viste sig hensigtsmæssig for at få den brede kommunale opbakning til kulturbyprojektet. Til gengæld blev dialogen med erhvervslivet og fonde ikke indbygget i denne struktur. Det viste sig da i startfasen også mere vanskeligt end forudset at opnå de forventede sponsorbidrag til kulturbyprojektets aktiviteter, men det endelige resultat synes mere lovende. Ca. 40 pct. af kulturbyens projekter fik sponsorbidrag fra private virksomheder. Hertil kom bidrag fra private fonde, faglige sammenslutninger mv. Erfaringerne peger på, at sponsorstøtte bedst opnås gennem direkte kontakt mellem det konkrete arrangement og sponsorer, så disse kan overskue, hvad de går ind i. Det er klart noget af et eksperiment at gennemføre og administrere så omfattende et projekt som Kulturby 96. Det er indtrykket at Kulturbysekretariatet - på trods af problemer og til tider voldsom travlhed - er landet på benene med denne opgave.

Især må det fremhæves, at man formåede at holde fast i de overordnede ideer og visioner i projektet. Den viden og kompetence, som her er opbygget, inden for planlægning, udvikling, markedsføring og afvikling af større kunst- og kulturbegivenheder, vil kunne udnyttes i det fremtidige kultursamarbejde i hovedstadsområdet.

Kulturbyorganisationen blev naturligt nok først undervejs justeret til at klare den sammensatte opgave med dels at være en fondsadministration i relation til de eksterne projekter, dels at være en organisation, der selv kunne producere en række store begivenheder. Undervejs har dette givet anledning til kritik fra eksterne projekter, der havde behov for vejledning eller opbakning.

Gennemgående har projekterne imidlertid været tilfredse

Peter Lundings globus-skulptur "No. 1 af 13" - én af 14 skulpturer, opstillet i København under FN-topmødet i marts 1995 som optakt til kulturbyåret.

med samarbejdet og har ikke mindst haft udbytte af at være en del af det samlede kulturbyprojekt.

Opgaven med at styre og overvåge økonomien i et så stort projekt som Kulturby 96 blev ligeledes klart undervurderet fra begyndelsen. Det gav undervejs anledning til nogle opstramninger i sekretariatets organisation og til en kraftig udbygning af økonomifunktionen, som endte med at blive den mest ressourcekrævende afdeling i sekretariatet. Det store antal projekter og de mange interessenter på såvel stiftersiden som finansieringssiden gjorde opgaven vanskelig. Også sponsoraktiviteterne, som efterhånden blev bemandet særskilt, var undervurderet fra begyndelsen.

Ligeledes måtte formidlingsstrategien udvikles undervejs, efterhånden som kulturbyprojektet begyndte at tage form. Informationsarbejdet blev en stor og vigtig opgave omfattende pleje af den danske og internationale presse, redaktion af en lang række udgivelser, distribution og produktion af disse udgivelser, markedsføring af Kulturby 96, publikumsinformation samt aktiviteter rettet mod turisme. Erfaringerne med betydningen af dette arbejde må kunne udnyttes fremover for informationsindsatsen omkring kulturlivet i hovedstadsregionen.

Den samlede økonomi for Kulturby 96 blev på i alt 1.009 mio. kr, mens kulturbyfondens omsætning har udgjort ca. 400 mio., hvor der oprindeligt havde været budgetteret med 750 mio. Kulturbyfonden oparbejdede et underskud på ca. 24 mio. kr. Dette bevirkede, dels at fonden trådte i likvidation, dels at stifterne måtte gå ind med en underskudsgaranti på op imod 30 mio.. Det endelige regnskab vil imidlertid først foreligge om et år eller mere.

Denne rapport bygger på en række forskellige materialer, udarbejdet og indsamlet i slutningen af 1996 og begyndelsen af 1997. Styringsgruppen for konsekvensanalysen har organiseret og finansieret indsamlingen, der bl.a. er foretaget af Gallup, Danmarks Statistik, PA Consulting, Danmarks Turistråd og Københavns Kommune. En oversigt over disse materialer findes i bilag. Socialforskningsinstituttet har bearbejdet og analyseret materialet. Det skal understreges, at beslutningerne om hvilket datamateriale, der skulle ligge til grund for analysen, blev truffet før Socialforskningsinstituttets forskere var blevet involveret i processen, ligesom forskerne ikke har haft del i dataindsamlingen, men har måttet forholde sig til det foreliggende materiale.

BAGGRUND OG FORMÅL

2.1. BAGGRUND

Tanken om at bruge kultur til at fremme en ønsket udvikling på andre områder er ikke ny. Både i Danmark og i det øvrige Europa kan vi meget overordnet skelne mellem tre perioder: 1970'erne, hvor de mange ny bevægelser var knyttet sammen med alternative kulturer, og hvor kulturelle og politiske aktiviteter blev opfattet som to sider af den samme sag. Kulturen - som var meget mere end fin-kultur - blev i denne periode opfattet som et middel til at aktivere og integrere i det offentlige (by)liv. I 1980'erne var det derimod kulturens mulighed for at fremme byernes økonomiske udvikling ved at tilføre dem nyt liv og give dem et nyt image, som kom på dagsordenen (Bianchini et al., 1993).

I 1990'erne kan man spore en øget interesse for kulturen - ikke kun som et middel men også som et mål i sig selv.

Selve kulturbytanken blev lanceret af den græske kulturminister Melina Mercouri tilbage i 1984.

Formålet med Europas kulturby er ifølge resolutionen fra EF's kulturministre, at

"..arrangementet skal gøre særlige aspekter af kulturen i den pågældende by, det pågældende område eller land tilgængelige for det europæiske publikum. Det kan samtidig tjene til at gøre den pågældende by til skueplads for en række kulturelle bidrag fra andre medlemsstater, først og fremmest til glæde for beboerne i det pågældende område".

Oprindelig drejer det sig altså om kulturudveksling i EF - men med en understregning af, at der også skal være et udbytte for byen og byens beboere.

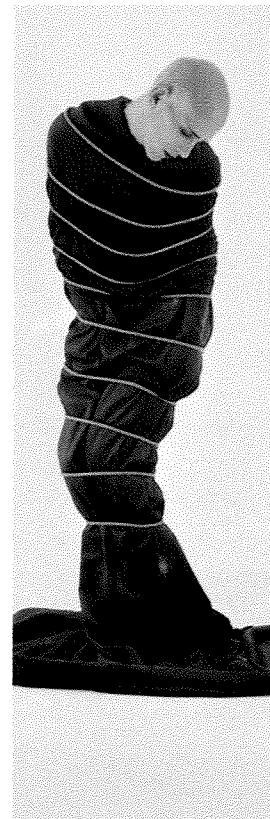
Før København har adskillige andre byer været europæisk kulturby, men de nationale drivkræfter til at gøre København til europæisk kulturby skal nok så meget søges i den situation, som byen selv befandt sig i i slutningen af firserne som i et særligt europæisk engagement (Hvidbogen for K96).

På det tidspunkt havde Københavns Kommune i en årrække ikke fået del i den økonomiske vækst, der var gået uden om byen - synliggjort ved, at de centrale bydele var blevet tømt for indbyggere, boliger, værksteder og industrier, men også kulturelt havde bykerne mistet sin funktion og sin centrale identitet. Som kontrast til denne udvikling stod udviklingen i en række omegnskommuner med eksplosiv vækst i indbyggertal, arbejdspladser, infrastruktur og kulturliv.

Hertil kom så opbruddet i Øst, der pludselig satte fokus på Østersøregionen og Københavns muligheder i denne forbindelse. København trængte således på mange måder til en saltvandsindsprøjtning - og kulturbytanken blev af Københavns Kommune set som en sådan: København skulle igen spille en rolle som hovedstad og center, både regionalt og internationalt.

Byen København er som bekendt del af den større hovedstadsregion, der geografisk omfatter såvel storbykvarterer som forstæder, købstæder og landområder. Administrativt og politisk udgør den heller ikke nogen enhed. København som kulturby måtte derfor, hvis ideen skulle have nogen mening og slagkraft, udbredes til hele hovedstadsregionen (Hvidbogen for 1996).

Det er på denne baggrund, man må forstå de 10 mål, der blev opstillet for kulturbyen. De var fremkommet gennem de såkaldte dialogmøder, der blev afviklet i perioden fra september 1992 til februar 1993, med deltagelse af 2.500-3.000 repræsentanter for kultur- og kunstliv m.v. Det resulterede i Hvidbogen og blev derefter udmøntet i handlingsplanen:

De 10 mål drejede sig om at:

- Sikre et bredt engagement i kunst og kultur
- Skabe varige forbedringer for kunst og kultur
- Synliggøre kulturrens og kunstens mangfoldighed og kvaliteter
- Placere dansk kunst og kulturliv i internationale sammenhænge
- Sætte fokus på internationale strømninger i nutidig skabende kunst
- Fremhæve hovedstadsområdets geografiske, fysiske og historiske særpræg
- Styrke København som et sammenhængende geografisk område og som hovedstad
- Markere København som et regionalt centrum i Europa
- Fremme menneskelig vækst og kreativitet
- Sætte fokus på særlige befolkningsgrupper

I målene afspejles de tre forskellige hovedtendenser, som vi har nævnt ovenfor:

- ▶ **Forventningen til, at kunst og kultur kan fremme økonomi og derigennem byudviklingen**
- ▶ **Ideen om, at kunst og kultur har et demokratisk og aktiverende formål**
- ▶ **Ønsket om, at "højne kulturen" ved at sætte fokus på mangfoldighed og kvalitet og fremme internationaliseringen**

De ti mål blev i handlingsplanen suppleret med tre dimensioner eller visioner, indenfor hvilke hele kulturbyåret skulle struktureres:

Den kunstneriske dimension, som tager udgangspunkt i kunst/kunstproduktion og kunstformidling inden for de enkelte kunstarter og de mange forskellige hybridformer, med følgende tilhørende delmål:

- Synliggøre kunstarternes mangfoldighed og kvaliteter
- Lægge vægt på nutidige, internationale strømninger
- Sætte de skabende kunstnere i centrum
- Skabe bredere forståelse for kunst
- Bidrage til at skabe varige forbedringer
- Fremme internationalt samarbejde
- Synliggøre dansk kunst overfor omverdenen

- Støtte eksperimenter og udfordre til nye samarbejdsformer
- Inddrage det offentlige rum som kunstflade
- Fokuserer på kunstarternes historiske dimension

Den menneskelige dimension, der tager udgangspunkt i det enkelte menneske som skabende kraft og i sociale grupper, traditioner, værdier, kultur og livsform, med følgende tilhørende delmål at:

- Fremme menneskelig vækst og kreativitet
- Inddrage befolkningen i kulturbyprocessen
- Fremhæve særskilte befolkningsgrupper
- Skabe tværkulturelt møde og dialog
- Synliggøre danske og nordiske værdier
- Udvikle København som tænketank og eksperimentarium for fremtidens samfund

Den fysiske/geografiske dimension, som tager udgangspunkt i byens fysiske udformning, arkitektur, miljø, lokale kulturelle aktiviteter samt aktiviteter, der bygger på nationale og internationale relationer, med følgende tilhørende delmål:

- Styrke hovedstadsområdets sammenhængskraft
- Tydeliggøre regionens fysiske, geografiske og historiske særpræg
- Markere hovedstaden som grøn region

- Fremhæve de 100 landsbyer
- Fremme et varigt lokalt engagement i kunst og kultur
- Sætte fokus på udvalgte områder i København
- Finde nationale samarbejdspartnere
- Styrke hovedstadens rolle som porten til Danmark
- Markere København som regionalt centrum i Europa
- Placere København som internationalt mødested for kunst og kultur

De mange mål og delmål kan sammenfattes i to helt overordnede mål:

- ▶ **At genindsætte København som hovedstad**
- ▶ **At sætte kulturen på dagsordenen**

2.2. FORMÅLET

Formålet med denne rapport er på basis af det foreliggende materiale at:

- ▶ **Beskrive hvad der "kom ud af det"**
- ▶ **Vurdere processens hensigtsmæssighed**
- ▶ **Vurdere de mere langvarige effekter - især i relation til de overordnede mål**

En beskrivelse af hvad der "kom ud af det" behandles primært i afsnit 3 gennem beskrivelser af:

- Omfanget og karakteren af projekterne
- Publikum - dets størrelse og reaktioner
- Befolkningens kendskab til, brug af og holdning til kulturbyens arrangementer
- Turismen
- Mediestrategi og mediedækning
- Betydning for andre aktører, dvs. gallerier, foreninger, spillesteder og medborgerhuse
- Varige forbedringer og udbyttet af K96

Hertil følger sig et tredje formål:

- ▶ **At fremme en bred folkelig deltagelse i kulturelle aktiviteter**

I hvilket omfang lykkedes det - og hvad man kan lære af forløbet?

For at få disse spørgsmål besvaret nedsatte bestyrelsen en styregruppe til at igangsætte og følge en såkaldt konsekvensanalyse med det formål at tilvejebringe et materiale, der kunne anvendes aktivt og fremadrettet i kultursamarbejdet og i forhold til kulturinitiativerne. For at få belyst virkningerne af kulturbyåret og dets forløb - så godt det nu kan lade sig gøre - er der blevet iværksat omfattende dataindsamlinger (se oversigt over datamateriale placeret bagest i rapporten).

Socialforskningsinstituttet har fået til opgave at analysere, fortolke og sammenskrive materialet.

En vurdering af processens hensigtsmæssighed behandles i afsnit 4, 5 og 6, der drejer sig om:

- Kulturbyårets finansiering
- Organisation og samarbejde dels i regionen dels mellem sekretariatet og omverdenen
- Projektorganisationens arbejde

En vurdering af de mere langvarige effekter - især i relation til de overordnede mål behandles i afsnit 3.7 og i kapitel 1. Derimod skal vi ikke forsøge at belyse kulturbyårets beskæftigelsesmæssige og økonomiske betydning i øvrigt.

I en rapport som denne må man beskæftige sig med målbare resultater - eller resultater, som man har forsøgt at gøre målbare. Mulige resultater, som ikke er forsøgt operationaliseret, kan derimod ikke efterspores - selvom der meget vel kan tænkes at være nogen.

Formålet med de følgende kapitler er først og fremmest at give grundlag for fremadrettede beslutninger af politisk karakter - men denne rapport skal ikke selv drage disse konklusioner. I bilag 2 findes de konklusioner, som styringsgruppen har truffet på basis af rapporten.

KULTURBYÅRETS MÅLBARE RESULTATER OG KONSEKVENSER

Det er ikke muligt i en rapport som den foreliggende at give et dækkende billede af de mange forskellige projekter og aktiviteter, som har været sat i værk.

Vil man have et indtryk heraf, må man læse K96's programmer igennem.

Formålet med dette kapitel er derimod at belyse spørgsmålet om, hvad der kom ud af kulturbyåret - på en række målbare områder. Det vil meget kort sige, hvad blev der sat i gang, hvordan blev der reageret på tilbuddene, og om der blev skabt varige resultater, det være sig i form af bygninger, af projekter og arrangementer og af kommunikations- og samarbejdsstrukturer.

3.1 KULTURBYÅRETS PROJEKTER OG AKTIVITETER

3.1.1 Omfang og art

Det er uden for enhver diskussion, at kulturbyen fik kaldt mange ideer frem og støttet og igangsat mange aktiviteter:

- Der indkom således næsten 2.750 ansøgninger om støtte
- Noget over 700 projekter blev godkendt til optagelse i kulturbyprogrammet, og heraf fik knap 650 støtte fra kulturbyfonden
- Ca. 670 projekter blev også gennemført, heraf knap 600 med økonomisk støtte fra kulturbyfonden, dvs. at over 90 pct. af projekterne blev gennemført

Programmet og projekterne var som tidligere omtalt opdelt på de tre dimensioner: den kunstneriske dimension, den geografisk/fysiske dimension og den menneskelige dimension (se tabel 3.1.1). Den sammensætning af programmet, som kan læses ud af tabellen, er ikke kun udtryk for, hvordan der blev taget stilling til de enkelte projekter. I proceduren blev der nok lagt vægt på det enkelte projekts kvalitet, men også på kravet om, at der skulle sammensættes et flerdimensionelt program. Et projekt skulle for at være støtteværdigt enten være offentligt tilgængeligt eller komme selve kunstarten til gode. Det stod således fra begyndelsen fast, at man ikke ville støtte egentlige kommercielle virksomheder som forlag og private gallerier. Ligeledes skulle der ikke ydes støtte til enkelte kunstnere.

Under den kunstneriske dimension hører programområderne:

Billedkunst • Dans • Design • Film/video • Klassisk musik • Kunsthåndværk • Litteratur • Rytmisk musik • Teater

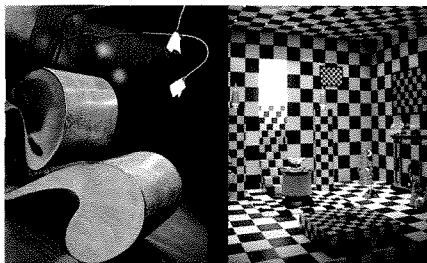
Denne dimension tegner sig for knap halvdelen af projekterne - såvel de godkendte som de gennemførte - samt for halvdelen af det samlede bevilligede beløb (se tabel 3.1.1 samt tabel 3.1.2). Bevillingsprocenten er derimod lidt lavere på denne dimension end på de to andre - 23 pct. - mod henholdsvis 29 pct. og 30 pct., hvilket netop afspejler ønsket om et program repræsenterende alle de tre dimensioner.

Af de enkelte programområder er den absolutte topscorer billedkunsten efterfulgt af klassisk musik og teater. Design og kunsthåndværk fylder ikke ret meget - sandsynligvis på grund af de nævnte prioriteringskriterier.

Den menneskelige dimension dækker over programområderne:

Børnenes by • Den flerkulturelle by • Handicappedes by • Idræt • Diverse • Ungdommens by • Ældres by

Dimensionen dækker ca. 20 pct. af projekterne og 15 pct. af bevillingerne. Den er præget af de mange idrætsprojekter og børneprojekter, og igen kan man konstatere, at der er en relativt høj bevillingsprocent på de områder, som De Handicappedes by og De Ældres by, hvor der ikke har været så mange ansøgninger.

Installationer af
Alessandro Mendini, Italien
og Ingo Maurer, Tyskland,
fra udstillingen "Design og
Identitet" på Louisiana.

Ansøgte og godkendte projekter.

Tabel 3.1.1.

	Ansøgninger i alt	Godkendte projekter - antal	Godkendelses pct.	Samletbevilling i mill.
Geografisk dimension				
Arkitektur	115	52	45	34,7
Den historiske by	192	51	27	33,7
Grøn Kulturbym	212	75	35	26,1
International geografi	13	0	0	0
National strategi	12	6	50	12,6
Regional strategi i øvrigt	50	0	0	0
Tænkende by	73	17	23	8,8
Åben by	3	2	67	2,4
Geografisk dimension i alt	670	203	30	118,2
Kunstnerisk dimension				
Billedkunst	409	81	20	51,7
Dans	115	18	16	9,5
Design	30	6	20	1,3
Film/video	108	25	23	16,8
Klassisk musik	196	68	35	33,5
Kunsthåndværk	45	12	27	7,9
Litteratur	64	16	25	2,4
Rytmask musik	243	50	21	20,2
Teater	266	67	25	46,7
Kunstnerisk dimension i alt	1.476	343	23	189,9
Menneskelig dimension				
Børnenes by	128	30	23	18,5
Flerkulturelle by	76	17	22	15,1
Handicappedes by	24	13	54	1,9
Idræt	134	39	29	8,4
Diverse menneskelige dimensioner	19	8	42	2,1
Ungdommens by	104	30	29	11,4
Ældres by	28	12	43	1,3
Menneskelig dimension i alt	513	149	29	58,8
Andet				
Information og medier	64	18	28	5,9
Åbninger	10	10	100	6,4
Internationale puljeprojekter	11	9	82	2,7
Andet i alt	85	37	44	15,0
Total for alle dimensioner	2.744	732	27	382,0

Den geografiske/fysiske dimension omfatter følgende programområder:

Arkitektur • Den historiske by • Grøn Kulturbym • International geografi • National strategi • Regional strategi • Tænkende by • Åben by

Denne dimension står for ca. 30 pct. af såvel projekterne som af bevillingerne. Størst vægt har programområdet Grøn Kulturbym haft, men arkitektur og Den Historiske by fylder også meget.

Indenfor de forskellige programområder er der sat mange forskellige aktiviteter i værk, og et sandt indtryk af disses karakter er denne rapport - som tidligere nævnt - ikke i stand til at give. Et lille indtryk kan vi få fra tabel 3.1.1, som bygger på oplysninger fra 430 af de ca. 670 projekter. Oplysningerne er indsamlede gennem den såkaldte projektundersøgelse (se afsnittet Metoder og materialer bagest), hvor postskemaer blev udsendt til de projekter, som K96 havde registreret. De projekter, som har svaret, har givet oplysninger om den nærmere karakter af knap 525 arrangementer. I betragtning af, at de samme projekter på et andet spørgsmål oplyser, at der har været i alt ca. 8.000 arrangementer (se tabel 3.1.6), er det imidlertid uklart, hvad der menes med arrangementer.

Hvis disse arrangementer opgøres på de forskellige programområder, viser det sig ikke overraskende, at:

- koncerter især optræder under klassisk og rytmisk musik
- forestillinger dominerer under billedkunst, men også under Den Historiske by og Den Flerkulturelle by
- kunstværker forekommer mange steder: under billedkunst, arkitektur og under Den Flerkulturelle by
- konferencer o.l. er spredt på alle programområderne
- anlæg og byggeri især hører hjemme under arkitektur, billedkunst og Den Grønne Kulturbym

Programmets volumen kan opgøres på forskellige måder (se tabel 3.1.2) - men uanset hvilken opgørelsesmåde vi griber til, får vi et billede af et omfattende projekt med knap 700 projekter, 37.000 arrangementsdage, og budgetterede projektomkostninger på ca. 900 mio. kr.

Det bevilgede beløb anført i tabel 3.1.2 angiver alene de midler, som projekterne har modtaget fra kulturbyfonden. Det fremgår, at det gennemsnitlige beløb ydet pr. projekt ikke er helt lille men ligger på omkring 1/2 mio. kroner.

Projekternes omfang opgjort på forskellig vis, fordelt på dimensionerne.

Tabel 3.1.2.	Kunstneriske dimension	Menneskelige dimension	Geografiske dimension	Andet	I alt
Gennemførte projekter	310	141	189	32	671
Bevillingsprocent	23	29	30	43	27
Arrangementsdage (i 1.000)	13.526	5.224	18.750	-	37.500
Bevilget beløb mio. kr.	190	59	118	15	382
Bevilget pr. projekt i gns. i mio kr.	0,6	0,4	0,6	0,5	0,6
Budgetterede projektomkostninger i mio. kr.	340	150	225	200	915
Omkostninger i gns. pr. projekt i mio kr.	1,1	1,1	1,2	6,3	1,4

Note:
Antallet af arrangementsdage er af Kulturbysekretariatet opgjort til ca. 37.500, mens oplysningerne fra Projektundersøgelsen, som baserer sig på besvarelserne fra 430 projekter, kun summerer op til lidt over 22.000.

Projekternes budgetstørrelse fordelt på dimensionerne. Pct.

Tabel 3.1.3.	Kunstnerisk dimension	Menneskelig dimension	Geografisk/fysisk dimension	Andet samt K96's egne projekter
Budget i 1.000				
0-100	2	2	6	10
101-500	42	48	40	70
501-1.000	17	18	22	9
over 1.000	39	27	32	11
I alt	100	100	100	100
Antal	243	138	152	47

Kilde: Kulturbysekretariatet

Et mere korrekt indtryk af projekternes samlede volumen får man ved at inddrage de samlede budgetterede projektomkostninger, som beløber sig til lidt over 900 mio. kroner eller 1,4 mio. i gns. per projekt. Dvs. at kulturbyfonden i gennemsnit har finansieret ca. 1/3 af projekternes omkostninger. Det skal bemærkes, at de dyreste projekter i kategorien "andet" rummer dels K96's egne projekter, dels de statslige projekter og den internationale pulje. Det er især de statslige projekter, som har været store.

Projekterne har været af ret forskellig størrelse (se tabel 3.1.3), som kun vedrører de projekter, der har modtaget støtte fra K96: halvdelen var på under 1/2 mio. kroner - den anden halvdel over, en tredjedel lå helt oppe på 1 mio., mens kun få procent var på under 100.000.

Programmets og programområdernes volumen kan også måles på, hvor meget de har fyldt i tid - her målt i arrangementsdage. Målt på denne måde bliver vægten lidt anderledes: den geografiske dimension - især takket være Den Historiske by og Grøn Kulturby - står for næsten halvdelen af arrangementsdage efterfulgt af den kunstneriske dimension med ca. 35 pct. og den geografiske/fysiske dimension med ca. 15 pct.

De 5 programområder som tidsmæssigt har fyldt mest er:

- Historiske by
- Billedkunst
- Grøn Kulturby
- Arkitektur
- Børnenes Kulturby

Mens de 5 områder der har fyldt mindst er

(nævnt nedefra):

- De Handicappedes by
- De Ældres Kulturby
- Litteratur
- Idræt
- Ungdommens by

Endelig kunne man få et indtryk af projekternes volumen ved at se på, hvor mange menneskelige ressourcer i form af arbejdskraft af forskellig art, der er indgået. Det er imidlertid ikke så enkelt at opgøre. Det eneste, vi kan basere os på, er opgørelsen fra projekterne over, hvor mange arbejds måneder, de anslår, der er brugt på projektet.

Projekterne fordelt på deres anvendelse af forskellige former for arbejdskraft omregnet til fuldtidsarbejds måneder. Pct.

Tabel 3.1.4	Lønnede medarbejdere	Medarbejdere i jobtræning o.l.	Frivillige medarbejdere
Ingen	13	59	37
1 - 6 mdr.	37	18	30
7 - 12 mdr.	18	6	8
13 - 24 mdr.	12	3	7
Over 2 år	19	3	9
Ved ikke	2	11	10
I alt	100	100	100
Antal projekter	430	430	430

Kilde: Projektundersøgelsen

De fleste projekter - 85 pct. - har gjort brug af lønnet arbejdskraft - men kun 1/3 har haft mere end 1 årsværk at trække på. Medarbejdere i jobtræning o.l. har optrådt i 40 pct. af projekterne - og har kun bidraget med ret få måneder. Så er der flere projekter, som har haft frivillige involveret, men omregnet til fuldtids-måneder bliver det ikke til så meget. Materialet tillader ikke, at der foretages beregninger af nogen beskæftigelses-effekt. For det første foreligger der som nævnt kun svar fra ca. 2/3 af projekterne, for det andet er svarene på forhånd kategoriseret, som det fremgår af tabellen, og for det tredje er det usikkert, hvor præcist projekterne har besvaret skemaerne.

3.1.2 Regi

Projekterne under kulturbyen blev igangsat i mange forskellige regi, hvoraf nogle har været betragtet som mere professionelle og "sikrere" - rent økonomisk - end andre. Uddeler man en bevilling til en offentlig myndighed eller til en af de etablerede kulturinstitutioner, behøver man ikke at frygte for, om projektet nu også bliver gennemført.

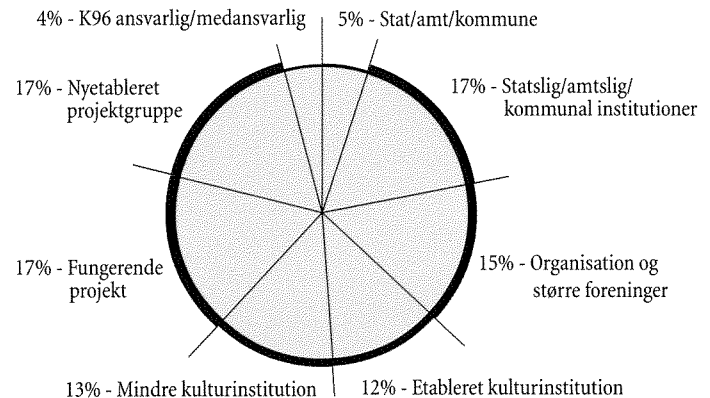
Staten og (amts)kommunerne og deres institutioner, som dækker de offentlige kulturinstitutioner, har stået for ca. 1/4 af projekterne og har især været meget aktive inden for den geografiske/fysiske dimension, især med projekter under Grøn Kulturby og Den Historiske by.

Organisationerne og foreningerne står bag næsten 1/6 af projekterne og markerer sig stærkt på den menneskelige dimension. Det drejer sig først og fremmest om de mange idrætsprojekter, hvor idrætsorganisationerne har været aktive. Inden for den kunstneriske dimension er det musiklivet, såvel den rytmiske som den klassiske, der har haft organisationerne bag sig.

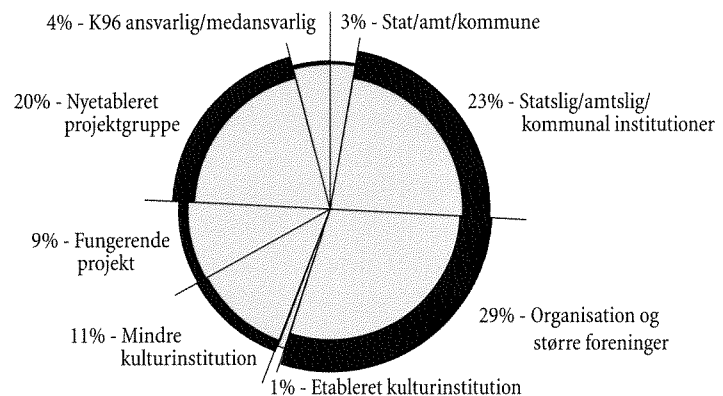
Tabel 3.1.5

Kulturbyårets projekter fordelt på de projektansvarlige og på dimensioner. Pct.

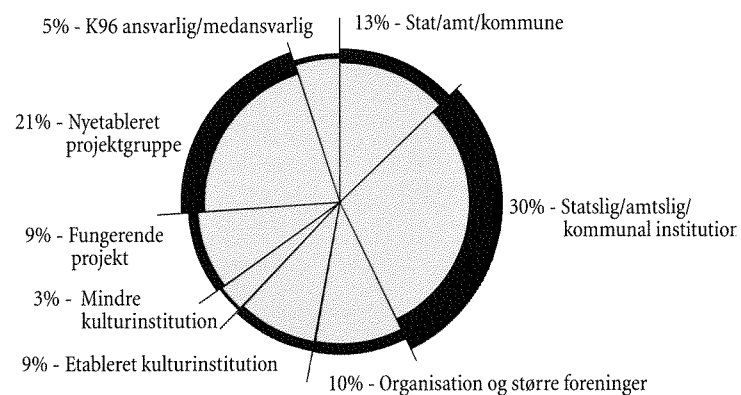
Kunstnerisk

Menneskelig

Geografisk/fysisk

De etablerede kulturinstitutioner, som omfatter de private institutioner som f.eks. Louisiana, står ikke overraskende stærkest i den kunstneriske dimension, men spiller dog også en vis rolle i den geografiske/fysiske. Det drejer sig her især om arkitektur og om Den Historiske by.

Når de mindre kulturinstitutioner er relativt stærkt placerede på den menneskelige dimension, er det især med Børnernes by.

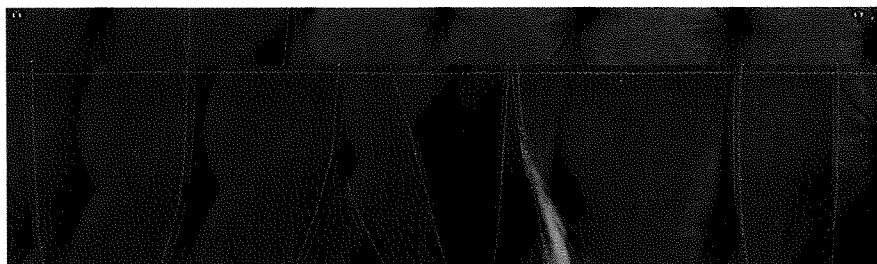
Endelig kan man se, at nyetablerede projektgrupper - således som det også var meningen - har spillet en stor rolle - og det indenfor alle dimensioner.

3.1.3 Den geografiske spredning

Det var fra begyndelse et vigtigt formål for kulturbyen at markere sig ikke kun indenfor voldene - kommunerne udenfor København og Frederiksberg skulle også med.

Det var bl.a. en målsætning for kulturbyåret at være lokal og inspirere til aktiviteter med folkelig og lokal deltagelse. Men det økonomiske bidrag pr. indbygger var størst i København og i Frederiksberg Kommune. For at fremme formålet med den geografiske spredning var godkendelsesprocenten for projekter fra Københavns og Frederiksberg Amter højere (ca. 1/3) end for projekter fra Københavns Kommune (ca. 1/5). (Kilde: Kulturbysekretariatet).

Den regionale spredning er dels belyst gennem Kulturbysekretariatets database dels gennem projektundersøgelsen. Ifølge begge opgørelser blev knap halvdelen af pro-

Installation.
"red-sewn-together-
photo-works"
af Maria Hahnenkamp.

jekterne gennemført i København og Frederiksberg, ca. 1/4 i Københavns Amt og 1/10 i henholdsvis Frederiksberg og Roskilde Amter. Ser vi på antallet af arrangementer, arrangementsdage og publikum, har vægten ligget i København og Frederiksberg. Hertil kan føjes, at der intet overraskende er i, at selve hovedstaden og dens center tiltrækker projekter og publikum fra omegnen.

Disse oplysninger siger intet om, hvordan aktiviteterne har været placeret i de såkaldte lokalområder. Ifølge Gallups befolkningsundersøgelse (se 3.3.1) mener lidt under halvdelen af befolkningen i hovedstadsregionen, at "Kulturbyåret ikke i væsentlig grad har styrket kulturelle aktiviteter i deres lokalområde". Man kan spørge sig selv, om det var at forvente - en geografisk spredning af aktiviteterne fører ikke til, at alle lokalområder bliver dækket ind.

3.1.4 Deltagerne

Kulturbyen skulle både fremme aktiviteter med folkelig og lokal deltagelse og bidrage til internationaliseringen af kunst og kultur. To målsætninger, der ikke nødvendigvis går godt i spænd.

Forskellige aktivitets- og indsatsmål fordelt på kommuner. Pct.

Sted	Arrangementsdage	Antal arrangementer	Publikum	Projekter	Omkostningsbudget
København/ Frederiksberg	51	57	57	44	49
Københavns amt	25	18	12	12	8
Frederiksberg Amt	8	9	6	24	27
Roskilde Amt	6	6	6	10	5
Uden for	10	10	19	10	11
I alt	100	100	100	100	100
Antal	ca. 22.000	ca. 8.200	ca. 7.8mio	ca. 650*	ca. 700.000*

* Fraregnet statslige, inter/nationale og uplacerede projekter

Kilde: Projektundersøgelsen

Deltagelse

I alt 9 pct. af den voksne befolkning i hovedstadsregionen har selv været aktiv i forbindelse med kulturbyprojekter, enten som udøvende eller i forbindelse med forberedelse eller afvikling af et arrangement. Den højeste andel findes i Roskilde Amt (11 pct.). Herefter kommer København og Frederiksberg Kommune (10 pct.), Københavns Amt (9 pct.) og mindste andel i Frederiksborg Amt (8 pct.). I alle områder er det således ganske store tal, der her er tale om. Samlet drejer det sig om op imod 150.000 mennesker, der selv har deltaget aktivt i et kulturbyarrangement.

Ifølge projektundersøgelsen har en høj andel på ca. 60 pct. af projekterne haft udenlandske deltagere, således at:

- ca. 50 pct. har haft udenlandske professionelle kunstnere til at medvirke
- ca. 15 pct. har haft udenlandske amatører til at medvirke
- ca. 30 pct. har haft udenlandske forskere og fagfolk i øvrigt til at medvirke.

De udenlandske deltagere optræder sjældnest i projekterne inden for den geografiske dimension, og specielt udenlandske kunstnere optræder - ikke så overraskende - hyppigst inden for den kunstneriske dimension. Når det drejer sig om udenlandske amatører og fagfolk, er der ikke den

store forskel på dimensionerne.

Tabellen viser, at der, især i projekterne inden for den kunstneriske dimension, har været en meget høj deltagelse af professionelle kunstnere, mens amatørerne ikke overraskende især har medvirket inden for den menneskelige dimension.

I fokusgruppinterviewene (se afsnittet Metoder og materialer bagest) mente nogle af deltagerne, at de store internationale gæstespil har været det mest internationale ved Kulturby 96, og at der burde have været inviteret flere internationale kunstnere til byen. På den anden side blev det også fremført, at det var lykkedes at skabe international opmærksomhed om dansk kunst. Det skyldtes imidlertid ikke alene K96, men måtte snarere tilskrives den generelle interesse inden for kunstverdenen internationalt for regionerne. Det blev nævnt, at virkningerne af at trække udenlandske kunstnere til landet var begrænset, fordi de danske kunstnere og fagfolk ikke syntes at være særligt ivrige efter at møde op til de arrangementer, hvor de kunne have nydt godt af det internationale input.

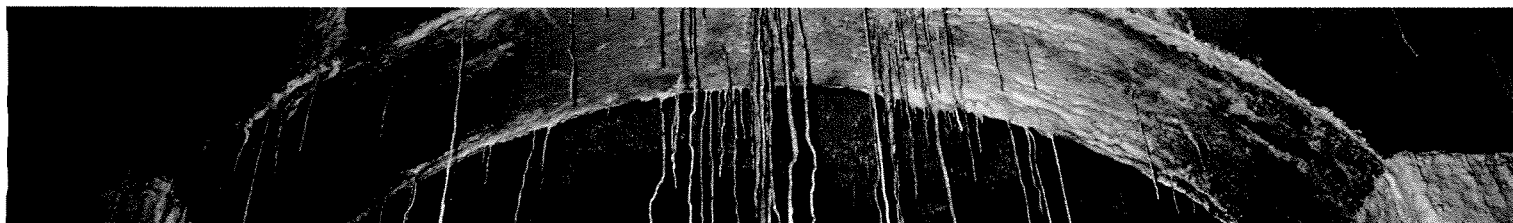

Andelen af projekterne, som har haft medvirken af udenlandske, professionelle og amatører. Inden for de tre dimensioner. Pct.

Deltagere	Kunstnerisk	Geografisk	I alt
Udenlandske	67	42	61
Professionelle kunstnere	82	45	69
Amatørkunstnere	32	33	35

Kilde: Projektundersøgelsen

De underjordiske Cisterner i Søndermarken åbnede i foråret 1996 og var ramme om en række udstillinger sommeren igennem.

3.2 PUBLIKUM. ANTAL OG REAKTIONER

3.2.1. Publikum til K96 arrangementer

Hvor mange har deltaget i kulturbyens arrangementer, besøgt de ny udstillings- og arrangementssteder eller krydset over de nye pladser i byen? Det kan vi få et vist indtryk af - bedst fra befolkningsundersøgelsen (se afsnit 3.3) hvoraf det fremgår, at hele 60 pct. af befolkningen i hovedstadsområdet har besøgt et af de ny arrangementssteder, og at f.eks 1/3 så det japanske fyrværkeri.

At mange mennesker har været i kontakt med kulturbyens aktiviteter fremgår af:

- at der har været ca. 850.000 tilskuere til teaterforestillinger støttet af K96
- at K96 støttede udstillinger på kunst- og kulturhistoriske museer har haft knap 3,5 mio. besøgende i 1996 (tabel 3.2.1 og 3.2.2)
- at der gennem ARTE er solgt næsten 400.000 billetter til 515 forestillinger, som har modtaget K96 støtte
- at de i alt 430 projekter, som har svaret på projektundersøgelsens skemaer, indberetter, at der til deres arrangementer har været ca. 7.8 mio. deltagere/tilskuere (se afsnit 3.1). Da 1/3 af projekterne ikke har svaret, er der tale om et for lavt skøn

Hvem har så deltaget? Allerede det, at det drejer sig om så omfattende en aktivitet, viser, at det ikke kun kan have været en lille elite. Det er i øvrigt begrænset, hvad vi kan sige om publikums sammensætning. Oplysningerne herom stammer først og fremmest fra en publikumsundersøgelse, som Gallup har foretaget ved 35 arrangementer, hvor der ved hvert arrangement er indhentet 50 interviews. Hertil kommer oplysninger fra to mindre publikumsundersøgelser samt fra projektundersøgelsen. På grund af oplysningernes karakter må det følgende imidlertid tages med et vist forbehold.

Der synes at være en gennemgående tendens til:

- at der er lidt flere kvinder end mænd blandt deltagerne - det er ikke overraskende
- at alderssammensætningen afhænger af aktiviteterens karakter, men at de lidt ældre ikke har været så aktive

- at udlændingene især har været at finde på steder, som de nok under alle omstændigheder ville have besøgt - nemlig Nationalmuseet og Louisiana
- at de fleste ved, at det er et K96 arrangement, som de har deltaget i. (En viden der kan være fremkaldt af selve spørgsmålet). Kendskabet er mindre udbredt, når det drejer sig om arrangementer og institutioner, som har en eksistens uafhængigt af kulturbyen som f.eks Copenhagens-jazzfestival, filmfestivalen, udstilling på Arken
- at deltagerne i meget stort omfang er tilfredse med det arrangement, som de har deltaget i

Vi har ikke statistiske oplysninger til at vurdere, om man har opnået at engagere grupper, som de "kulturfremmede" eller indvandrere. Dette tema blev imidlertid berørt i fokusgruppeinterviewene.

Det var her et generelt synspunkt, at det ikke i særlig høj grad var lykkedes at mobilisere indvandrerne - og slet ikke danskerne til at deltage sammen med indvandrerne. Derimod blev det fremhævet, at børneprojekterne havde været en succes - og selvom der ikke havde været mange projekter i de ressourcetsvage områder, havde man dog - især på Vesterbro - haft glæde af K96.

Det blev også fremhævet, at selve det tidsbegrænsede var et problem i forhold til de svage grupper. En mobilisering af disse tager meget længere tid.

De projekter, der (også) eksisterede før 1996 er blevet spurgt, om der er kommet flere eller færre deltagere fra lokalområdet, fra hovedstadsregionen, fra Danmark i øvrigt eller fra udlandet. Man må imidlertid stille sig noget tvivlende overfor projekternes mulighed for at besvare disse spørgsmål særligt præcist. Sandsynligvis menes der med deltagere både aktive og publikummer.

Assistens Kirkegård og det tidligere kapel var året igennem ramme om etiske værksteder for børn og unge.

De oplyser at:

- 45 pct. har haft flere deltagere fra lokalområdet
- 41 pct. har haft flere deltagere fra hovedstadsregionen
- 32 pct. har haft flere deltagere fra Danmark i øvrigt
- 34 pct. har haft flere deltagere fra udlandet

3.2.2 Den kulturelle aktivitet i hovedstaden generelt

Hvilken indflydelse har kulturbyåret haft på omfanget af den kulturelle aktivitet i hovedstadsregionen. Det spørgsmål kan man forsøge at besvare ved at se på, dels hvordan aktiviteten har været i 1996 sammenlignet med 1995, dels ved at se på aktiviteten i hovedstadsregionen sammenlignet med det øvrige land. Det følgende baserer sig på oplysninger fra Danmarks Statistik.

Det fremgår, at der i landet som helhed var en fremgang i antallet af tilskuere på de statsstøttede teatre på 94.000, svarende til 4 pct. sammenholdt med sæsonen 94-95. I hovedstadsregionen var fremgangen noget større, nemlig på 6 pct., svarende til 112.000 tilskuere. Uden for hovedstadsregionen var der et fald i tilskuertallet på 2 pct.. En opgørelse foretaget udelukkende for de 25 teatre, der modtog støtte fra Kulturby 96, viser en fremgang i besøgstallet på hele 16 pct.

Stigningen i tilskuertallet afspejler den stigning, som også har fundet sted i antallet af forestillinger i såvel hele landet som i hovedstadsregionen.

I hele landet blev der i 1996 opført 12.415 forestillinger, hvilket var 559 flere end i sæsonen 1994-95, svarende til en stigning på knap 5 pct. I hovedstadsregionen blev der opført 829 flere forestillinger, svarende til en stigning på knap 11 pct.

Udviklingen i tilskuertallet ved de statsstøttede teatre.

Tabel 3.2.1.

Tilskuere (1.000)	1996	1994/95	Ændring i pct.
Hovedstadsregionen	1.945	1.833	+ 6 pct.
Hele landet	2.662	2.568	+ 4 pct.
Teatre med K96 støtte	984	847	+16 pct.

Kilde: Materiale fra Danmarks statistik

Der har alt i alt været tale om en pæn stigning i teateraktiviteten i hovedstadsområdet både sammenlignet med tidligere år og med det øvrige land. Og det ser ud til, at det øgede udbud - som i et vist omfang har været støttet af K96 - også skaber en øget efterspørgsel. Det tyder på, at en til tider fremført ængstelse for, at det store udbud skulle virke lammende, har været ubegrundet.

Udviklingen i besøgstallet på museerne.

Tabel 3.2.3.

Besøgstallet (1.000)	1995	1996	Ændring i pct.
Hovedstadsregionen	4.311	5.151	19 pct.
Hele landet	10.273	11.282	10 pct.
Museer støttet af K96	2.620	3.479	32 pct.

Kilde: Danmarks Stati

Også på museumsområdet har 1996 generelt været et aktivt år - det gælder i hele landet, men især i hovedstadsregionen og på de i alt 35 museer, som har fået støtte fra K96 (26 museer i hovedstadsregionen og 9 udenfor). Stigningen i besøgstallet har også her været størst i hovedstadsregionen. Uden for hovedstadsregionen kunne kunstmuseerne notere en nedgang på 3 pct., mens der i hovedstadsregionen var tale om en forøgelse på 52 pct., svarende til 640.000 besøg. Ser man bort fra Arken, nåede de øvrige kunstmuseer en stigning i besøgstallet på 360.000. De mest besøgte kunstmuseer i hovedstadsregionen i 1996 var Louisiana, Statens Museum for Kunst, Ny Carlsberg Glyptoteket og Arken. Blandt de kulturhistoriske var Nationalmuseet, Frederiksborgmuseet, Kronborg Slot og Rosenborgssamlingen mest besøgt i 1996.

1996 har således været et helt specielt år i hovedstadsregionens kulturliv.

Arkitekt Henning Larsen stod bag Glyptotekets nye tilbygning, som nu bl.a. rummer museets samling af impressionistisk kunst.

3.3 BEFOLKNINGEN I HOVEDSTADSREGIONEN

3.3.1 Interessen for Kulturbyåret.

Hen mod slutningen af kulturbyåret var praktisk taget alle klar over, at København var europæisk kulturby 1996. I oktober/november måned, hvor kulturbyåret kørte på den sidste "årstid", var det 98 pct. af den voksne befolkning (15 år og derover). Det fremgår af en interviewundersøgelse fra Gallup omfattende ca. 3.000 personer i hovedstadsområdet. Undersøgelsen omfatter en række spørgsmål om befolkningens kulturelle aktiviteter i kulturbyåret, samt interessen for og holdningerne til kulturbyårets aktiviteter.

22 pct. af befolkningen i hovedstadsområdet svarede, at deres interesse for Kulturby 96 har været "meget stor" eller "stor", og 52 pct. at deres interesse havde været "meget lille" eller "lille" og 26 pct. hverken lille eller stor. Interessen for selve Kulturby 96 har således ikke været lige stor for alle. Den manglende interesse kan for det første skyldes, at mange ikke er interesserede i kultur i det hele taget. Det er dog langt fra hele forklaringen, idet interessen for kultur målt som andelen, der har benyttet sig af de mange kulturelle tilbud i løbet af året, er betydeligt større, som det fremgår i næste afsnit. Svarene på spørgsmålet her afspejler muligvis, at mange ikke har været specielt interesseret i selve organisationen eller apparatet omkring Kulturby 1996, eller i de mange diskussioner om kulturbyprojektets aktiviteter, som har været fremme i medierne, men i øvrigt måske har været glade for tilbudene.

At dette er tilfældet fremgår af:

- at 70 pct. af befolkningen er enige i, at "kulturbyprogrammet rummede mange gode tilbud om oplevelser"
- kun 17 pct. synes, at "der ikke var tilstrækkeligt med valgmuligheder for alle i kulturbyprogrammet"
- at "kulturbyprogrammet også har været vellykket i forhold til andre hensyn", er befolkningen ligeledes overbevist om
- ca. halvdelen af befolkningen i hovedstadsområdet er enige i, at "kulturbyåret har forbedret hovedstadsregionens image internationalt"

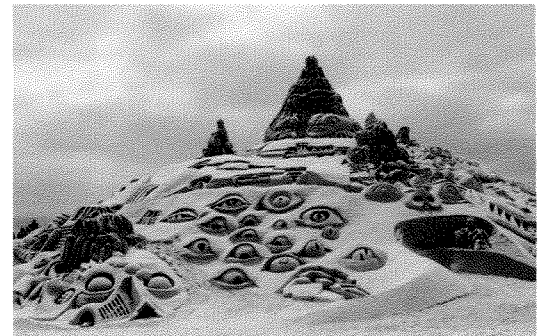
- 75 pct. er af den opfattelse, at "kulturlivet har kunnet drage nytte af kulturbyåret"
- og 83 pct. mener, at "turisterne har kunnet drage nytte af kulturbyåret"

Lidt mindre overbevist har man været om, hvorvidt kulturbyåret har kunnet styrke de kulturelle aktiviteter rundt omkring i hovedstadsområdets forskellige lokalområder. 45 pct. af alle mener således, at "kulturbyåret ikke i væsentlig grad har styrket kulturelle aktiviteter i deres lokalområde".

Det varierer lidt fra 39 pct. i København og Frederiksberg Kommune til 52 pct. i Frederiksberg Amt. Omvendt er det altså mellem 28 pct. og 35 pct., der var uenige, og altså mener, at kulturbyåret har styrket de kulturelle aktiviteter i lokalområdet. I betragtning af, at over halvdelen af kulturbyprojekterne i følge Kulturbysekretariatets opgørelse er gennemført i København og Frederiksberg Kommune, 17 pct. i Københavns Amt og hhv. 6 pct. og 4 pct. i Frederiksberg og Roskilde Amter, er det måske overraskende, at der ikke er større forskelle i besvarelserne.

Bortset fra denne opfattelse af værdien for de lokale kulturaktiviteter er forskellene mellem de fire regioner i hovedstadsområdet overraskende små. Befolkningerne i Roskilde og Frederiksberg amter er stort set lige så overbeviste som befolkningen i København om, at kulturbyåret rummede mange gode tilbud om oplevelser, at det har været en fordel for hovedstadsregionens image internationalt, og at kulturlivet og turisterne har kunnet drage nytte af kulturbyåret.

I forvejen havde den almindelige borger formodentlig ikke gjort sig klare forestillinger om, hvad de selv eller andre

Ishøj Strand ved kunstmuseet Arken gav i sommeren 96 plads til den enorme sandskulptur "Den ny virkelighed", skabt af et hold europæiske kunstnere.

Holdninger til Kulturbyåret. Pct.

Tabel 3.3.1.	Hovedstads- området	København/ Frederiksberg Kommune	Københavns Amt	Frederiksborg Amt	Roskilde Amt
Kulturbyprogrammet rummede mange gode tilbud om oplevelser ?					
Enig	70	71	70	68	72
Hverken eller	10	9	11	9	14
Uenig	8	8	7	8	1
Ved ikke	13	12	12	15	14
I alt	101	100	100	100	101
Der var ikke tilstrækkeligt med valgmuligheder for alle i kulturbyprogrammet ?					
Enig	17	17	16	17	18
Hverken eller	10	8	10	10	11
Uenig	48	51	49	46	42
Ved ikke	26	24	25	28	30
I alt	101	100	100	101	101
Kulturbyåret har ikke i væsentlig grad styrket kulturelle aktiviteter i dit lokalområde ?					
Enig	45	39	48	52	48
Hverken eller	6	8	5	5	7
Uenig	32	35	31	28	29
Ved ikke	17	18	16	15	16
I alt	100	100	100	100	100
Kulturbyåret har forbedret hovedstadsregionens image internationalt ?					
Enig	53	51	54	50	57
Hverken eller	9	10	8	10	8
Uenig	20	22	21	19	16
Ved ikke	18	18	18	20	19
I alt	100	101	101	99	100
Kulturlivet har kunnet drage nytte af Kulturbyåret ?					
Enig	74	73	75	73	75
Hverken eller	5	6	5	7	4
Uenig	9	8	7	8	9
Ved ikke	12	12	12	11	12
I alt	100	99	99	99	100
Turisterne har kunnet drage nytte af Kulturbyåret ?					
Enig	82	82	80	83	88
Hverken eller	4	4	5	5	6
Uenig	5	5	6	5	-
Ved ikke	8	8	9	7	7
I alt	99	99	100	100	101
Kulturbyåret har levet op til forventningerne ?					
Enig	38	38	38	34	37
Hverken eller	15	15	14	17	14
Uenig	20	22	20	17	15
Ved ikke	28	24	27	32	33
I alt	101	99	99	100	99

(fortsætter næste side)

Kilde: Gallup

Holdninger til Kulturbyåret. Pct.(fortsat)

Tabel 3.3.1.	Hovedstads-området	København/ Frederiksberg Kommune	Københavns Amt	Frederiksborg Amt	Roskilde Amt
Det samlede offentlige tilskud til Kulturby 96 var på 492 mio. kr. I din kommune har hver skatteyder betalt et af fgl. beløb: 212 kr., 197 kr., 162 kr., fordelt over tre år. Det har sammenlagt været en god investering af offentlige midler ?					
Antal kr		212 kr.	197 kr.	162 kr.	162 kr.
Enig		62	56	59	62
Hverken eller		8	8	7	5
Uenig		25	28	29	26
Ved ikke		6	7	6	7
I alt		101	99	101	100
Kommuner, der ikke deltog i Kulturby 96: Det samlede offentlige tilskud til Kulturby 96 var på 492 mio. kr. Det har sammenlagt været en god investering af offentlige midler ?					
Enig				31	30
Hverken eller				9	2
Uenig				45	42
Ved ikke				15	25
I alt				100	99

29

Kilde: Gallup

kunne forvente af kulturbyåret. Det er vel baggrunden for, at relativt mange ikke ved, hvad de skal svare på spørgsmålet, om "kulturbyåret har levet op til forventningerne". I alt 38 pct. mener, at kulturbyåret har levet op til forventningerne, og (kun) 20 pct. mener, at kulturbyåret ikke har levet op til forventningerne.

De fleste har også været enige i, at Kulturby 96 sammenlagt har været en god investering af offentlige midler. Da ikke alle kommuner i hovedstadsområdet har betalt samme beløb til kulturbyfondens aktiviteter, er beløbet i den enkeltes egen kommune blevet nævnt i spørgsmålet (se tabel 3.3.1). Beløbets størrelse har dog ingen indflydelse på befolkningens holdninger til dette spørgsmål. I alle amter og kommuner er det mellem 56 pct. og 62 pct. af befolkningen, der mener, at de offentlige midler har været godt anvendt, og mellem 25 pct. og 29 pct., der er uenige i dette. De kommuner i Frederiksborg og Roskilde amter, der ikke deltog i kulturbyprojektet, skiller sig til gengæld ud ved, at noget større andele ikke er enige i dette og ved, at en del svarer, at de ikke ved, hvad de skal mene om dette spørgsmål. I disse kommuner har de inter-

viewede kun fået nævnt det samlede beløb på 492 mio. kr.. Denne forskel i spørgsmålsformuleringen kan i sig selv have givet en del af forskellen, idet de 492 mio. kr. i sig selv kan virke som et meget stort beløb.

Fra Borealis-udstillingen "Skriget" på kunstmuseet Arken.

Kulturelle aktiviteter i hovedstadsområdet 1996. 15 år og derover. Pct.

Tabel 3.3.2.	Hovedstads- området	København/ Frederiksberg Kommune	Københavns Amt	Frederiksborg Amt	Roskilde Amt
Musik:					
Klassisk koncert	18	18	19	17	12
Opera	13	14	16	9	8
Musical/operette	23	21	25	23	20
Jazzkoncert	8	11	6	9	7
Rockkoncert	23	29	19	20	25
Udendørsarrangement	39	47	37	32	37
Techno	5	7	4	3	4
Andre musikarrangementer	21	23	19	22	18
Mindst ét musikarrangement	64	69	63	60	57
Udstilling:					
Kunstudstilling	48	52	49	44	37
Kunstmuseum	43	48	44	41	31
Økologisk/grøn udstil./arr.	9	10	8	9	6
Andet museum	35	35	37	35	31
Anden udstilling	30	33	30	27	25
Mindst én udstilling	68	71	70	66	61
Teater:					
Drama/performance	28	30	27	29	23
Ballet/dans	15	16	17	12	8
Børneteater	15	14	15	17	14
Egnsspil	7	4	7	9	10
Mindst én teaterforestilling	44	43	45	45	39
Andre kulturelle arrangementer:					
Foredrag/diskussion	31	31	32	33	27
Guidede ture	16	15	18	17	14
96-kirker	12	13	12	9	12
Mindst ét andet arrangement	43	43	45	43	38
Mindst én aktivitet	85	86	86	85	81

Kilde: Gallup

3.3.2 Kulturelle aktiviteter

Det fremgår også af Gallups undersøgelse, at hovedstadens mange kulturtilbud er blevet flittigt benyttet af befolkningen i 1996. På interviewtidspunktet i oktober/november 1996 viste det sig at:

- 64 pct. af den voksne befolkning havde været til et musikarrangement af en eller anden slags i 1996
- 68 pct. havde været på mindst én udstilling på et museum eller et andet sted i løbet af året
- 44 pct. havde været til mindst én teaterforestilling
- 43 pct. havde været til et andet arrangement som foredrag/diskussion, guidede ture eller i forbindelse med et "96-kirker"-arrangement
- alt i alt har 85 pct. af den voksne befolkning i hovedstadsområdet været til mindst én kulturel aktivitet i 1996-kulturbyarrangement eller andet arrangement

Samlet er der således tale om, at der har været en betydelig interesse for at benytte sig af de mange kulturelle tilbud i kulturbyåret - uanset om det har drejet sig om specielle Kulturby 96 projekter eller ej. En del af publikum til de enkelte arrangementer har ikke været klar over, om det formelt har drejet sig om et kulturbyarrangement eller ej, som det fremgår af publikumsundersøgelserne. Men de har under alle omstændigheder benyttet sig af tilbuddene. Det gælder i alle dele af hovedstadsområdet, selv om der også er klar tendens til, at jo nærmere centrum desto større er andelen af befolkningen, der har benyttet sig af de mange kulturelle tilbud. København og Frederiksberg Kommune ligger gennemgående højest, og de mindste andele findes i Roskilde Amt. Kun overværelsen af egnesspil har været omvendt - med den største andel i Roskilde Amt. Forskellen afspejler, at den geografiske afstand til de mange tilbud har en indflydelse på, om de bliver benyttet. For mange af tilbuddene er forskellene imidlertid ikke særligt store, og i alle områderne er tallene udtryk for et højt aktivitetsniveau i kulturbyåret.

Også af disse tal fremgår det, at de fleste først og fremmest har gået efter de mange arrangementer, fordi de har været interesseret i dem, og ikke fordi de har været specielt interesseret i kulturbyarrangementer. I alt har ca. 17 pct. af befolkningen angivet, at de har forsøgt at gå efter de arrangementer, der var særlige for kulturbyåret. Andelen er lidt højere i København og Frederiksberg Kommune, hvor antallet af kulturbyaktiviteter også har været størst.

Der er ikke den store forskel på mænds og kvinders deltagelse bortset fra, at lidt flere kvinder har været til en teaterforestilling, på kunstudstilling og på museum. Forskellen på aldersgrupperne er heller ikke stor - bortset fra når det drejer sig om musik - der falder aktiviteten klart med alderen. Det er rockkoncerter, udendørsarrangementer og technoarrangementer, der tiltrækker de unge.

At det øgede aktivitetsniveau også har ført til en øget omsætning i kultursektoren antydes af, at 18 pct. af alle angiver, at de har brugt flere penge på billetter o.l. i kulturbyåret i forhold til, hvad de gjorde i 1995. Der er imidlertid ikke blevet spurgt, om man har brugt færre penge i 1996. At det ikke er altafgørende for besøgstillene, om der tages (en vis) betaling, fremgår af, at kun 7 pct. af befolkningen siger, at de specifikt er gået efter de gratis arrangementer i kulturbyåret. De 7 pct. er på den anden side udtryk for, at der er en mindre andel af befolkningen, som netop går efter de gratis arrangementer. Denne andel er i øvrigt størst i København og Frederiksberg Kommune (9 pct.).

Mange har imidlertid haft glæde af nogle af de gratis arrangementer, som har været en del af kulturbyprojektet. 33 pct. af alle i hovedstadsområdet så således det japanske fyrværkeri i pinsen. I Københavns Kommune og i Frederiksberg Kommune drejede det sig om næsten halvdelen af befolkningen (46 pct.). Befolkningen i Roskilde Amt har ikke helt så nemt kunnet komme til at se fyrværkeriet. Alligevel har 17 pct. af alle i Roskilde Amt set fyrværkeriet.

Besøg på arrangements- og udstillingssteder

Også imponerende mange har i løbet af året besøgt nogle af de nye arrangementssteder. 60 pct. af den samlede befolkning i hovedstadsområdet har besøgt mindst ét af de 11 nævnte steder, som fremgår af tabel 3.3.4., i løbet af året. Størst tiltrækning har Holmen haft. Godt en fjerdedel af den samlede befolkning har besøgt Holmen i løbet af kulturbyåret. I København drejer det sig om en tredjedel af befolkningen. Det nye museum for moderne kunst i Ishøj - Arken - har haft besøg af 22 pct. af befolkningen i løbet af året, 17 pct. har set Kaskaderne i Frederiksberg Slotshave, 16 pct. har besøgt Haverne i Valbyparken. Disse besøgsandele varierer en del mellem amterne i hovedstadsområdet, idet andelen klart afhænger af den geografiske afstand til disse nye arrangementssteder. Heri er intet unormalt - det gælder for de fleste aktiviteter.

Ca. hver femte med børn under 15 år angiver, at de har haft børnene med til kulturbyarrangementer i løbet af året.

Kulturelle aktiviteter 1996. Køn og aldersklasser. Pct.

Tabel 3.3.3.		Mænd	Kvinder	15-29 år	30-49 år	50 år og der over
Musik:						
Klassisk koncert	17	18	10	16	24	
Opera	11	15	7	13	18	
Musical/operette	20	25	25	23	21	
Jazzkoncert	8	8	8	9	8	
Rockkoncert	27	20	44	27	5	
Udendørsarrangement	40	38	50	42	29	
Techno	7	3	14	2	1	
Andre musikarrangementer	23	19	21	21	20	
Mindst ét musikarrangement	65	63	74	65	55	
Udstilling:						
Kunstudstilling	45	51	44	48	51	
Kunstmuseum	39	47	39	43	47	
Økologisk/grøn udstil./arr.	8	10	7	10	9	
Andet museum	36	34	30	40	33	
Anden udstilling	32	28	32	32	27	
Mindst én udstilling	68	69	68	71	66	
Teater:						
Drama/performance	26	30	32	27	26	
Ballet/dans	11	18	10	14	18	
Børneteater	11	19	12	21	11	
Egnsspil	6	7	4	7	8	
Mindst én teaterforestilling	38	49	44	46	41	
Andre kulturelle arrangementer:						
Foredrag/diskussion	33	30	28	30	34	
Guidede ture	16	17	16	14	19	
96-kirker	11	12	9	11	14	
Mindst ét andet arrangement	44	42	41	42	45	
Mindst én aktivitet	86	84	91	87	79	

Kilde: Gallup

Deltagelse i kulturbyaktiviteter i 1996. 15 år og derover. Pct.

Tabel 3.3.4.	Hovedstads- området	København/ Frederiksberg Kommune	Københavns Amt	Frederiksborg Amt	Roskilde Amt
Så det japanske fyrværkeri i Pinsen ?					
	32	46	31	20	17
Har besøgt nogle af de følgende nye arrangementssteder ?					
Øksnehallen på Halmtorvet	6	10	6	4	3
Turbinehallerne i Borgergade	6	10	4	4	3
Holmen	26	33	26	21	14
Torpedohallerne på Holmen	11	15	10	9	4
Tørdokken på Holmen	9	11	9	6	6
Haverne i Valbyparken	16	21	17	9	11
ARKEN-Museum for Moderne kunst i Ishøj	22	21	28	14	24
Hedeland vest for København	7	4	7	2	25
Vestvolden	15	16	22	5	7
Kaskaderne i Frederiksborg Slotshave	17	13	15	31	9
Cisternerne på Frederiksberg	7	12	6	4	4
Ingen af disse steder	40	36	38	47	46
Har forsøgt at gå efter de arrangementer, der var særlige for Kulturbyåret ?					
	17	19	16	15	12
Har brugt flere penge i 1996 i forhold til 1995 ?					
	18	19	18	16	16
Er gået specifikt efter de gratis arrangementer i Kulturbyåret ?					
	7	9	8	5	5
Har selv været aktiv i forbindelse med Kulturbyåret som udøvende eller i forbindelse med forberedelse eller afvikling af et arrangement ?					
	9	10	9	8	11

Kilde: Gallup

3.4 TURISME

Et af de overordnede mål for Kulturby 96 var at markere København som knudepunkt i en dynamisk europæisk region omfattende hele hovedstadsområdet og det sydkånske område. Kulturbyprojektet skulle være med til at tegne billedet af en fremadrettet by, der bygger sin udvikling og konkurrenceevne, på menneskelige kvaliteter, på kundskab, kunst, kreativitet og kommunikation. Målet blev formuleret som at styrke hovedstadens omdømme i internationale massemedier og i internationale politiske og erhvervsmæssige kredse, samt at gøre København til mål for fremtidens kulturturisme og til et indlysende mødested for internationale kongresser mv.

Det ser da også ud til, at det er lykkedes at nå en god del af disse mål. Først og fremmest er det lykkedes at tiltrække flere turister til hovedstadsområdet - i det mindste i 1996. I følge Danmarks Turistråds opgørelse af antal overnatninger (Danmarks Turistråd's beretning og regnskab, 1996) i 1996 sammenlignet med 1995 har der på landsplan ikke været nogen stigning i antallet af overnatninger, mens billedet for Storkøbenhavns vedkommende er det stik modsatte, nemlig en samlet stigning på 11 pct., svarende til ca. 400.000 flere overnatninger. Storkøbenhavn omfatter her København og Frederiksberg Kommune samt Københavns Amt. Roskilde og Frederiksborg amter har ligeledes oplevet en meget mindre stigning på ca. 2 pct.

Turismeudviklingen i Storkøbenhavn 1995-1996.

Tabel 3.4.1.	Vækst pct.
Hoteller (inkl. feriecentre)	
København og Frederiksberg	11,1
Københavns Amt	19,8
Storkøbenhavn i alt	12,5
Room-nights v. internationale kongresser (jan. - nov.)	29
Antal krydstogtgæster	25
Salg af Copenhagen Cards (jan-okt)	30
Anviste værelser i KTI* (jan-sep)	59
Antal ekspeditioner i KTI* (jan-sep).	8

* Københavns Turistinformation

Kilde: Wonderful Copenhagen

Også på andre områder kan der spores vækst i turismen. Ifølge opgørelser fra Wonderful Copenhagen (Nyt, nov. 96) har der på kongresområdet været en vækst på 29 pct. i antallet af overnatninger. Det bliver til godt 255.000 overnatninger fordelt på 156 kongresser i 1996. Også antallet af krydstogtgæster er forøget, ligesom salget af Copenhagen Cards og antallet af ekspeditioner i Københavns Turistinformation.

Ifølge to spørgeskemaundersøgelser har langt de fleste turister været klar over, at København var Kulturby i 1996.

Alle de danske turister og 80 pct. af de udenlandske vidste det - også før de rejste hjemmefra. Det er her interessant, at det faktisk er de danskere, som har opholdt sig uden for Københavns Kommune, som især kendte til K96.

Der er her forskel på de forskellige nationaliteter. Ikke overraskende har europæerne været mere velorienterede end turisterne fra USA og Japan, og blandt de europæiske turister var det især turister fra Sverige, Norge og Tyskland, der vidste, at København var kulturby. Kendskabet stammer for danskernes vedkommende fra fjernsyn (ca. 90 pct.), men også fra artikler og blade (60 pct.) og annoncer (knap 15 pct.). Udlændinge havde i nogenlunde lige høj grad deres kendskab fra fjernsyn og fra aviser og blade. I Norge og Sverige spiller fjernsyn også en stor rolle. Brochurer spiller generelt kun en mindre rolle.

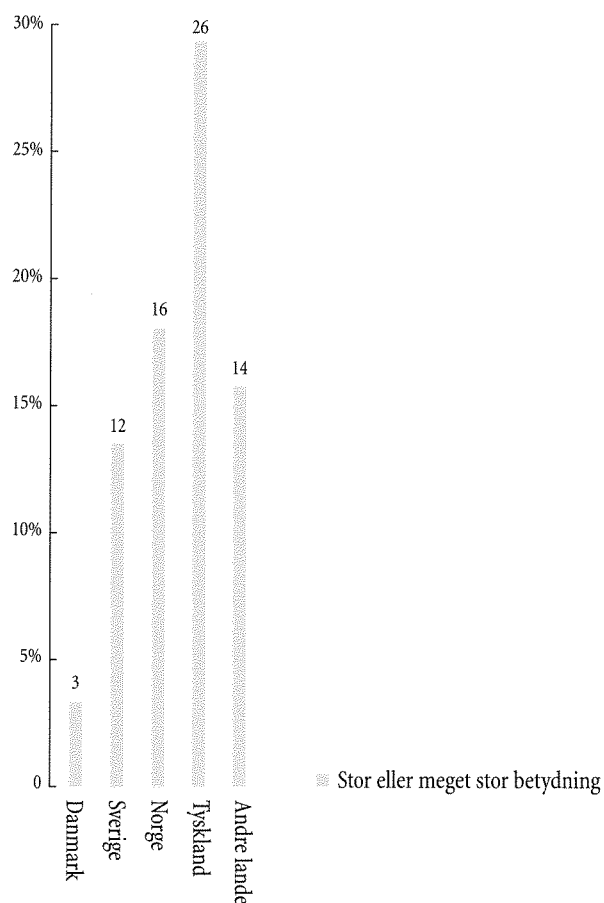
Victoria Chaplin,
den ene halvdel af
Le Cirque Invisible,
som optrådte i
Kanonhallen i juli 1996.

Nu kan man ikke uden videre slutte fra en øget turisttilstrømning, at den skyldes kulturbyen. Men to undersøgelser blandt turister i hovedstadsområdet tyder på, at omkring 10 pct. har valgt rejsen til København på grund af kulturbyåret. Knap 1/5 svarer således ja på et spørgsmål, om Københavns status som Kulturby 96 har haft betydning for deres beslutning om at tage hertil - og halvdelen heraf siger, at det var den allervigtigste grund, eller at det havde stor betydning for valget.

Det er især for danskerne, at det ikke har haft nogen betydning for deres valg. Udlændinge - specielt tyskerne - har i højere grad været motiveret af kulturbyåret. Det ser således ud til, at en stor del af den stigning, der har fundet sted i 1996 i antallet af turister i hovedstadsområdet, direkte skyldes, at hovedstaden har været kulturby.

Turisternes vurdering af kulturbyens betydning for deres valg af rejsemål. Pct.

Figur 3.4.1.

Der er i øvrigt en tendens til, at "kulturbyturisterne" har lidt flere overnatninger og en svag tendens til, at flere af dem forventer at bruge relativt mange penge. Det betyder ikke noget for begrundelserne for at tage til København, om det er første gang, man besøger byen, eller om man har været her før.

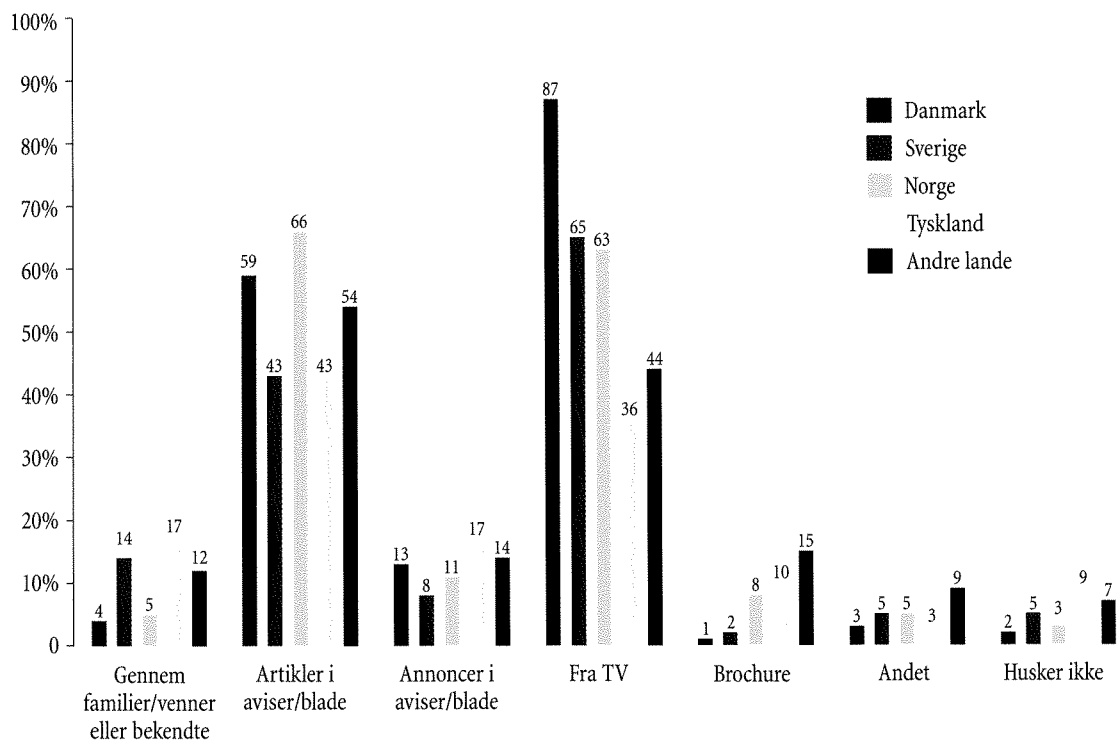
De to spørgeskemaundersøgelser består af:

- en undersøgelse foretaget af Danmarks Turistråd i forbindelse med deres store turistundersøgelse. Oplysningerne hertil indsamles på overnatningssteder i perioden juli til og med december 1996
- en undersøgelse foretaget af Københavns Turistinformation gennem 2.245 besvarede spørgeskemaer udleveret i Turistinformationen i en periode på 8 uger. Der blev ved udleveringen foretaget en kvotering mellem danskere og udlændinge i forholdet 30:70 ud fra KTI's egen vurdering af forholdet mellem ind- og udenlandske henvendelser

Et af de initiativer rettet mod besøgende til Kulturby 96, som sandsynligvis vil få en varig effekt, har været etableringen af Åben By projektet. Opgaven har været, som det blev formuleret under programområdet den åbne by i handlingsplanen, at forvandle København i 1996 til et åbent hus i storformat for at kunne præsentere kulturbyaktiviteterne for et bredt internationalt publikum, herunder at kunne trække en ny type turister til København. I maj 1995 etableredes den selvejende fond, Åben By 96, og et sekretariat blev etableret. Åben By sekretariatet skulle støtte og rådgive foreninger, kunstnergrupper, skoler og arbejdspladser med at invitere europæiske søsterforeninger etc. til at mødes om fælles interesser. Målet var, at 80.000 gæster og deres danske værter skulle gøre hovedstadsområdet til et center for europæisk folkekultur. Åben By sekretariatet har samlet serviceret 264 organisationer/foreninger/skoler mv. omkring små eller store arrangementer, arrangementerne har omfattet fra nogle enkelte kunstnere til ca. 20.000 deltagere i DGI's store arrangement "Tre Folkelige Døgn" med gymnastik- og idrætsopvisninger rundt om i København.

Kilderne til turisternes viden, om at København var kulturhovedstad i 1996

Figur 3.4.2.

3.5 K96 OG MEDIERNE

Det var en udtalt forventning til Kulturby 96, at kulturbyprojektet også skulle være en platform for forbedring af Københavns placering nationalt og internationalt. Som det fremgik af handlingsplanen havde erhvervslivet, turistbranchen, forskellige ministerier, Københavns Kommune og andre givet udtryk for vigtigheden af konceptet som et nyt København, der skulle markere sig med en fornyet identitet som hovedstad og som regionalt centrum i Europa. Som en konsekvens heraf blev der i handlingsplanen lagt stor vægt på informationsvirksomheden - såvel den aktuelle som den mere langsigtede.

Kommunikationen havde til formål:

- ▶ at styrke processen
- ▶ at bringe budskabet om produktet Kulturbyen ud til en bred offentlighed
- ▶ at styrke kunst- og kulturlivets kommunikationsmuligheder på længere sigt

I Kulturbysekretariatets kommunikationsoversigt formuleres kommunikationsstrategien således:

"Kulturbysekretariatets aktiviteter sigter primært mod at gennemføre en generel information og markedsføring af kulturbyprojektet nationalt og internationalt: gennem produktion og distribution af informationsmateriale, påvirkning af pressen i ind- og udland, gennem samarbejde med turistsektoren nationalt og internationalt, gennem traditionelle markedsføringskanaler såsom annoncekampagner og lignende samt gennem en række særlige projekter".

Det der meget kort kan siges at karakterisere kommunikationsstrategien er, at man starter meget tidligt og med at markedsføre selve kulturbyens ide:

"Vi valgte at sige, vi vil skabe et billede af en by i kulturel udvikling og se kulturbyåret som resultat af en lang proces, hvor der er nogle mennesker, der har tænkt nogle tanker, før de har handlet, og det er en proces, som præger hele byen kulturelt, og som vil kunne præge hele byen fremover"
(Informationschef i Kulturbysekretariatet).

Vi skal i det følgende se på, i hvilket omfang det lykkedes at få medierne i tale såvel nationalt som internationalt. Vi bygger her på to rapporter: "Den nationale pressedækning af Kulturby 96" og "Kulturbystrategi og den internationale pressedækning - et pilotprojekt" begge udarbejdet af cand. comm. Stine Flod Olsen. Figurer, citater fra presseklip og fra interviews er taget fra de pågældende rapporter.

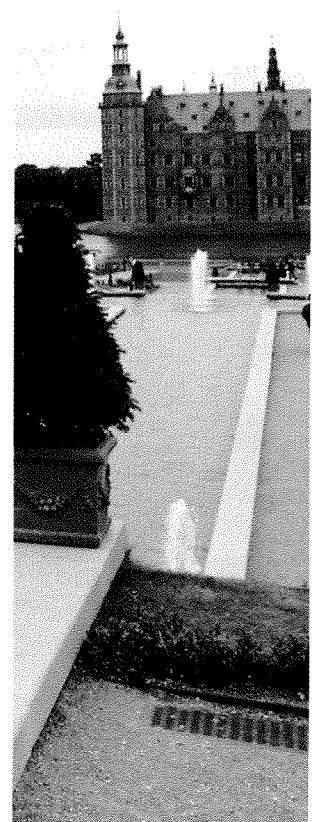
Rapporten om den nationale pressedækning baserer sig på et materiale fra Kulturbysekretariatets samling af udklip samt på samtlige ledende artikler om Kulturby 96 i 5 landsdækkende dagblade i perioden 1993-96. Rapporten beskæftiger sig med en 14-dages pressedækning som opfølgning på offentliggørelsen af handlingsplanen i 1993, af programstatus 1-4 (i 1994 og 1995) samt på afslutningen af kulturbyåret.

Det skal understreges, at udklipssamlingen kun baserer sig på udklip, hvor K96 explicit har været nævnt. Omtaler og anmeldelser af udstillinger og aktiviteter, som ikke nævner K96, indgår ikke i samlingen og er derfor ikke talt med. Det giver naturligvis en underrapportering. På den anden side indgår omtaler af Arkens problemer, Rushdie-sagen og Mindships økonomiske sammenbrud - selvom det ikke har noget med K96 som sådan at gøre.

3.5.1 Den nationale pressedækning

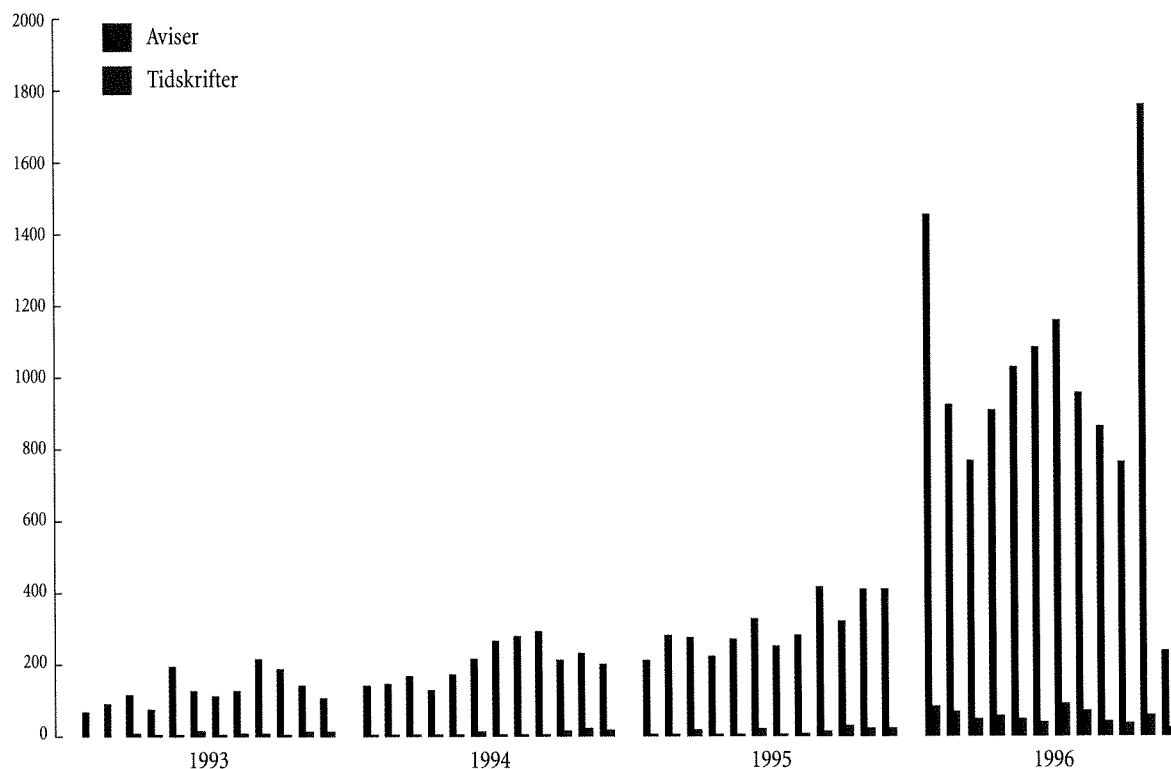
Ved slutningen af kulturbyåret svarede 98 pct. af hovedstadsområdet befolkning (i fgl. Gallups befolkningsundersøgelse), at "de er klar over, at København er europæisk kulturby i 1996". (Man kan spørge, om spørgsmålets formulering ikke lægger op til svaret?).

*Kaskaderne i
Frederiksborg slotshave.*

Den nationale pressedækning 1993-1996.

Figur 3.5.1.

Men at mange kendte til det er ikke særligt overraskende, for kulturbyåret har absolut været på de danske mediers dagsorden.

Pressedækningen må siges at have været omfattende. Der er fra og med 1993 således registreret i alt 22.011 artikler - langt de fleste i aviser, mens tidsskriftsartikler ikke fylder ret meget. Ledende artikler har især været bragt i Berlingske Tidende med 29 artikler, langt herefter følger Politiken med 14 artikler og Information med 7 artikler. Jyllandsposten har bragt 4 ledere og Det Fri Aktuelt kun 3.

Ikke overraskende startede pressedækningen på et beskedent niveau i 1993 for at stige igennem perioden med en absolut top i begyndelsen og afslutningen af 1996.

Handlingsplanen blev offentliggjort i maj 1993, men allerede før offentliggørelsen heraf havde der været omtale i pressen. Af de undersøgte 77 artikler i perioden efter offentliggørelsen drejede de 30 sig om selve handlingsplanen, herunder spørgsmålet om den lokalpolitiske tilslutning.

Den første programstatus fra februar 1994 og i lidt højere grad den anden i september foranledigede øget omtale. Artiklerne efter den første programstatus har i vidt omfang karakter af information fra Kulturbysekretariatet og forholdt sig ifølge rapporten mere afventende end egentlig kritiske. De regionalpolitiske spørgsmål spillede stadig en vis rolle.

Også efter offentliggørelsen af den anden programstatus var presseomtalen ifølge rapporten i overvejende grad af refererende karakter. Den drejer sig om programmet samt om hvilke projekter, der har fået støtte. Kun en lille del stiller sig kritisk overfor Kulturby 96.

Der blev bragt ledende artikler i Berlingske Tidende, Politiken og Information, mens Det Fri Aktuelt og Jyllandsposten ikke beskæftigede sig hermed i lederne. Berlingske og Information var stort set positive men på forskellige punkter. Berlingske fremhævede visionen bag K96 både hvad angår det brede sigte og det europæiske perspektiv. Et perspektiv, som ellers ikke blev tillagt den store betydning.

"Kulturby 96 skal i stedet være en dynamo i en kulturel proces, der rækker frem hinsides år 2000 - og dermed ikke blot mod et anderledes Danmark, men et anderledes Europa."

I øvrigt kritiseres kritikerne af K96, en linie som også Information anlagde. Information forsvarede Kulturbysekretariatet og ideen med at involvere mange forskellige grupper i programmet. Kritikken i Berlingske Tidende rettede sig mod den politiske konstruktion og de lokalpolitiske hensyn, som herigennem blev påtvunget Kulturbysekretariatet. Politiken var kritisk - især over for selve processen og specielt ventetiden i forbindelse med offentliggørelsen af konkrete projekter. En kritik, der også blev fremført i Berlingske Tidende.

I 1995 fulgte så den tredje programstatus i april og den fjerde og sidste i september. Interessen koncentrerer sig om de konkrete projekter, omtalen er ifølge rapporten gennemgående positiv, og der blev udtrykt stigende forventninger til kulturbyåret. Årets ledende artikler var stort set positive. Berlingske hæftede sig ved, at der er sammenhæng og koordination i selve programmet, mens Politiken hæftede sig ved, hvad K96 har betydet for Københavns udseende. Der blev endnu en gang - i Berlingske Tidende - rejst kritik af den politiske konstruktion med lokalpolitikere i bestyrelsen.

I 1996 var pressedækningen, som det også er fremgået af figuren, markant højere end i de foregående år. Omtalen i november drejede sig i høj grad om Rushdie-sagen og om Mindship, og det kan vel diskuteres, om det har noget som helst med K96 som sådan at gøre.

I Berlingske Tidende bragtes i dette år 16 ledende artikler, der stort set er positive, og beskriver kulturbyprogrammet som omfattende og ambitiøs planlægning med et kunstnerisk højt niveau. Desuden fremhævedes, at "der er taget en række vigtige arkitektoniske tiltag - til gavn for Københavns forskønnelse mange år fremover".

"For med kulturbystatusen er også fulgt en bemærkelsesværdig grad af opmærksomhed overfor eksisterende bygninger og lokaliteter med hidtil upåagtet karakter og ny kvaliteter og muligheder."

Politiken bragte kun 4 ledende artikler - stort set positive med omtale af et højt aktivitetsniveau og af begivenheder på et højt niveau, mens Information bragte 5 artikler af

mere generel kulturpolitisk karakter om økonomi og kulturplaner, hvori kulturbyen også indgår men ikke omtales direkte. Der er positiv omtale af Containerprojektet og af Mindship. Det Fri Aktuelt bringer 3 artikler, som stort set viser en positiv holdning til K96. Bredden, frodigheden og den folkelige appel roses.

"Nu hvor over halvdelen af året er gået, kan det konstateres, at kulturbyåret er godt i gang med at få den bredde i arrangementsfladen, som gør, at der virkelig er noget for enhver under paraplyen."

Kritikken drejede sig om vanskelighederne ved at kommunikere med sekretariatet, om markedsføringen og om mangel på prioritering af projekterne (Berlingske Tidende).

"I hvert fald har Davies & co. fuldstændigt glemt, at markedsføring er, at når man arrangerer 4.000 begivenheder, har man selv hovedansvaret for at prioritere mellem skidt og kanel. Og det er her, det kniber."

I Information var det presseafdelingens måde at rose sig selv på, der blev kritiseret, mens Aktuelt rejste kritik af, at kulturbyåret ikke kom de svage til gode:

"På den måde kom kulturbyen til at understrege de sociale og kulturelle klasseskel, der stadig karakteriserer storbyen. Desværre blev Kulturby 96 ikke en fest og et løft for de udstødte, svage og marginaliserede i Københavns fattige bydele."

Jyllandsposten, der udelukkende bragte 3 kritiske artikler, karakteriserede Kulturby 96 som en kolossal størrelse, pustet op af kommunale og private tilskud.

"Det er i det hele taget en besynderlig og misforstået ide at pumpe kulturtilbuddene op i et enkelt år i en bestemt europæiske by."

I dagene efter den officielle afslutning i december blev der bragt 421 artikler om kulturbyen. 110 drejer sig om enkelte projekter, mens 114 gør status. Af disse er de fleste af refererende karakter, mens 18 artikler karakteriseres som positive og 26 som kritiske.

Opsamlende kan det siges, at der har været en stor national pressedækning af kulturbyåret og opstarten til det. Der

er jo ikke noget sammenligningsgrundlag, så det er umuligt at sige, hvor megen omtale man egentlig kunne forvente. Hvis megen omtale tag- es som et succeskriteri- um for K96 som sådan, må det være rimeligt at fratække den omtale, som ikke har med sagen at gøre som Rushdie og Mindship.

I fokusgruppinterviewene var der en vis kritik at spore af den nationale mediedækning. Kritikken blev ikke rettet mod Kulturbysekretariatet men mod den danske presse, som blev beskyldt for ikke at have afsat tilstrækkeligt med ressour- cer til kulturbyåret. Dækningen var simpelthen for tynd.

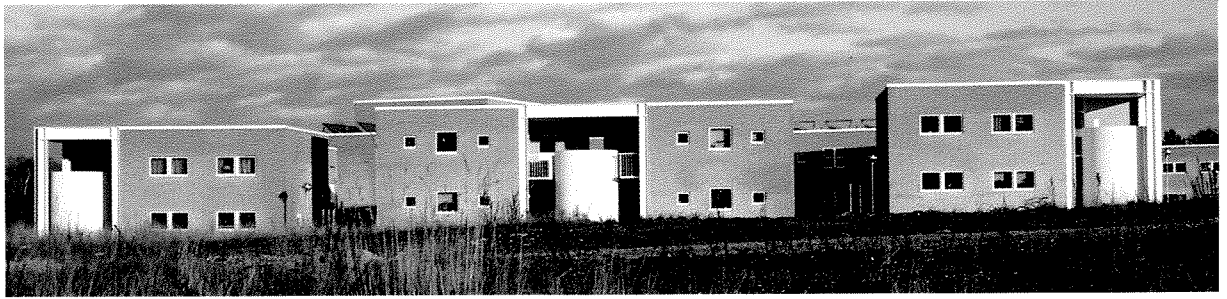
3.5.2 Den internationale pressedækning

Den internationale informationsstrategi har ifølge rapporten været tilrettelagt og gennemført ud fra tre overordnede målsætninger.

- ▶ **at informere om Kulturby 96 på et tidligt tidspunkt i processen, for derigennem at skabe lydhørhed og forventninger om Kulturby 96 i den internationale presses bevidsthed**
- ▶ **at informere om Kulturby 96 til et bredt forum. At få så bred geografisk dækning som muligt**
- ▶ **at informere om kulturbyen som koncept. At formidle kulturbyen som en proces, der ikke kun består af en lang række af enkeltarrangementer, men er et udtryk for en by i kulturel udvikling, der rækker længere end kulturbyåret**

Dette har man søgt gennemført ved hjælp af:

- presseaktiviteter, specielt opbygning af et pressenetværk på ca. 700, som er kernen i en samlet pressebase på 5.000 - 6.000 pressekontakter. Man har præsenteret den udenlandske presse for information i form af brochurer, foldere, pressemeddelelser, magasiner osv. i hele opbygningsfasen. Der har været afholdt pressemøder både her og i udlandet, f.eks i oktober 1995
- aktiviteter i forbindelse med turistsektoren. Her har været indgået et samarbejde med primært Wonderful

Henning Larsen var én af arkitekterne, som bidrog til byggeriet Egebjerggård i Ballerup - i sommeren 96 ramme om den internationale messe "Bo i By".

Copenhagen, Danmarks Turistråds markedskontorer samt en række større tour operators. Man har købt sig ind i Danmarks Turistråds Japan og USA kampagner i både 1995 og 1996. Desuden er der indgået distributionsaftale med turistmarkedskontorer, ambassa- der og konsulater, så publikum har kunnet skaffe sig materiale og information om projektet

- publikumsrettede aktiviteter. Publikum har kunnet søge information i presseomtale på internettet samt hos de ovenfor nævnte institutioner. Desuden har en lang række kulturinstitutioner været inddraget. Kulturby- sekretariatet har selv sørget for TV-dækning gennem egen TV-produktion- og distribution, bl.a. via Euronews, Reuters og World Television News

Vi skal i det følgende se på, hvorledes strategien har virket. Der henvises også til afsnittet om turisme (afsnit 3.4). Rap- porten baserer sig på Kulturbysekretariatets internationale presse- og TV-database. Pressedatabasen baserer sig på Danmarks Turistråds markedskontorer samt på artikler, som udenlandske journalister har sendt til Kulturbysekreta- riatet, men registreringen af artikler var ved rapportens færdiggørelse endnu ikke afsluttet. TV-databasen giver heller ikke et præcist billede af det viste antal indslag. Basen bygger på informationer fra de TV-medier, der har bragt udsendelser om Kulturby 96. Mange udsendelser er vist i flere lande via netværk eller satellitstationer. Den udenlandske presse- og TV-dækning bliver derfor under- estimeret.

Kulturby 96 er blevet omtalt i den internationale presse i 34 lande. I 1995 blev der registreret 517 artikler i dagbla- de, magasiner og tidsskrifter - og i 1996 var tallet steget til 2.355. Pressedækningen i 1995 er størst i Holland og Bel- gien med i alt 140 artikler.

Herefter følger Sverige med knap 120 og USA med ca. 80 artikler, mens Norge og Tyskland ligger meget lavt på omkring 20 artikler.

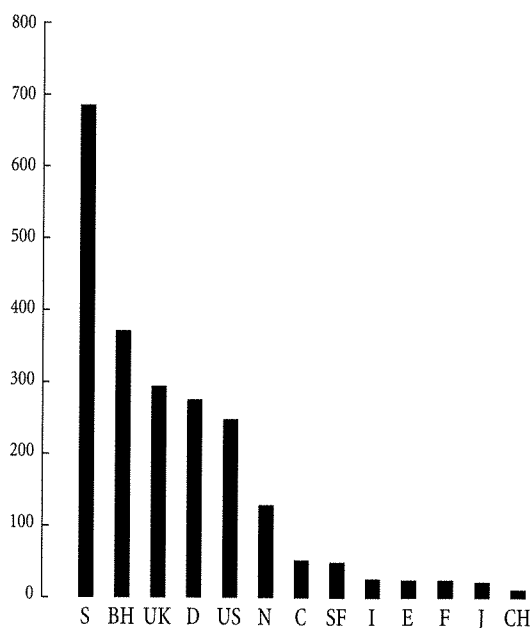
I 1996 (se figur 3.5.2.) tegner Sverige sig for det største antal af artikler på 678, men der er stadig stor interesse i Holland og Belgien, Storbritannien og USA.

Udviklingen i mediedækningen afspejler aktiviteterne. Efter pressemødet i oktober 1995 øges pressedækningen. Ligeledes er pressedækningen høj efter kulturbyårets åbning i januar 1996 og i maj måned, hvor der var en øget informationsindsats i forbindelse med sommermånederne, hvor Containerudstillingen og det japanske fyrværkeri var på dagsordenen.

Den udenlandske TV-dækning har været omfattende. Der er således registreret 1.607 visninger heraf 1.395 i selve kulturbyåret.

Pressedækningen i lande, der har bidraget med mindst 15 artikler.

Figur 3.5.2.

Der er medtaget indslag i regionale TV-netværk i Afrika, Mellemøsten og Sydamerika samt indslag på europæiske satellitstationer som eksempelvis MTV Europe og verdensdækkende satellitstationer som CNN World.

Stine Flod Olsens rapport indeholder også en kvalitativ vurdering af informationsstrategien og pressedækningen. Den baserer sig på interviews med 4 journalister/korre-

spondenter for udenlandske aviser og med repræsentanter fra Danmarks Turistmarkeds kontor i henholdsvis Hamborg og New York.

Generelt vurderes informationen som god. Her fremhæves især den tidlige informationsindsats, men også informationsmaterialet fremhæves for at have givet en bred information både om de enkelte arrangementer og om konceptet i Kulturby 96.

Kritikpunkterne går på mængden. Det store materiale kunne virke uoverskueligt og give opskruede forventninger.

Ifølge de to turistråd har pressedækningen været utrolig stor. Der er blevet bragt artikler om både kulturbyen og om København. I Hamborg vurderes det, at der er skrevet tre-fire gange så meget som normalt. Blandt de udenlandske journalister er meningene lidt mere delte.

3.5.3 Projekternes vurderinger og strategi

Mediedækningen er også undersøgt gennem spørgeskemaerne til projekterne. De er blevet bedt om at oplyse, hvor mange indslag, der har været om dem i forskellige blade, i radio og TV samt i de internationale medier.

For det første er projekterne blevet bedt om at vurdere virkningen af K96's PR-virksomhed (underforstået for projektet) gennem de tiltag, der nævnes i tabel 3.5.1.

Det fremgår, at lidt over flertallet af projekterne ikke tillægger PR-virksomheden særlig stor betydning for deres projekt. Det, der har spillet en rolle, er åbenbart mere den almene fokus på kulturen i 1996. En fokus, som kulturbyen har været stærkt medvirkende til eller ligefrem været årsag til.

Andelen af projekterne, som vurderer forskellige PR-tiltag til at have været uden betydning eller kun af mindre betydning. Pct.

Tabel 3.5.1.

PR - virksomhed	Pct.
Nationale pressekontakter	53
Internationale pressekontakter	66
Informationscentret	62
Den almene fokus på kultur i 1996	35

Kilde: Projektundersøgelsen

Omkring halvdelen af projekterne finder, at der har været en stor eller meget stor medieinteresse for deres projekt - det betyder jo så omvendt, at den anden halvdel ikke har den opfattelse. Der kan spores lidt af en skuffelse hos projekterne på dette område: Hele 30 pct. har haft mindre omtale, end de havde forventet. Den faktiske medieomtale er beskrevet i tabel 3.5.2.

Medieomtalen har været i de skrevne medier - kun i ringe omfang i de æterbårne. Ca. halvdelen af projekterne har haft omtale i udlandet - ganske vist kun et par enkelte gange, men det er alligevel ganske pænt.

Det er en udbredt opfattelse (85 pct.), at medieomtalen har været positiv. Og der er en sammenhæng mellem medieinteressens størrelse og vurderingen af dens indhold: Blandt de 230 projekter, som karakteriserer medieinteressen som stor eller meget stor, har næsten 60 pct. oplevet

den som meget positiv, mens kun 20 pct. af de 190 projekter, som har oplevet en mindre medieinteresse, vurderer den som positiv.

De færreste har haft noget omfattende PR-budget: Ca. 60 pct. har haft et ret lille budget på under 50.000 kr., og kun ganske få pct. har været oppe på et helt stort budget på 1/2 mio. eller mere.

Endelig fremgår det af projektundersøgelsen, hvilke PR-tiltag, der har været anvendt fra projekternes side. Det mest almindelige har været at sende foldere ud både i lokalområdet og i hele hovedstadsområdet. Men 1/4 har også sendt til udlandet. Annoncer har også været ret anvendte, hvorimod TV- og radiospots kun har været anvendt af meget få.

Alt i alt har såvel K96 som de enkelte projekter været i mediernes søgelys.

Projekterne fordelt på, hvor ofte de har haft omtale i en række forskellige medier. Pct.

Tabel 3.5.2.

Antal artikler eller omtale i:	0 gange	1 - 2 gange	3 - 10 gange	over 10 gange	Ved ikke	I alt
Dagblade	7	23	38	27	5	100
Lokalblade	15	20	36	20	9	100
Fagblade	28	28	26	9	9	100
Nationalt TV	53	24	12	1	10	100
Lokalt TV	37	37	15	2	10	101
Danmarks Radio	39	32	16	3	9	99
Lokalradioer	33	25	22	7	12	99
Internationale medier	50	15	14	8	12	101

Kilde: Projektundersøgelsen

Andelen af projekterne som har anvendt en række PR-tiltag. Pct.

Tabel 3.5.3.

Udsendt i:	Lokalområdet	Hovedstadsregionen	Danmark i øvrigt	Udlandet
Folder	49	59	31	24
Annoncer	32	43	34	9
Radiospot	17	15	12	3
TV-spots	13	15	10	3
Andet	32	40	25	17

Kilde: Projektundersøgelsen

3.6 EFFEKTEN FOR ANDRE AKTØRER

Hvordan har kulturbyåret indgået i og påvirket en række eksisterende institutioner og organisationer, foreninger, medborgerhuse, spillesteder og udstillingssteder/gallerier. Det er søgt belyst gennem en undersøgelse foretaget af Københavns Kommunes Statistiske Kontor. Interessen for især foreningerne, spillestederne og medborgerhusene kan henføres til handlingsplanens mål om at sikre et bredt engagement i kunst og kultur og fremme menneskelig vækst og kreativitet.

Der findes som bekendt et utal af foreninger i dette land - og der er da også udsendt skemaer til lidt over 2.000. Nu kan man ikke forvente, at kulturbyåret har relevans for dem alle, og der foreligger også kun svar fra 712 foreninger.

175 foreninger har afholdt eller deltaget i et kulturby-arrangement, men det er noget færre, nemlig 112, der siger, at de har haft et samarbejde med kulturbyen. Kun 32 har fået kulturbystøtte, mens 139 har deltaget i et arrangement uden at have modtaget støtte. Endvidere har 87

Af de 13 medborgerhuse under KUC i Københavns Kommune har 10 returneret spørgeskemaerne - men på en del spørgsmål er der ikke svaret. 10 af medborgerhusene har fået støtte og 8 har haft et direkte samarbejde med kulturbyen. De øvrige har fået deres støtte formidlet gennem KUC. 5 af dem har oplevet en direkte eller indirekte effekt af kulturbyåret, og 2 venter, at den vil vare ved.

Af 207 spillesteder har 89 returneret spørgeskemaet. Spillestederne er en blandet gruppe, som omfatter cafeer, værtshuse, musikhuse og klubber, hvor der spilles jazz, rock, verdensmusik og blues. De er også meget forskellige for så vidt angår størrelse, idet 17 af dem kun har plads til under 100 gæster, men 17 til 400 gæster eller flere.

28 af dem har haft et samarbejde med kulturbyen og 14 har modtaget tilskud herfra, mens mere end dobbelt så mange har modtaget andre offentlige tilskud og ligeså mange tilskud fra fonde og private virksomheder. En gruppe på 18 spillesteder lod kulturbyåret påvirke valget af arrangementer. 19 har oplevet en direkte eller indirekte effekt, og 7 venter, at effekten vil holde sig.

36 københavnske og 13 udstillingssteder fra hovedstadsområdet har returneret et spørgeskema, som var udsendt til henholdsvis 48 og 15 af disse. De fleste har billedkunst, men nogle har kunsthåndværk eller skulptur eller andet som deres hovedaktivitet. 18 udstillingssteder har haft et samarbejde med kulturbyen og 15 har modtaget tilskud herfra. Det er især de større udstillingssteder, der har modtaget tilskud fra K96 - meget få af de små. Der er også her flere end dem, der har modtaget tilskud - nemlig 26 af samtlige - der blev influeret i deres valg af arrangementer. En stor gruppe på 21 har oplevet en direkte eller indirekte effekt, mens kun 7 venter, at den er vedvarende.

Spørger man om tilfredshed med samarbejdet, er svarene overvejende positive - både fra foreningernes, udstillingsstedernes og spillestedernes side. Deri utilfredshed der var, drejede sig mest om, at det finkulturelle er blevet foretrukket, og at de derfor ikke har kunnet opnå støtte. Og de små gallerier udtrykte utilfredshed med ikke at have været omfattet af informationsvirksomheden (hvilket heller ikke

Copenhagen Jazzfestival

foreninger deltaget i K96 arrangementer uden hverken at modtage støtte eller have haft et samarbejde med K96. Også her kan man se, at der blev genereret mange aktiviteter ud over, hvad der blev ydet direkte tilskud til. 64 af foreningerne mener, at de blev påvirket i deres valg af åbne arrangementer og 38 i valget af lukkede arrangementer.

76 af foreningerne har oplevet en direkte eller indirekte effekt af kulturbyåret, og 35 venter, at effekten vil vare ved.

var meningen, da kommerciel virksomhed ikke skulle indgå i programmet).

Hvilken betydning har K96 så haft for disse aktører. Der rapporteres om stigende deltagertal (på 20 pct.) fra foreningerne, der også har fået flere medlemmer, og fra medborgerhusene. Udstillingsstederne/gallerierne og spillestederne oplevede derimod ikke nogen fremgang. Tværtimod omtaler nogle (4) gallerier, at de havde et mindre besøg i kulturbyåret, mens seks bemærker, at de officielle kulturbyarrangementer trak publikum væk fra de faste udstillingssteder. En erfaring, der også kom frem under "fokusgruppeinterviewene".

Der er stillet spørgsmål om beskæftigelseseffekten af kulturbyaktiviteterne - men det er nok ikke her, man skal vente, at finde den. Foreningerne fik alt i alt 42 færre fastan-

satte, men 21 flere i jobtilbud. Derimod var der på udstillingsstederne/gallerierne en mindre stigning i antallet af fastansatte på 52 og 3 flere i jobtilbud. Medborgerhusene rapporterede ikke om ændringer, mens spillestederne havde en meget lille stigning på 7 ansatte og 2 i jobtilbud. Derimod fortæller såvel foreningerne som spillestederne om flere frivillige.

Skal vi opsummere disse lidt spredte resultater, kan vi - med udgangspunkt i det foreliggende materiale - sige, at det især var udstillingssteder/gallerier og medborgerhusene, der nød godt af kulturbyåret. Det var dem, der hyppigst modtog tilskud fra kulturbyen og det var også i de to grupper, at flest havde oplevet en effekt af kulturbyåret, en effekt, som en hel del af dem forventer, vil vare ved. Men det skal altså modificeres med, at en del af de mindre private gallerier blev klemte i kulturbyåret.

Indvielsen af kulturbyfærgeren M/F Kronborg i sommeren 1994 blev blandt andet markeret med en danse- og teaterperformance af Rhea Lehman.

3.7 VARIGE FORBEDRINGER OG UDBYTTET AF K96

3.7.1 Fysiske forbedringer

Et helt afgørende spørgsmål er, når man skal vurdere kulturbyåret, om det har sat sig varige spor i by- og kulturliv? Det er der sådan set ikke tvivl om, at det har. Mest iøjnefaldende er her de mange fysiske forbedringer, især i København, i form af nybygninger og restaureringer, renoveringer af pladser og anlæg samt udvidelser eller tilbygninger. Alle har de været med til at give byen et æstetisk løft og et nyt image og har samtidig været med til at styrke den kulturelle infrastruktur.

Det må imidlertid understreges, at det kun var nogle af forbedringerne, som direkte indgik i kulturbyprogrammet. Andre gennemførtes i anledning af året, men uden støtte fra kulturbymidlerne. Atter andre havde været på tegnebordet længe, men blev fremskyndet i anledningen af kulturbyåret som f.eks ombygningen af Rådhuspladsen og Jarmers Plads. Endelig har en række projekter tilsyneladende ved et tilfælde haft et tidsmæssigt sammenfald med kulturbyåret.

Af de i alt 15 nybyggerier, tilbygninger og nye institutioner, der blev gennemført, fik kun tre K96-støtte. Det drejer sig om det ny museum for moderne kunst Arken, Byggeriets hus og Fotografisk center, som er en del af den ombyggede Kunstforening.

Der er indrettet 20 nye kulturrum og arealer, hvoraf de 11 har modtaget støtte fra K96. Det drejer sig om renoveringen af den gamle bybane fra Amagerbrogade til Kastrup: Amagerbanen, om Cisternerne - det store underjordiske rum ved Søndermarken, om ombygningen af seks gamle beskyttelsesrum på Frederiksberg, kaldet Dalgas Underground, om Kolonihaven, en blivende udendørs udstilling af kolonihavehuse tegnet af 13 verdensberømte arkitekter, om en offentlig legeplads indrettet af otte internationale kunstnere, legeplads symposium; om en Nordisk Skulpturplads, om den såkaldte Sansehøve, som er et 4.000 kvadratmeter stort anlæg med bl.a. duftende planter, og føleskulpturer. Støtte fik også tre shelters i naturen beregnet til alle, som vandrer og har brug for en overnattingsmulighed, Torpedohallen på Holmen, Turbinehallerne og Vestvolden, som er en 14 kilometer lang strækning gennem Københavns Kommune og Københavns Amt.

I alt 11 restaureringer og renoveringer af bygninger fandt sted. Fire af de 11 projekter fik støtte fra kulturbyen nemlig en række byforskønnelsesprojekter på Frederiksberg, Krudtværksmuseet i Frederiksværk, ombygningen af Københavns Bymuseum og renoveringen af Thorvaldsens Museums Gård.

Seks anlæg og parker blev restaurerede og renoverede. Her har kulturbyen været inde i fire af projekterne. Det drejer sig om Barokhaven ved Frederiksborg Slot, omlægningen af Vallensbæk Sø, renoveringen af Næsseslottets haveanlæg og omdannelsen af Havneparken ved Islands Brygge til en såkaldt genbrugspark.

Fem af byens pladser er blevet renoverede. Det drejer sig som bekendt om de centrale pladser: Rådhuspladsen, Jarmers Plads, Højbro Plads og Otto Mønstedts Plads på Vesterbro. Her har kulturbyen ikke været inde i billedet med støtte, men må snarere opfattes som en katalysator for processens igangsættelse.

Corona Danseteater: "Tigertango"

Grønne initiativer har der været syv af - fire med støtte fra Kulturby 96. Det drejer sig om et børnenaturcenter, der formidler viden om natur, økologi og miljø, om etablering af en økologisk byhave på Nørrebro, om Kratmølleskoven i Slangstrup og om etablering af et naturcenter på Amager.

I de gennemførte fokusgruppeinterview med centrale personer inden for kunst- og kulturlivet blev det fremhævet,

at K96 fik slået et slag for arkitekturen i hovedstaden, og at der er sket mange fine istandsættelser af bl.a. pladserne i København. Den generelt stigende internationale interesse for dansk arkitektur er herved blevet øget. K96 har også haft en positiv virkning på Arkitektskolen, som takket være K96 er begyndt at sætte fokus på den by, som den selv bor i. En række udgivelser om byen er blevet udgivet på dansk og engelsk af skolen.

Endvidere blev det fremhævet, at K96 har været med til at sætte fokus på nye rum i byen - et meget fint eksempel er Holmen, men også Den Brune Kødby og Turbinehallerne. Det var et mål for mange aktiviteter i kulturbyåret at sætte Holmen på landkortet, og det må siges at være lykkedes.

Nogle nævnte det som en mangel, at der på det fysiske område er sket så lidt i randområderne: Der burde have været sat mere fokus på forstæderne.

København blev placeret på verdenskortet i 1996. Eller som en deltager i fokusgruppeinterviewene formulerede det: - Det drejer sig om selvtillid!

Det kan suppleres med, at halvdelen af hovedstadens befolkning (i fgl. Gallups befolkningsundersøgelse) er enige i et udsagn om, at kulturbyåret har forbedret hovedstadens image internationalt.

3.7.2 Fortsættelse af projekter

Men kulturbyåret har også sat sig varige spor på andre måder. Det følgende bygger på materiale fra kulturbysekretariatet, som har udarbejdet en opgørelse over, hvor mange af de gennemførte projekter, der formodes at fortsætte eller burde fortsættes ud over 1996. Kulturbysekretariatets opgørelse bygger igen på oplysninger fra programmedarbejdernes rapporter, projektskemaer samt et almindeligt kendskab til projekterne.

Knap 130 projekter, svarende til ca. 1/5 af de støttede projekter, var af en permanent karakter i den forstand, at de fandt sted i tilknytning til en eksisterende institution, som et teater, museum eller et andet udstillingssted. Disse institutioner fortsætter naturligvis og ville også have eksisteret uden K96. Det gælder også tilbagevendende projekter eller festivaler, som eksisterede før og fortsætter efter kulturbyåret. Disse institutioner kan også have haft et udbytte af deres specielle arrangementer i anledning af kulturbyåret, som også rækker udover selve kulturbyåret.

Af de projekter, der ikke havde en forankring i en permanent kulturinstitution, vurderes ca. halvdelen til enten at fortsætte (eller burde fortsættes) efter 1996. Det drejer sig om projekter af meget forskellig karakter, og derfor dækker "fortsættelse" også over mange forskellige aktiviteter og former. Dette er i god overensstemmelse med tilbagemeldingerne fra de 430 projekter: 282 af disse har et ønske om at fortsætte efter 1996 og 229 af dem har også planer herom. Det er i udpræget grad projekter fra den menneskelige og den geografiske dimension - muligvis fordi projekterne i den kunstneriske dimension netop udspringer fra de permanente institutioner. Desuden har 60 pct. planer om andre initiativer på baggrund af erfaringerne fra 1996.

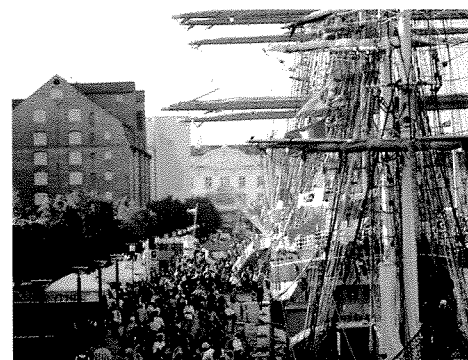
De følgende afsnit baserer sig på Kulturbysekretariatets vurderinger og på fokusgruppeinterviewene:

Blandt de projekter, som fortsætter, finder vi for det første - igen - dem, der er udtryk for de nævnte fysiske forbedringer, og som derfor er "talt med" ovenfor blandt de nævnte 65 forbedringer.

Andre er udtryk for, at ny forestillinger eller aktiviteter bliver permanente som Cutty Sark Tall Ships Race, forestilling i Ulvedalene og Vestvoldens Skulpturpark. Nogle permanentgøres i form af udstillinger/fremvisninger i udlandet som f.eks. Memento Metropolis og Tool Toys. En arkitektur-triennale og en nordisk smykke-triennale fortsætter også.

Mere end halvdelen af de ny projekters fortsættelse består i, at opbyggede samarbejdsstrukturer og netværk fortsætter - og det er muligvis en af de vigtigste - om end ikke så synlige - effekter af kulturbyen. Der er blevet skabt nye strukturer, der muliggør større fælles satsninger. Der er også skabt nye strukturer, hvor udbyttet må siges at ligge i det, at folk bringes sammen om udøvelsen af kultur i bred forstand.

Som eksempler kan nævnes et samarbejde mellem en række omegnsbiografer, hvor publikum er blevet inddraget i programplanlægningen af et kavalkadeprogram. Der er etableret samarbejde mellem danske kammerkor, og gennem arbejdet med Lyrik til tiden er der også blevet skabt en samarbejdsstruktur mellem biblioteker.

Københavns Havn var i sommeren 96 vært for finalen i The Cutty Sark Tall Ships' Race.

Det kan også fremhæves - hvilket det også blev under fokusgruppeinterviewene - at der takket være K96 er blevet skabt nye nationale og internationale netværk. Som eksempel på de nationale nævntes et nyt samspil mellem Arkitektskolen og Københavns Kommune og mellem Landbohøjskolen og Fredriksberg Kommune.

Eksempler på netværk inden for den menneskelige dimension er, at Vesterbros institutioner brugte kulturbyen og kulturbyens midler til at styrke det interne samarbejde. Der blev også etableret samarbejde med skoler i Jylland - et samarbejde, der vurderes til at ville række langt ud over 1996.

Også inden for idrætten er der blevet sat varige spor: De landsdækkende idrætsorganisationer er via K96 blevet synlige i København. Man har på denne måde fået kontakt til græsrodderne og gennem en indbyrdes konkurrence har man gjort sig synlig og er blevet mere eller mindre tvunget til at lægge ressourcer i København. Det har ikke tidligere været tilfældet i samme grad.

Endnu et eksempel er Kulturen i Universitetet, der var et samarbejde om forskellige temaer på tværs af institutioner - et samarbejde, som miljøet vil have glæde af fremover.

Inden for den kunstneriske dimension var vurderingerne lidt mere forskellige: Nogle af deltagerne i fokusgruppeinterviewet mente ikke, at der var blevet etableret nye netværk. Andre fremhævede, at den viden, der er opnået omkring kontakt til den internationale presse, kan udnyttes efterfølgende, fordi institutionerne har overtaget den viden og det netværk af internationale pressefolk, som K96 har opbygget.

Endvidere blev det understreget, at det vigtige ikke er selve "pyramidebyggeriet" - som altid er politisk populært. Det afgørende er, om erfaringerne sætter sig spor i den politiske proces og i den daglige drift. Nogle nævnte, at flere driftstilskud ville være de mest varige spor, man kunne sætte sig.

Andre resultater, som ikke er projektrelaterede, men drejer sig om kulturbyens to hovedtanker: - at fremme det regionale samarbejde og give kulturen et løft - har udmøntet

sig i, at der er blevet nedsat en arbejdsgruppe, som skal fremkomme med et forslag til en permanent samarbejdsstruktur for hovedstaden.

En række kommuner har - i kølvandet af kulturbyprojektet - **sat nye puljer af "frie midler" til kulturudvikling.**

- Københavns Kommune har afsat et beløb på 9. mio. kr. årligt for en treårig periode, dvs. i alt 27 mio. kr., som skal tilgodeses "større initiativer" inden for blivende kunst, musik, teater, børnekultur og det multi-kulturelle
- Frederiksberg Kommune har afsat 1,5 mio. kr. i 97 som en særlig kulturpulje og forventer, at det derefter bliver en fast bevilling
- Københavns Amtskommune har afsat ekstra 3 mio. kr. årligt i form af en kulturpulje
- Frederiksborg Amtskommune har foreløbig afsat 1,5 mio. kr. årligt som en kulturpulje, og budgetteret med, at beløbet stiger årligt indtil år 2000, hvor beløbet skulle være på 4 mio. kr. årligt, dvs. samme niveau som i 96
- En række primærkommuner har afsat beløb efter 96 til nye lokale tiltag samt til opfølgning af K96. Der er tale om bl.a. Gentofte Kommune (1,5 mio. kr.), Helsingør Kommune (3 mio. kr.) og det skønnes, at der i alt er tale om min. 10 mio. kr. ekstra i "frie midler"

I alt er der tale om mellem 26-30 mio. kr. årligt, foreløbigt i "faste" tilskud i "puljer", dvs. over tre år mellem 78-90 mio. kr. i ekstra bevillinger til enten fortsættelse af kulturbyinitiativer eller andre nye initiativer inden for kulturområdet.

Endelig er der i forbindelse med de mange nye institutioner, som er blevet omtalt ovenfor, ydet en række faste bevillinger fra kommuner, amter og staten.

3.7.3 Om udbyttet i øvrigt

Kan der konstateres andet udbytte, andre svært målelige virkninger end dem, som er omtalt ovenfor - bygningerne, udstillinger og o.l., de mange netværk og samarbejdsstrukturer, der er blevet etableret?

Gennem fokusgruppeinterviewene har vi søgt at spore os ind på mere kvalitative vurderinger om udbyttet for hovedstaden og for kulturlivet.

Under M/F K1995 var Electronic Café International en fast bestanddel i de medbragte kulturtilbud.

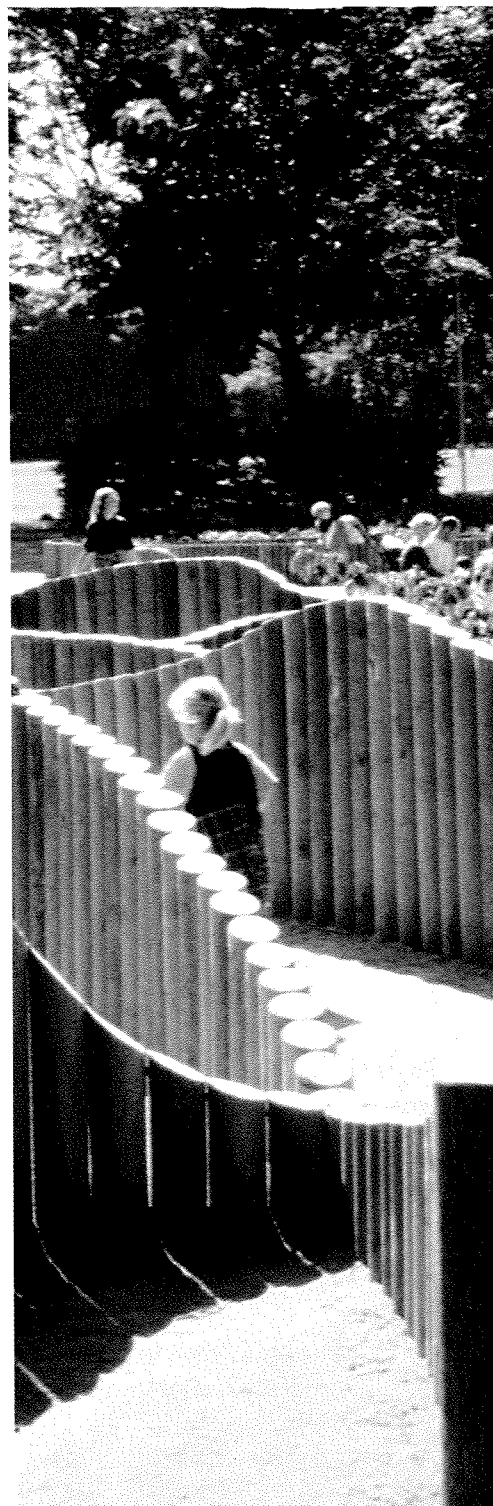
Deltagerne vurderede kulturbyåret til at have været bevidsthedsskabende. Det har nationalt betydet opmærksomhed omkring selve det at have en hovedstad. Nogle kritiserede, at de enkelte bydele har stået svagt. Det blev formuleret således, at man er ikke kun borger i hovedstaden, men også i det lokalområde, hvor man hører til. Kultur efterspørges lokalt, og K96 burde have hjulpet til i bydelene.

I relation til det kunstneriske udbytte var vurderingerne meget blandede. Nogle mente, at kulturbyprogrammet havde fremmet og prioriteret begivenhedskunst frem for skabende kunst. K96's største kvalitet var, at der var midler til projekter, som ellers ikke kunne få penge. Det har været til størst fordel for projektagerne. Desuden har kulturbyens rammer i et vist omfang støbt og formet projekterne, og det har ført til, at mangfoldigheden er blevet undertrykt. Opgaveformuleringen har guidet kunsten i retning af styrede eksperimenter, og det er ikke nødvendigvis særligt godt for kvaliteten. Nogle mente, at de kunstnerisk dristige projekter ikke havde en chance for at komme igennem K96's udvælgelsesprocedure.

Det kom også frem, at der har været en forskel mellem de etablerede institutioners rolle og vækstlagets rolle. Det, som de etablerede institutioner har gennemført, ville de under alle omstændigheder have gennemført. Så det er også vurderingen, at det er K96's egne projekter, som har tilført noget nyt.

Om virkningerne på publikum blev det fra mange fremhævet, at det store udbud har ført til en flygtig omgang med kunsten, og at folk er kørt trætte af de mange tilbud. Herimod blev det indvendt, at man ikke kan blive udmattet. Det stadig stigende udbud viser, at folk kan kapere mere og mere og derfor efterspørger mere og mere. Nysgerrigheden og opmærksomheden er blevet skærpet. Spørgsmålet er, hvad der sker, når de mange tilbud forsvinder. Kan den store interesse fastholdes? Kultur har været i en vedvarende stigende kurs, det skyldes ganske vist ikke kulturbyåret 96, men K96 har ikke skadet udviklingen. Stigningen skyldes bl.a. en tendens til, at folk - også til kulturelle aktiviteter - bevæger sig omkring i grupper. Det trækker flere med.

Udbyttet for kunstnerne selv vurderes ikke så højt. De har et større behov for vedvarende støtte - eller for kunstnerløn - end for megabegivenheder som K96.

Københavns Kommunes Parkafdeling oprettede i juni 96 en "Sanseshave" i Fælledparken.

Vores indledende spørgsmål må derfor besvares bekræftende. Både byen og kulturlivet i bred forstand ser anderledes ud efter 1996 end før. Vurderingerne af, om der er blevet skabt kunst af en højere kvalitet er delte, men der er ingen tvivl om, at der er blevet vist noget nyt. K96 har helt utvivlsomt sat sig mange spor af forskellig art.

ØKONOMI

4.1 KULTURBY FONDENS INDTÆGTER OG UDGIFTER

Kulturbyfondens budget for projektet blev ved starten fastlagt til 750 mio. kr., fordelt med 250 mio. kr. til henholdsvis staten, amter/kommuner og sponsorer/fonde.

Ved kulturbyårets afslutning kunne man opgøre, at kulturbyfondens omsætning i alt havde udgjort ca. 400 mio.kr.. Det var således langt fra alle de budgetterede midler, der havde været til rådighed for kulturbyfonden. En stor del af kulturbyaktiviteternes finansiering blev i stedet disponeret af andre og ydet direkte til de enkelte kulturbyprojekter. Kulturbysekretariatet har opgjort den samlede omsætning i forbindelse med kulturbyaktiviteterne til at udgøre i alt 1.069 mio. kr.

Af statens bidrag kom ca. 100 mio. kr. til at indgå i den centrale aktivitetspulje, hvilket var noget mindre end oprindeligt forventet. Statens øvrige bidrag blev i stedet bundet til "statens lokalpulje" (100 mio. kr), der gik til finansiering af statsinstitutionernes aktiviteter i forbindelse

med kulturbyåret og til direkte investeringer i statsinstitutionernes fysiske rammer. Endvidere blev 46 mio. kr. ydet i form af støtte til Færgen Kronborg og i form af forskellige ministeriers bidrag til enkeltprojekter. Statens ønske om selv at disponere over en betydelig del af finansieringen skyldtes et ønske fra statsinstitutionerne, der oplevede, at de ikke var tiltænkt nogen central rolle i kulturbyprojektet.

Drøftelserne af finansiering førte til, at amternes og kommunernes andel blev finansieret ligeligt i forhold til det respektive folketal i Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune og Københavns Amt. Frederiksberg Amt og Roskilde Amt bidrog med en faktor 0,5, og kommunerne i det enkelte amt bidrog tilsammen med halvdelen af amtets bidrag, mens amtskommunen bidrog med den anden halvdel. Kommunernes bidrag blev fordelt i forhold til deres indbyggerantal.

Halvdelen af amternes og kommunernes bidrag på 246 mio. kr. blev allokert til en (amts)kommunal fællespulje, der hovedsageligt skulle anvendes til lokale projekter. Den anden halvdel indgik i kulturbyprojektets centrale pulje.

I rapporten fra PA Consulting Group er det vurderingen, at fondsbestyrelsens løfte om, at de deltagende kommuner ville få bevilget et beløb til lokale kulturaktiviteter svarende til deres bidrag, var en nødvendig forudsætning for at engagere hovedparten af kommunerne økonomisk i kulturbyprojektet. Bl.a. havde det været en stor udfordring at få økonomisk opbakning fra en række af de mindre kommuner i hovedstadsområdet. Også princippet om, at Roskilde og Frederiksberg amter med tilhørende kommuner skulle betale mindre til kulturbyprojektet, vurderes til at have været nødvendigt for at sikre en tilstrækkelig opbakning uden for selve København.

Færgen Kronborg skiftede udseende nogle gange i sin levetid som kulturfærge, her under festivalen ArtGenda.

Økonomi for kulturbyfonden.

Resultatopgørelse for årene 1992 - 1996

Tabel 4.1.1.						
I 1000 kr.	1992	1993	1994	1995	1996	i alt
Nettoomsætning	4.225	9.144	53.798	100.110	233.478	400.785
Udgifter:						
Sekretariat	-2.368	-5.564	-8.470	-14.517	-16.256	-47.175
Aktiviteter	-927	-4.952	-49.928	-90.918	-240.726	-387.451
heraf:						
forberedelse						31.766
produktion						40.874
program						34.976
information						53.584
bar/cafe/kantinedrift						7.313
Kronborg						29.514
projekter						185.927
andet						3.498
Finansielle poster	201	334	1.167	3.324	4.780	9.806
Nettoresultat	1.161	-1.038	-3.433	-2.001	-18.725	-24.035

Kilde: Kulturbyfondens årsregnskab

Alligevel var der en række kommuner, der endte med ikke at ville deltage. Det drejede sig om Jægerspris, Skibby, Helsingør, Karlebo, Hørsholm, Farum, Gundsø og Hvalsø kommuner. Begrundelserne for ikke at deltage var dels, at man fandt det for dyrt, dels at man savnede sikkerhed for, at det kommunale bidrag ville vende tilbage i form af støtte til lokale projekter.

Tabel 4.1.1 viser kulturbyfondens økonomi, således som det er fremgået af årsregnskaberne. Af de ca. 400 mio. kr. er ca. 47 mio. kr. gået til drift af sekretariatet. PR virksomheden samt anden information er opgjort til i alt 53 mio. kr. Forberedelse og produktion af egne aktiviteter står for hhv. 31 mio. kr. og 40 mio. kr. Færgen Kronborg lagde beslag på ca. 29 mio. kr. af kulturbyfondens omsætning, og i alt ca. 185 mio. kr. gik direkte til støtte af eksterne projekter. Som det fremgår, er der oparbejdet et samlet underskud på ca 24 mio. kr.

I november 1996 forudså fondsbestyrelsen, at stifterne måtte bevilge en underskudsgaranti på 15 mio. kr. Efter kulturbyrådets afslutning besluttede fondsbestyrelsen i

marts 1997 at likvidere fonden, der trådte i likvidation pr. 1. april 1997. Likvidator, advokat Nicolai Horten, kunne efter udarbejdelse af årsregnskabet for 1996 konstatere, at der var brug for yderligere 15 mio. kr. fra stifterne til dækning af underskud. Årsagen var bl.a., at det havde vist sig vanskeligt at sælge Færgen Kronborg, samt at fondens restforpligtigelser over for kulturbyprojekterne viste sig at være større end forventet. Stifternes samlede underskudsdekning kommer således sandsynligvis til udgøre i alt op imod de 30 mio. kr. Det endelige regnskab vil imidlertid først foreligge, efterhånden som alle de enkelte kulturprojekter får afsluttet deres regnskaber, hvilket først vil være tilfældet måske op til et år eller mere efter udarbejdelsen af denne rapport.

Det canadiske danse-teaterensemble La La La Human Steps opførte forestillingen "2" i Musikteatret Albertslund i april 96.

4.2 KULTURBYAKTIVITETERNES SAMLEDE ØKONOMI

Som nævnt var det langt fra alle kulturbymidlerne, der kom til at gå gennem kulturbyfonden. En del af statens midler gik direkte til de statslige institutioners kulturbyaktiviteter. Endvidere er en stor del af midlerne fra sponsorer og fonde gået direkte til de enkelte kulturbyprojekter, ligesom projekternes egenindtægter fra billetsalg, kataloger, bøger eller andet ikke indgår i selve kulturbyfondens omsætning.

Med projekternes egenfinansiering, tilskud fra sponsorer og fonde samt andre indtægter kom den samlede økonomi for Kulturby 96 til at omfatte ca. 1.069 mio. kr. (se tabel 4.2.1). Projekternes egenfinansiering og andre indtægter kom til at udgøre henholdsvis ca. 94 mio. kr. og 138 mio. kr. Andre indtægter består hovedsageligt af entréindtægter, salg af bøger, merchandises etc.

Den oprindelige forventning til, at sponsorer og fonde skulle bidrage til Kulturby 96 med i alt 250 mio. kr. fordelt med ca. 100 mio. kr. fra sponsorer og ca. 150 mio. kr. fra fonde mv., kom til at holde nogenlunde stik. Sponsorer og

Hele sommeren 96 stod udstillingen "Container 96, Art Across Oceans" i sig selv som en kæmpemæssig hvid skulptur på Langeliniekaen.

fonde kom til at bidrage med i alt 258 mio. kr.. Heraf ca. 118 mio. kr. fra egentlige sponsorer (det private erhvervs- liv), 98 mio. kr. fra diverse fonde, 13,5 mio. kr. fra EU og resten fra diverse kultur- og støtteordninger, herunder udenlandske ambassaders og kulturinstitutters bidrag.

Den endelige finansieringsmodel kom således til at afspejle en række nødvendige kompromiser og nødvendige tilpasninger af den finansieringsmodel, der blev skitseret i handlingsplanen.

De interne projekter, som bestyrelsen besluttede at gennemføre, modtog i gennemsnit 40 pct. i støtte fra kultur-

Total økonomi for Kulturby 96.

Tabel 4.2.1.					
Mio. kr.	Ny aktiviteter	Diverse	PR	Sekretariat	Ialt
Central Pulje	168,0	23,0	32,0		223,00
Amter og kommuner	143,8	19,6		44,4	207,8
Staten	100,0	6,3			106,3
K96-midler ialt	411,8	48,9	32,0	44,4	537,1
Egenfinansiering	94,5				94,5
Sponsorer og fonde	256,2		1,5	0,3	258,0
Andre indtægter	126,7		2,5	9,1	138,3
Benævnt "kommende finansiering"	41,2				41,2
Finansiering i alt	930,4	48,9	36,0		1.069,1
Udgifter i alt	930,4	94,9	36,0	53,8	1.069,1

Revideret budgetoversigt 1. august 1997
 Anm.: Statens tilskud på 46 mio. er for en stor dels vedkommende medtaget under sponsorer og fonde. Amter og kommuners bidrag er inklusive under-skudsgarantien på ca. 30 mio. kr.

Kilde: Kulturbysekretariatet

Den budgettede projektøkonomi fordelt på dimensioner og programråder.

Tabel 4.2.2.					
1.000 kr.	Central pulje	Lokal pulje	Anden finansiering	Kommende finansiering	Projekt omkostninger
Geografisk dimension					
Arkitektur	20.046	14.874	26.304	2.681	63.905
Den Historiske by	12.996	13.975	54.775	1.259	83.005
Grøn Kulturbym	12.459	13.932	25.509	1.881	53.781
National	10.000	2.300	13.980	0	26.280
Geografiske dimension i alt	55.501	45.081	120.568	5.821	226.971
Kunstnerisk dimension					
Billedkunst	16.370	11.241	44.597	5.314	77.522
Dans	3.775	4.220	14.203	1.345	23.543
Design	1.308	175	3.285	433	5.201
Film/video	5.685	3.720	13.183	503	23.091
Klassisk musik	14.918	10.614	34.439	1.779	61.750
Kunsthåndværk	1.520	845	9.385	190	11.940
Litteratur	1.549	1.105	4.940	452	8.046
Rytmsk musik	9.572	8.076	25.608	4.156	47.412
Teater	12.163	11.595	51.871	4.457	80.086
Kunstnerisk dimension ialt	66.860	51.591	201.511	18.629	338.591
Menneskelig dimension					
Børnenes by	7.008	9.815	14.627	2.292	33.742
Flerkulturelle by	2.640	2.050	6.656	1.381	12.727
Handicappedes by	1.030	925	4.071	1.017	7.043
Idræt	4.906	4.815	31.027	2.712	43.460
Menneskelig uafklar.	365	398	1.368	390	2.521
Tænkende by	1.543	750	3.428	-94	5.627
Ungdommens by	5.941	5.235	19.235	2.124	32.535
Ældres by	448	840	2.251	1.228	4.767
Åben by	500	1.050	4.322	478	6.350
Menneskelig dimension i alt	24.381	25.878	86.985	11.528	148.772
Andet					
Egne projekter	19.142	6.018	17.488	7.079	49.727
Statslige projekter	0	82.934	24.089	-189	106.834
Interaktive medier	1.975	800	6.112	73	8.960
International pulje	10.846	150	15.811	2.564	29.371
Sponsorer ej fordelt	0	0	4.300	-4.300	0
Information	2.150	1.000	553	0	3.703
Andet i alt	34.113	90.902	68.353	5.227	198.595
Total for alle dimension	180.855	213.452	477.417	41.205	912.929

Kilde: Sekretariatet. Opgørelse pr. oktober 1996

byfonden. Resten af projekternes finansiering er kommet fra danske, nordiske, europæiske og internationale fonde, samt fra samarbejdspartnere og i et vist omfang sponsorer.

Den samlede finansiering af projekterne beløb sig til 912 mio. kr., hvoraf de 394 mio. kr. blev bevilget af Kulturby 96 midlerne (se tabel 4.2.2). Projekterne har således været i stand til at mobilisere ganske mange midler udover støtten fra Kulturby 96.

De eksterne projekter kom til at fylde en del mere end forudset i handlingsplanen, hvor det blev forventet, at halvdelen af midlerne skulle gå til egne projekter og samarbejdsprojekter.

Oversigten fra Kulturbysekretariatet viser Kulturby 96 bevillingernes fordeling på programområderne. Størst var omsætningen under den kunstneriske dimension, hvor også det største antal projekter blev gennemført. Det er også inden for dette område, at flest midler til aktiviteter blev skaffet uden om kulturbyfondens midler.

4.3 ERHVERVSLIVET OG K96

Det var forbundet med en del vanskeligheder at få bidragene fra sponsorer og fonde til at udgøre de 250 mio. kr., som det var planlagt i handlingsplanen. Først i efteråret 1995 lykkedes det at nå dette mål. Det viste sig endvidere, at sponsorerne i langt højere grad end forventet ønskede at sponsorere enkeltaktiviteter frem for kulturbyåret som helhed. Og endelig kom sponsorbeløbene til at omfatte både direkte økonomiske bidrag og naturalier af forskellig art. Det bliver anslået, at ca. 25 pct. af de samlede sponsorbidrag blev ydet i form af naturalier. F.eks. bidrog SAS med flyrejser og hotelservices.

Forskellige forhold synes at have været afgørende for sponsorerens tilbageholdenhed i starten og senere for deres ønske om at støtte enkeltprojekter frem for at yde bidrag til den centrale pulje. For det første var det relativt sent i planlægningsfasen, da programmet blev offentliggjort, at sponsorerne kunne se, hvad det var for et projekt, de skulle støtte. Og for det andet var virksomhedernes erfaringer med kultursponsorering relativt begrænsede i Danmark.

På denne baggrund bliver det vurderet i rapporten fra PA Consulting, at bestyrelsen ikke i tilstrækkelig grad var sig disse forhold bevidst, og derfor ikke fra starten fik formuleret en sponsorstrategi, som kunne have sikret den ønskede kontakt til og aktive medvirken fra erhvervsliv og fonde i kulturbyprojektets planlægning og afvikling.

En egentlig strategi for kulturbyfondens private fundraising bliver fastlagt i midten af 1993, hvor der bliver budgetteret med, at ca. 100 mio. kr. skal komme fra det private erhvervsliv, opdelt på fire sponsorkategorier, nemlig hovedsponsorer, servicepartnere, projektsponsorer og lokale sponsorer.

Erfaringerne med at skaffe sponsorering fra erhvervslivet peger i øvrigt på, at det kan være vanskeligt for en central instans, idet en personlig og direkte kontakt mellem projekt og sponsor ofte synes at være nødvendig. Bl.a. er en direkte kontakt med projektet nødvendig, for at sponsor kan overskue, hvad støtten går til, og hvorledes sponsor bliver eksponeret.

SAS, som var én af de tre hovedsponsorer for Kulturby 96, gik i samarbejde med Kulturbysekretariatet og Wonderful Copenhagen om at udsmykke et fly i kulturbyens farver.

Finansieringen af Kulturbusekretariatets egne projekter var baseret på en delvis finansiering via sponsormidler. I gennemsnit forventedes det, at ca. 20 pct. af finansieringen ville komme fra sponsorer. Sponsorafdelingen havde indledt et samarbejde med et mediafirma: Jungersted & Brostrøm. På opfordring fra disse udarbejdede sekretariatets projektafdeling en publikation, hvor 10 større projekter blev præsenteret. Publikationen blev udsendt til 500 virksomheder. Trods en stor indsats lykkedes det ikke at skaffe sponsorstøtte ad denne vej. Herefter ændredes strategi, idet de enkelte projekter fik mulighed for selv at kontakte sponsorer. Container 96 gjorde dette med relativ stor succes. Container-udstillingen var sponsoregnet med glimrende muligheder for sponsoreksposering. Samlet fik Container 96 sponsorstøtte til en værdi af 2,5 mio. kr. fra Bilsby, SAS, R & S, Kemp og Lauritzen, ASG Spedition, Eurocard,

E-stillads service, Hedeselskabet, Dansk Special Transport og Hempels Skibsmaling.

Også modtagerne af sponsormidler har skullet vænne sig til, at sponsoreringen kræver, at der bliver leveret nogle modydelser i form af eksponering af logoer eller andet. I Kulturbusekretariatet blev sponsorafdelingen i slutningen af 1995 udvidet med en fuldtidsansat, der udelukkende havde til opgave at servicere sponsorerne og sikre dem de kontraktligt indgåede modydelser. Denne stilling blev oprettet efter kritik fra ikke mindst de tre hovedsponsorer. Også mange af projekterne har haft store vanskeligheder med at indfri sponsorerens forventninger til logoprofilering og kundearrangementer. Ifølge sekretariatets sponsorafdeling kan enkelte tvister med sponsorer muligvis ende med retssager.

4.4 PROJEKTERNES FINANSIERINGSKILDER

Mange af de godkendte kulturbyprojekter, som Kulturbusekretariatet ikke havde et (med)ansvar for at gennemføre, var helt afhængige af den økonomiske støtte, som de kunne opnå gennem kulturbyfonden. Af de 430 "eksterne" projekter, der indgik i Gallup's projektundersøgelse, har 61 pct. angivet, at projektets gennemførelse i meget høj grad var afhængig af økonomisk støtte fra Kulturbuse 96, og yderligere 20 pct. at det i nogen grad var afhængig af en sådan støtte. En meget stor del af projekterne fik imidlertid ikke bevilget en støtte, der kunne dække samtlige omkostninger. I stedet har de været henvist til at søge støtte fra andre kilder. En meget stor del af projekterne fik støtte fra ministerier, styrelser, kommuner eller fra offentlige kulturinstitutioner eller kunstfonde.

Også udenlandske og internationale kilder bidrog. 18 af de 430 projekter oplyste at have modtaget bidrag fra Nordisk Råd og andre nordiske institutioner eller kulturinitiativer. 21 projekter modtog EU-midler. 28 projekter modtog bidrag fra udenlandske ambassader, ministerier eller kulturinstitutioner.

I alt 95 projekter fik støtte fra forskellige erhvervs- og fagligt relaterede organisationer og sammenslutninger eller fra interesseorganisationer af forskellig slags.

Private danske fonde har ydet bidrag til ca. en femtedel af projekterne. 34 projekter fik støtte fra Carlsberg-Tuborg fondene og 12 projekter fra Augustinus Fonden. Også kongehusets fonde, Sonning Fonden, Egmont Fonden og en lang række andre fonde har ydet tilskud til kulturbyprojekter.

Endelig har i alt 165 af de 430 projekter oplyst, at de fik sponsorstøtte fra private virksomheder. Det svarer til 38 pct. af projekterne. Det største antal sponsorer stod den finansielle sektor for. 52 projekter fik støtte fra pengeinstitutter, forsikringselskaber, realkreditinstitutter mv. Herefter kom turist- og rejsebranchen. 38 projekter fik støtte fra flyselskaber, hoteller, rejsebureauer mv. 21 projekter fra virksomheder i den grafiske branche.

Det var således ikke alene kulturbymidler og heller ikke alene offentlige midler, der indgik i kulturbyprojekterne. Det lykkedes for en ganske stor del af de "eksterne" kulturbyprojekter at skaffe sig egentlige sponsorer fra det private erhvervsliv. Hertil kommer, at mange projekter fik støtte fra forskellige faglige sammenslutninger og fra private fonde. Endelig fik en del støtte fra udenlandske ambassader og kulturinstitutioner, samt fra internationale organisationer og fonde mv.

ORGANISATION OG SAMARBEJDE

5.1 KØBENHAVNS KULTURBY FOND 96'S ORGANISATION OG STRUKTUR

Selv om det primært var Københavns Kommune, der tog kulturbyudfordringen op, var der relativt hurtigt enighed om, at kulturbyprojektet for det første skulle etableres som en selvstændig enhed uden for de kommunale økonomiske og organisatoriske rammer, og for det andet skulle omfatte hele hovedstadsområdet. I januar 1992 blev der oprettet en erhvervsdrivende fond, Københavns Kulturby Fond 96', og konstitueret en bestyrelse til at udgøre de styrelsesmæssige rammer for kulturbyprojektets planlægning og gennemførelse.

Til at varetage kulturbyprojektets forberedelse og gennemførelse blev Kulturbysekretariatet etableret. Sekretariatet "tyvstartede" i august 1991 med udlån af medarbejdere fra Københavns Kommune og var således etableret på adressen Amager Torv 1, forud for fondens stiftelse pr. 1. januar 1992 og ansættelsen af Trevor Davis som generalsekretær pr. 1. februar 1992.

Baggrunden for at kulturbyprojektet blev etableret som en selvstændig enhed var ønskerne om, at projektet skulle have en vis størrelse og have en selvstændig profil, samt omfatte ikke blot en enkelt eller enkelte kommuner men hele hovedstadsområdet. Dette førte til, at Københavns Kommune i juni 1991 inviterede Frederiksberg Kommune

og de tre amter til at deltage. At kulturbyprojektet skulle have en selvstændig ledelse, økonomi og identitet var ligeledes begrundet i ønsket om at give projektet den nødvendige styrke og gennemslagskraft i forhold til den brede offentlighed, til kunst- og kulturlivet, samt til erhvervslivet, som forventedes at bidrage til projektet.

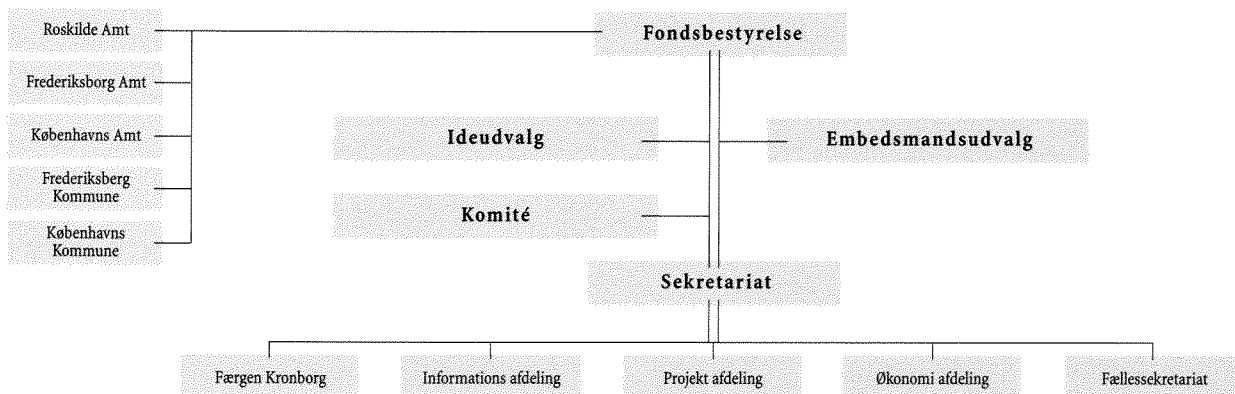
Bestyrelsen for kulturbyfonden blev sammensat af politikere fra Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, de tre amtskommuner: København, Frederiksborg og Roskilde, samt et medlem udpeget af Kulturministeren - Kulturministeriets departementschef. FKKA - Foreningen af Kommuner i Københavns Amt - blev observatør.

Kulturbyorganisationen kom til at omfatte fondsbestyrelse, ideudvalg, komite, embedsmandsudvalg og sekretariat med afdelinger. (Se figur 5.1.1.)

Ideudvalget bestod af repræsentanter fra kunst-, kultur- og samfundsliv.

Komiteen var projektets ærespræsidium omfattende ca. 80 repræsentanter fra hovedstadsregionens erhvervs- og kulturliv. Komiteen blev indbudt til halvårige møder for en orientering om projektets status.

Figur 5.1.1. Kulturbyorganisationen.

5.2 PROCESSEN

Forberedelsen startede allerede i 1992, og denne meget tidlige start er et basalt træk ved hele kulturbyens koncept. I forberedelsesfasen indkaldte Kulturbysekretariatet til 29 heldagsseminarer - dialogmøder - under fællestitlen "Dialog 96". Formålet var dels udadvendt - at sikre et bredt kendskab til kulturbyprojektet, dels at få inspiration til indholdet af og formen på kulturbyprojektet, samt at få et billede af mulige ressourcer i forhold til projektet. I alt deltog mellem 2.500 og 3.000 personer i disse møder repræsenterende kulturlivet og kunstarterne i hovedstadsregionen, samt i et vist omfang fra det øvrige Danmark og udlandet. Forberedelsen af disse møder startede i sommeren 1992, og blev afviklet i perioden fra september 1992 til februar 1993. Dialogmøderne var således meget ressourcekrævende, men tilvejebragte samtidig en stor del af grundlaget for den såkaldte Hvidbog: "Kulturby 96 - Handlingsplan". Dialogmøderne synes endvidere at have haft betydning for kulturmiljøernes og lokalområdernes oplevelse af, at kulturbyprojektet også var for dem. Til gengæld imødekom dialogmøderne ikke de større etablerede kunst- og kulturinstitutioners særlige behov for dialog om kulturbyprojektet.

Handlingsplanen, der blev tiltrådt i april 1993, fastlagde mål og strategier for kulturbyprojektet, men indeholdt udtrykkeligt ikke et egentligt program for kulturbyåret. Hensigten var, at handlingsplanen nok skulle udstikke rammerne for kulturbyprojektet, men også inspirere til og give mulighed for dialog, fleksibilitet, koordinering og samarbejde omkring udviklingen af projekter.

Sekretariatet for Københavns Kulturby Fond 96 havde til opgave at forestå det praktiske arbejde med iværksættelse og koordinering af arrangementer og projekter, fordele fondens midler samt varetage den overordnede kommunikation om projektet. Ifølge handlingsplanen (s. 150) skulle sekretariatet varetage følgende opgaver:

- Vurdere programforslagenes ide, budget, organisation m.v. i forhold til de opstillede mål, samt foretage opfølgende budgetkontrol på projekter, hvori kulturbyfonden har engageret sig økonomisk
- Sikre sammenhæng mellem aktiviteterne og de involverede medspillere og en spredning tidsmæssigt og geografisk, så u hensigtsmæssige overlapninger undgås

- Rådgive initiativtagere bag nye projekter, netværk mv.
- Indgå i eksterne projekter, herunder økonomisk gennem direkte tilskud, samfinansiering eller med underskudsgaranti
- Fremdrage væsentlige områder, som kræver særlig satsning eller som er mangelfuldt dækket
- Sekretariatets egne arrangementer og aktiviteter
- Støtte den langsigtede udbygning af den kulturelle infrastruktur, herunder administration, netværker mv.

Sekretariatets opbygning gav naturligt nok anledning til en række drøftelser om organisationsstruktur, ledelsesformer og kompetencefordeling. Erfaringer fra kommunale administrationer eller fra andre større fonde kunne i et vist omfang udnyttes, men samtidig stod det klart, at opgaverne i Kulturbysekretariatet krævede en kombination af sagsbehandling/administration og kreativ projektudvikling, uden at det kunne forudses hvor store ressourcer, de enkelte opgavetyper ville lægge beslag på. Drøftelserne mandede ud i, at der i sommeren 1993 etableredes en traditionel afdelingsstruktur med følgende afdelinger: Fællessekretariat, Økonomiafdeling, Programafdeling (med primært eksterne projekter), Projektafdeling (med egne projekter), Informationsafdeling samt Færgen Kronborg, der udskiltes som en selvstændig afdeling.

Det blev endvidere besluttet, at afdelingslederne referede til generalsekretæren, men i øvrigt var beslutningsdygtige inden for deres område. Den tværgående koordination skulle foregå i en ledelsesgruppe bestående af generalsekretæren og alle afdelingslederne (to fra Økonomiafdelingen), i alt otte personer.

Ifølge sekretariatets egen vurdering skabte denne model først og fremmest afklaring på en række områder og fungerede stort set godt. Den indeholdt imidlertid også en række uklarheder, som prægede den efterfølgende fase i sekretariatet:

- Afdelingsstrukturen gav anledning til en afdelings-tankegang, som til en vis grad hæmmede den tværgående projektarbejde, som man ønskede at fastholde
- Kronborg isoleredes delvist og havde i perioder ikke et tæt samarbejde med de øvrige afdelinger

- Økonomifunktionen blev ikke etableret fra starten som en integreret del af de enkelte afdelinger. I forberedelsesfasen frem til kulturbyåret viste det sig i visse sammenhænge at have den effekt, at økonomiens imperativer oplevedes som udefra kommende krav
- Generalsekretæren kom til at udgøre en flaskehals for de mange beslutninger om udmøntningen af målsætninger og strategier

Det tværgående arbejde blev endvidere hæmmet af den kraftige udbygning af sekretariatet, der førte til, at sekretariatet kom til at bo på fem forskellige adresser: Amagertorv 1 (Fællessekretariat, Programafdeling, Økonomiafdeling og dele af Projektafdelingen), Amagertorv 5 (dele af Projektafdelingen), Amagertorv 21 (Informationsafdelingen), Havnegade (Kronborg administration og program) samt Kronborg (produktion mv. på færgen). I tværgående sammenhænge blev der derfor arbejdet med ad hoc projektgrupper eller faste samarbejdsfora mellem de enkelte afdelinger.

I sekretariatet oplevede man i denne periode en vis frustration over et beslutningsmæssigt vakuum, hvad angik de spørgsmål, som man ikke mente kunne løses indenfor den enkelte afdeling. Bl.a. var der uenighed om formidlingsstrategien. Endelig fandt der også først relativt sent i forløbet en afklaring sted af, i hvilket omfang sekretariatet selv skulle være producerende, og hvorledes produktionssiden skulle organiseres. Dette resulterede i at projekter, som K96 selv havde ansvar for, blev gennemført i såvel den egentlige Projektafdeling (herunder i en særlig international projektafdeling) som i Programafdelingen.

I 1994 blev en mindre direktion etableret, omfattende tre medlemmer (generalsekretæren, økonomichefen og programkoordinatoren). Denne direktion traf primært beslutninger på det administrative område, især da der fra august 1993 etableres faste afrapporteringer til bestyrelsen om det samlede projekts styring og finansiering.

Ifølge sekretariatets rapportering skete der, efter afslutningen af planlægning og endelig fastlæggelse af overordnede produktionsplaner og deadlines, en gradvis overflytning af fokus i 1995 fra generalsekretæren til direktionen, der varetog opfølgning og kontrol i forbindelse med overholdelsen af de udarbejdede planer og bud-

getter. Også bestyrelsens arbejde flyttede sig gradvis over mod denne opfølgning og kontrol.

I løbet af 1995 blev det klart for sekretariatet, at der i styringen af sekretariatets opgaver må skelnes mellem to meget forskellige opgaver: Kulturby 96 som en fond, der støtter andres projekter, og som en virksomhed, der selv gennemfører projekter. Hertil kom informationsvirksomheden som en stor og selvstændig opgave. I sekretariatet oplevede man til dels, at bestyrelsen fungerede mere som en fondsbestyrelse end som bestyrelse for en virksomhed med egne store opgaver.

I en stor del af forberedelsesfasen udgjorde Programafdelingen det centrale omdrejningspunkt i sekretariatet. Senere - i løbet af 1995 og i selve kulturbyåret 1996 - kom andre afdelinger mere i fokus:

- Informationsafdelingen, der forestod udarbejdelse af sæsonprogrammer, månedsprogrammer og ugentlige pressefax og pressemøder
- Projektafdelingen, der var ansvarlig for afholdelsen af en række store aktiviteter såsom det japanske fyrværkeri, Container 96, International sommerscene i Torpedohallen på Holmen samt Cutty Sark Tall Ships Race
- Økonomiafdelingen med den omfattende projektmasse

Direktionens rolle blev forstærket i løbet af kulturbyåret, idet det blev nødvendigt med en meget stram økonomisk styring og i visse tilfælde beskæringer i de enkelte projekters budgetter for at leve op til de budgetmæssige forudsætninger. Dette medførte en række tiltag, som skabte utilfredshed i organisationen, herunder aflysning af udgivelsen af et efterårsprogram, prissætning af månedsprogrammer, som ellers var planlagt udsendt gratis, mv.

Planlægningen af sekretariatets afvikling startede allerede i slutningen af 1995 samtidig med starten på selve kulturbyåret. Det viste sig problematisk både at klare en mobilisering af medarbejderne til opstarten og drøfte en afvikling inden for samme periode. Ifølge ledelse og direktion blev betydningen af denne konflikt undervurderet, hvilket bidrog til en stemning af usikkerhed, og til tider modvilje, specielt i Informationsafdelingen.

Den planlagte afprøvnings af programsekretærene i sidste

Kulturbysekretariatet havde hovedkvarter i Jørgen Nørgaards bygning Amagertorv 1 ved Strøget i København.

halvdel af 1996 indebar, at de centralt placerede medarbejdere med et længere ansættelsesforløb stoppede, inden erfaringerne fra projektet kunne systematiseres. Et forsøg på at drøfte perspektiver udover kulturbyåret med de fag-

lige udvalg og de kommunale og amtslige kontaktpersoner i juni 1996 blev ikke vellykket, idet deltagerne midt i kulturbyåret havde svært ved at forholde sig til denne problematik.

5.3 DE ENKELTE AFDELINGER

Fællessekretariatet varetog, som navnet antyder, de opgaver, som var fælles for sekretariatet i sin helhed, dvs. den daglige drift af ejendom, teknik etc. samt servicering af de enkelte fagafdelinger i en række almindelige juridisk/administrative spørgsmål. Sekretariatet betjente endvidere ledelse og bestyrelse, komiteen og andre officielle kontaktgrupper samt eksterne kontakter til danske og udenlandske myndigheder, ambassader, officielle gæster, større private og offentlige fonde mv.

Ved starten i 1992 havde Fællessekretariatet til opgave at deltage ved fondens dannelse, organiseringen af handlingsplanens udarbejdelse og etableringen af kontakter og netværk, som projektet skulle hvile på. Disse eksterne kontakter fortsatte med at lægge beslag på sekretariatets ressourcer under hele projektets forløb.

Mandskabsmæssigt omfattede sekretariatet: Generalsekretæren og afdelingens kontorchef med sekretærer, samt modtagelsesfunktionen, telefonomstilling, servicemedarbejdere og medarbejdere med kontakt til de kommunale samarbejdspartnere.

Programafdelingen blev organiseret med udgangspunkt i de tre programdimensioner, idet det blev vurderet, at disse dimensioner hver især krævede sin egen organisationsform i forhold til de samarbejdspartnere og de processer, som kendetegnede hvert område. Under hvert programområde nedsattes en række arbejds- og projektgrupper med koordinerende, orienterende og evt. vurderende funktioner. Arbejdet i Programafdelingen gennemgås detaljeret i afsnit 6.

Projektafdelingen. I september 1993 blev Projektafdelingen udskilt fra Programafdelingen. Projektafdelingens opgave var selv at udvikle og realisere projekter, mens den tilbageværende Programafdeling først og fremmest skulle koncentrere sig om de indkomne forslag mv. I løbet af efteråret 1993 blev der udarbejdet et samlet ide-

katalog med 22 forslag, som blev drøftet i ideudvalget. Denne drøftelse mundede ud i en anbefaling af, at afdelingen arbejdede videre med ni forslag, som i særlig grad tilgodeså handlingsplanens krav om at sætte nye aktiviteter i gang, at støtte en langsigtet udbygning af den kulturelle infrastruktur og regionale og internationale netværk, at inddrage det Nye Europa samt at inddrage unge kunstnere.

De internationale netværksprojekter rummede:

- **ArtGenda.** En biennale omkring Østersøen for unge kunstnere indenfor samtlige kunstarter omfattende 16 byer omkring Østersøen. Projektet fortsætter, idet Stockholm vil være vært i 1998 og Helsinki i år 2000
- **Container 96.** En verdensudstilling på Langelinie. 110 kunstnere fra 96 havnebyer
- **Verdens Dagbog.** Et internationalt mediaprojekt omfattende dagblade i hele verden. Projektet måtte opgives på grund af manglende støtte fra danske dagblade

De internationale projekter rummede:

- **Metropolis.** En udstilling, der sendes som stafet til de europæiske kulturbyer
- **Det 20 århundrede.** En mekanisk udstilling, der måtte opgives på grund af sygdom
- **Design the Future.** Unge kunstnere, arkitekter m.fl. forholder sig til byen. Projektet blev overdraget og gennemført af Arkitektskolen

De regionale netværksprojekter rummede:

- **96 Kirker.** Et musikalsk netværksprojekt, som omfattede 110 kirker
- **Tidskapsler**
- **Dialog 96 debatserie,** som fandt sted på Færgen Kronborg

Derudover påtog afdelingen sig en række andre opgaver (f.eks. Sommerscenen, Soloklaver og Strygekvarterserie) samt indgik som støtte for enkelte eksterne projekter med mange internationale samarbejdspartnere. Afdelingen afholdt en række internationale seminarer med samarbejdspartnere på de ovennævnte projekter, samt med ambassaderne i København.

Projektafdelingens aktiviteter kulminerede selvsagt i 1996 med projekternes gennemførelse. I 1994 var i alt 12 mennesker tilknyttet afdelingen. I 1995 var det 40 personer og i 1996 i alt 100 personer, der var tilknyttet afdelingen. Hvert af de store projekter havde bl.a. tilknyttet en informationsmedarbejder i tre-fem måneder til at håndtere både presse og de mere markedsføringsmæssige opgaver. Endvidere havde de interne projekter stor nytte af organisationen: Kulturbyens Venner. Det gælder særligt for Containerudstillingen samt for Sommerscenen i Torpedohallen.

De egne projekter, som bestyrelsen besluttede at gennemføre, modtog i gennemsnit 40 pct. af deres finansiering fra kulturbyfonden, hvilket kun var lidt mere end den gennemsnitlige projektstøtte på ca. 33 pct. Derudover fandt projekterne finansiering fra danske, nordiske, europæiske og internationale fonde, fra samarbejdspartnere og i et vist omfang fra sponsorer. Økonomistyringen blev tidskrævende for afdelingen, efterhånden som tidspunktet for projekternes realisering nærmede sig. Programafdelingen har selv efterfølgende vurderet, at der havde været for lang afstand mellem det enkelte projekt og Økonomiafdelingen.

Informationsafdelingens udvikling af en informationsstrategi tog først for alvor fart i sidste del af 1993, da et kommunikationsbureau blev inddraget, og især da omfanget og arten af det forventede program og de økonomiske rammer efterhånden stod klart. Afdelingens arbejde omfattede derefter, som det fremgår af tabel 5.2, hovedsageligt opgaver i forbindelse med at pleje den danske og internationale presse, om redaktion af en lang række udgivelser, om distribution og produktion af disse udgivelser, om markedsføring af Kulturby 96, om publikumsinformation samt om aktiviteter rettet mod turisme. Endelig etablerede afdelingen nogle særlige informationsprojekter.

Pressearbejdet drejede sig i 1993 om dialogmøderne, møderne med internationale samarbejdspartnere og repræsentanter fra tidligere kulturbyer forud for udgivelsen af handlingsplanen. Herefter drejede pressearbejdet sig

i en periode om denne, og i løbet af sommeren om overtagelsen af Færgen Kronborg og lanceringen af kulturbyprojektets officielle logo. I tredje kvartal gjaldt et pressefremstød interessen for at indsende forslag til den første programrunde, der havde deadline 1. september. Samtidig var en lang række kommuner inde i overvejelser om at deltage i kulturbyprojektet, ligesom Staten ved fremlæggelsen af finanslovsforslaget offentliggjorde sin intention om at bevilge 250 mio. kr. - forudsat at de kommunale og amtskommunale parter forpligtede sig for et tilsvarende beløb. Endvidere blev dagbladene K96-medarbejdere briefet, efterhånden som disse blev udpeget på dagbladene. Endelig blev der indledt et samarbejde med kommunikationsbureauet Jersild & Co., der også var med til at udvikle den samlede informationsstrategi.

I 1994 handlede pressearbejdet primært om udviklingen i programplanlægningen samt om åbningen af Færgen Kronborg og senere om Kronborgs togter i Østersøen og til Lissabon, der var årets kulturby.

Åbningen af Færgen Kronborg var også startskuddet til en kampagne om og mod Kulturby 96 i dagbladet Politiken, hvilket førte til den første formulering af en strategi for den interne behandling af pressen i Kulturbysekretariatet, hvorefter al henvendelse fra pressen blev ledt til enten generalsekretæren eller informationschefen. I 1995 blev der indført månedlige pressemøder for den danske presse samt gennemført en lang række pressemøder i udlandet, i begyndelsen i forbindelse med udenlandske kulturfestivaler o.l., og senere bl.a. som led i en "World Tour", der bragte K96 rundt til en lang række byer i Europa samt USA

Over 1000 acrylbeholdere blev fyldt af over 30.000 mennesker i forbindelse med projektet "Tidskapsler".

og Japan. I 1995 udkom den tredje promotion-video for Kulturby 96, der blev brugt på alle pressemøder. Også TV-arbejdet blev sat i system efter to pilotprojekter med produktion og distribution af Video News Releases. De månedlige pressemøder blev i slutningen af året afløst af ugentlige pressemøder. I 1996 blev der endvidere udsendt en ugentlig pressefax med oplysninger om samtlige nye arrangementer, pressemøder, spændende interviewmuligheder mv. De udenlandske medier blev holdt orienteret gennem månedlige pressemeddelelser og udsendelse af invitationer til 12 forskellige fokusweekender. Ved afslutningen af året udsendtes det foreløbige opsummerende materiale om kulturbyprojektet til de ca. 600 vigtigste udenlandske pressekontakter.

Efter pressearbejdet var det arbejdet med redaktion af de mange publikationer, der optog den største del af Informationsafdelingens arbejde. Næsten en tredjedel af arbejdsindsatsen gik i 1993 med redaktion af handlingsplanen. I 1994 koncentrerede arbejdet sig om Magasinet og Nyhedsbrevene, idet de fleste andre opgaver bl.a. det internationale materiale blev udarbejdet i samarbejde med kommunikationsbureauet. I 1995 var det bl.a. lanceringen af det samlede program, det internationale årsprogram, forårsprogrammet og januarprogrammet. Herudover overtog redaktionen arbejdet med at opdatere baser til brug for publikumsinformation samt opdateringen af Tekst-TV mv. I 1996 var det redaktion af månedsprogrammer, sommerprogram, databaser, Tekst-TV og internetoplysninger det drejede sig om.

Også turismearbejdet fyldte en del i Informationsafdelingens arbejde. I begyndelsen af 1994 blev der ansat en turismekoordinator i samarbejde med WoCo med støtte fra Erhvervsministeriet. I samarbejde med erhvervet og organisationerne nedsattes en Følgegruppe for Turismeaktiviteter under Kulturby 96, og i efteråret 1994 udsendtes det første materiale til udenlandske og indenlandske turoperatører, rejsebureauer og agenter. I 1995 blev der i samarbejde med WoCo, Danmarks Turistråd og SAS distribueret faktasæt, publikationer mv. til sektoren. Kulturby 96 købte sig ind i Danmarks Turistråds amerikanske og japanske kampagner og deltog i en lang række messer o.l. i udlandet. Endelig indgik man et samarbejde med Postdanmark om placering af en billetmedarbejder sammen med turismekoordinatoren for at sikre adgang til relevante billetter fra udenlandsk side. Denne medarbejder fungerede indtil slutningen af 1996.

Markedsføringen optog kun en mindre del af arbejdet i 1993, men omfattede udskrivelsen af en logo-konkurrence samt udvælgelse og udstilling på Færgen Kronborg af de mange forslag. I foråret 1995 gennemførtes en annoncekampagne i udenlandske, internationale kulturmagasiner, samt annoncefremstød i forbindelse med turismearbejdet. Salg og distribution af merchandise blev påbegyndt, og der blev etableret en bank for udlån af flag og bannere mv. Der blev opnået aftaler om gratis udnyttelse af reklamepladser hos HT, Københavns Kommune m.fl. Også i 1996 blev der gennemført annoncekampagner samt medvirken til byudsmykning og rådgivning og hjælp til projekternes annonceplaner.

Handlingsplanen blev den første store distributions- og produktionsopgave i 1993. Her blev grundlaget for distributions- og informationsamarbejdet udviklet i samarbejde med biblioteksvæsenet. Netværket af biblioteker blev i 1994 udbygget til også at omfatte posthuse, turistbureauer m.fl. Der blev produceret en særlig stander til distributionsstederne. Endvidere blev der opbygget en elektronisk information om kulturbyprogrammet på databaser til brug for publikum. I 1995 blev netværket udbygget med Postdanmark, DSB, Tekst-TV m.fl. En særlig aftale med Udenrigsministeriet sikrede billig distribution af det internationale årsprogram samt senere udgivelser.

Publikumsinformationen startede i 1994 med foredragsvirksomhed, hvor mange organisationer m.fl. ønskede at vide mere om kulturbyprojektet. På dette tidspunkt startede også drøftelserne med Københavns Kommune om etablering af et informationscenter på Rådhuspladsen.

I 1995 blev en kulturbybus lanceret. Bussen som rejste til en række udenlandske byer samt til store danske arrangementer. En plancheudstilling blev udviklet i fem sprogversioner og anvendt af sekretariatet selv og udsendt eller udlånt, hvor det var muligt. I 1995 stod man for uddannelse af medarbejdere til informationscenteret, der fra 1. januar 1996 var i drift alle ugens dage fra kl. 09.00 til kl. 22.00. Centeret fungerede gennem kulturbyåret med en bemanning på mellem 8 og 12 informationsassistenter.

Kulturby 96 havde i hele kulturbyåret et informationscenter i den nye informations- og terminalbygning på Rådhuspladsen i København.

Økonomiafdelingen endte med at blive den mest resourcekrævende afdeling i sekretariatet, idet kulturbyprojektet voksede sig større og mere komplekst end først forudsat. Den gennemsnitlige bemanning har ligget på ca. 10 mandeår, ulige fordelt med vægt på 1995 og 1996. Afdelingen topper i 1996 med 35 ansatte.

Også sponsoraktiviteterne og EU-ansøgninger viste sig at måtte bemannes særskilt og finansieres som indtægtsdækket virksomhed via overhead på realiserede sponsorater. Ligeledes viste den omfattende rekruttering af op til 150 jobtræningspersoner sig at være mere ressourcekrævende end forudset. Opgaven blev bl.a. løst ved hjælp af udlånte medarbejdere fra Københavns Kommunes Arbejdssekretariat.

Ifølge Økonomiafdelingens vurdering styrkede det økonomistyringen, at så mange opgaver var samlet i afdelingen, men problemet var en for lille bemanning. Også det store antal projekter, det store antal interessenter på såvel stiftersiden som finansieringssiden gjorde opgaven vanskelig. Hertil kommer generelle vanskeligheder med at styre kultursektoren. I de første par år af projektet gik en del tid derfor med at skabe accept, og herefter introducere moderne og kommercielle økonomistyringsrutiner blandt det store antal kunstnerisk styrede medarbejdere. Ifølge Økonomiafdelingen lykkedes dette om end noget sent i processen.

Økonomiafdelingens udvikling afspejler i øvrigt det stigende behov for at få en stram overvågning af økonomien. I løbet af 1994 viste der sig et stigende behov for bogholdere, idet antallet af transaktioner var stærkt stigende. De første controllers blev endvidere tilknyttet. I 1995 blev de første projektøkonomer tilknyttet, og der blev ansat administratorer i sekretariatets forskellige afdelinger (undtagen Informationsafdelingen) for at styrke overvågningen. Der var imidlertid i flere af afdelingerne en del begyndervanskeligheder, bl.a. med at finde de rigtige medarbejdere. I 1995 indførtes endvidere en risikoberegningsmodel. I 1996 blev der ansat yderligere en økonomichef i afdelingen til at følge projekterne, og Informationsafdelingen fik også en administrator. Et markant fald i den økonomiske reserve for fonden medførte øget fokus på likviditetsstyringen, samt at en økonomisk handlingsplan blev udarbejdet i juni 1996 med en del nedskæringer til følge.

Økonomiafdelingen har også efter kulturbyårets afslutning haft en del arbejde med udarbejdelse af regnskaber, herunder for eksterne projekter, slutafregning overfor sponsorer og fonde, samarbejdspartnere, myndigheder, realisering af værdier og udstyr, afvikling af lokaler osv. I starten af 1997 var der 23 ansatte i afdelingen. Dette antal blev gradvist nedtrappet i perioden frem til 31. maj 1997.

*Vietnams Nationale Vandmarionetteater
"Tales of the Red River".
Ved børneteaterfestivalen i Hvidovre.*

5.4 PERSONALE

Som det er fremgået, har sekretariatet været præget af en hastig opbygning og en lige så hastig nedtrapning, efterhånden som opgaverne var løst. Af sekretariatets egen opgørelse af personaleressourcer fremgår det, at

- der i alt har været ansat 178 personer på normale vilkår i selve Kulturbyssekretariatet, heraf har næsten 60 pct. været ansat i mindre end et år
- kun 15 personer har været ansat i mere end tre år
- udover dette egentligt ansatte personale har et stigende antal personer været ansat på jobtilbudsordninger mv.

Tabel 5.1 viser en samlet opgørelse over antal måneders arbejde (heltidsarbejde), der er indgået i sekretariatets arbejde. Det fremgår, at personaleforbruget har været jævnt stigende fra 62 månedsværk i 1992 til 892 månedsværk i 1996. Det svarer til en udvikling fra fem personer - ansat hele året 1992 - til 74 personer - ansat hele året 1996. I hele perioden har der været brugt 2.471 arbejds måneder svarende til 206 årsværk, hvoraf de 125 årsværk blev leveret af ansatte på normale vilkår, og 81 årsværk blev leveret af personer ansat på jobtilbudsordninger mv.

Antal månedsværk (heltid) i sekretariatet (1992-1996).

Tabel 5.1.	Fællessekretariat	Programafdeling	Projektafdeling	Informationsafdeling	Økonomi-afdeling	I alt månedsværk	I alt årsværk
Lønnet personale							
1992	22	23	0	0	1	46	4
1993	54	34	6	36	39	169	14
1994	61	55	52	64	50	284	24
1995	66	149	41	125	125	507	42
1996	62	108	46	99	182	497	41
I alt	265	369	146	324	398	1.503	125
Jobtræning							
1992	12	4	0	0	0	16	1
1993	55	46	0	7	2	110	9
1994	74	54	16	22	12	179	15
1995	74	55	5	75	57	266	22
1996	79	27	34	155	99	395	33
I alt	294	186	55	259	171	967	81
Sekretariat i alt							
1992	34	27	0	0	1	62	5
1993	110	80	6	43	41	280	23
1994	135	109	69	87	63	463	39
1995	140	204	47	200	182	773	65
1996	141	135	80	254	281	892	74
I alt	560	555	201	584	569	2.471	206

I årene fra 1992 og frem til og med 1994 var det fællessekretariatet, der lagde beslag på de fleste personalemæssige ressourcer. I 1995 var Programafdelingen imidlertid blevet den største afdeling, men også Informationsafdelingen og Økonomiafdelingen var blevet store. I 1996 blev Programafdelingen allerede trappet ned, mens til gengæld beskæftigelsen toppede i de øvrige afdelinger. Økonomiafdelingen var den største afdeling i 1996.

Dette personaleforbrug blev en del større, end man havde regnet med og budgetteret med i 1992. I budgetmaterialet fra 1992 blev behovet for lønnede ansatte sat til i alt 916 årsværk for årene 1992-1996. Heraf 270 årsværk til Fællessekretariatet, 306 til Programafdelingen, 108 til Informationsafdelingen og 232 til Økonomiafdelingen. Der forventedes således i 1992 en noget mindre bemanding af sekretariatet, end der viste sig behov for. I realiteten blev der brugt ca. en tredjedel flere ressourcer på fastansatte end forventet. Især havde man undervurderet behovet for personale til økonomifunktionen, men også Program- og Projektafdelingens behov blev undervurderet. Årsagerne hertil var, i følge sekretariatet selv, at budgettet blev lagt efter en af bestyrelsen fastlagt ramme, som blev besluttet, før hele projektets ambitionsniveau og budget blev fastlagt, og at man på dette tidspunkt ikke tog højde for, at sekretariatet også selv ville komme til at stå for en række egenproduktioner. Den store undervurdering af økonomifunktionen tilskrives også, at man ikke havde forventet, at sekretariatet skulle forestå den økonomiske styring og administration af en række egenproduktioner og samarbejdsprojekter samt af Færgen Kronborg, og endelig at kravene til projekternes tilbagemelding vedr. budgetter, finansiering og regnskaber blev højere end oprindeligt forventet.

I budgetmaterialet fra 1992 forventedes det endvidere, at der skulle anvendes i alt 450 månedsværk af personale ansat på arbejdsmarkedsordninger i årene fra 1992 til og med 1996. I realiteten blev der anvendt 967 månedsværk - altså mere end dobbelt så meget som forventet.

Jobtræningspersonalet udgjorde næsten 40 pct. af det samlede personale i sekretariatet. Ifølge sekretariatet har erfaringerne med de jobtræningsansatte gennemgående været gode. Den største ulempe har været de korte ansættelsesperioder. I sekretariatet selv overgik 15 personer fra jobtræningsansættelse til ansættelse på normale vilkår. Afhængigheden af jobtræningsansættelser gav sig dog

Antal måneders arbejde i sekretariatet fordelt på forskellige funktioner (1992-1996).

Tabel 5.2.	
Funktioner	Total
Strategi, policy, udvikling	86
Intern koordination i afdelingen	75
Intern koordination mellem afdelinger	101
Service opgaver	370
Administration	361
Arbejdsmarked	45
Programudvikling	77
Projektbehandling	55
Projektudvikling	113
Projektafvikling	40
Produktion	19
Bestyrelse mv.	65
Faglige udvalg	22
Samarbejde med Stat/kommuner	20
Repræsentation	64
Information	118
Presse	112
Redaktion	104
Turisme	50
Markedsføring	18
Distribution	79
Informationsprojekter	40
Økonomisk styring	82
Projektstyring	106
Bogholderi	170
Sponsorer/EU	60
Salg	11
Ialt	2.463

Kilde: Kulturbysekretariatet

*The Phoenix Project
på Færgen Kronborg.*

udslag i svingende kvalitet på nogle områder. Endvidere kunne man ikke forvente at finde folk med specielle kvalifikationer, som man havde brug for, blandt personer med jobtræningsordninger. Dette viste sig dels på Færgen Kronborg, dels i egenproduktionernes mere teknisk betonedede opgaver. Her viste det sig nødvendigt at ansætte langt flere lønnede medarbejdere end budgetteret.

Udover personale ansat i sekretariatet, var Kulturby 96 arbejdsgiver for de ansatte på egne projekter. Det drejede sig om projekter under Projektafdelingen (f.eks. Container 96, ArtGenda, 96 Kirker og International Sommerscene), om projekter under Programafdelingen (bl.a. Fotografisk Center og Øksnehallen), Informationsafdelingen på Rådhuspladsen, og Færgen Kronborg. På Færgen Kronborg alene er der blevet brugt 139 årsværk i årene 1993-96.

På de øvrige projekter blev der i årene 1995-96 brugt 63 årsværk. Samlet er der således tale om 202 årsværk, der er blevet lagt i projekterne.

Oveni de 206 årsværk i selve sekretariatet stod Kulturby 96 således som arbejdsgiver for i alt 408 årsværk.

Endelig skal det nævnes, at Kulturbyens Venner har anslået, at foreningen i 1996 har formidlet i alt 391.000 timer frivillig arbejdskraft til kulturbyprojekter, heraf 45.000 timer anvendt på projekter som sekretariatet har været (med)ansvarlig for. Disse 45.000 timer svarer til 23 årsværk (hvis man regner en arbejdsdag til 7,5 timer og en måned til 22 arbejdsdage).

I begyndelsen af 1997 har afdelingslederne i sekretariatet endvidere forsøgt at fordele personaleressourcerne på forskellige typer af arbejdsfunktioner for hele perioden 1992-96, som opgjort i tabel 5.2.

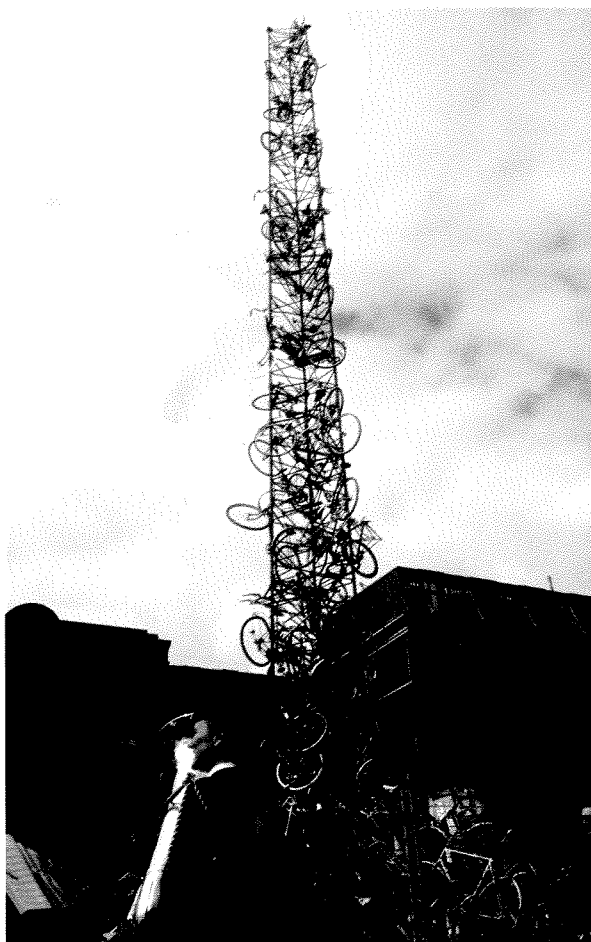
Hver enkelt ansattes funktion er i tabel 5.2 opgjort pr. halve måned og placeret i en række hovedkategorier. En sådan opgørelse kan selvsagt kun foretages med en hel del usikkerhed, og resultaterne skal tages med et stort forbehold. De kan ikke sammenlignes med egentlige tidsregistreringer af medarbejdernes arbejdsfunktioner. Tabellen viser først og fremmest, at i følge afdelingslederne er en meget stor del af sekretariatets arbejde gået til ledelse, administration og intern koordination. Dette er ikke så mærkeligt i betragtning af kulturbyprojektets samlede omfang og kompleksitet. Ikke mindst administration og styring af økonomien har beslaglagt mange ressourcer. Dels har det været opgaven for Økonomifunktionen, men også i de øvrige afdelinger er megen tid gået med administration, herunder budgetter, regnskaber mv. Også informationsvirksomheden er der brugt mange ressourcer på. Informationsafdelingen var selv en stor afdeling i sekretariatet, men også i de øvrige afdelinger har en del ressourcer været anvendt på informationsvirksomhed. Strategi- og programudvikling fylder mindre i den samlede opgørelse, men udgjorde en stor del af sekretariatets arbejde i de første år.

Projektafdelingens arbejde drejede sig selvsagt overvejende om udvikling og afvikling af projekter, som Kulturby 96 var (med)ansvarlig for. Direkte arbejde i relation til de eks-

terne projekter, som var opgaven for Programafdelingen, fylder relativt lidt i denne samlede opgørelse af ressourcerforbruget. Det skyldes dels, at grupperingen af arbejdet i de øvrige afdelinger ikke viser, hvor stor en del af deres arbejde, der var relateret direkte eller indirekte til de eksterne projekter. Dels afspejler tallene, at Kulturbusekretariatet ikke alene varetog en fondsfunktion, men også selv stod for at gennemføre en del store og iøjnefaldende arrangementer og projekter.

Kulturbusekretariatet har selv forsøgt at lave en samlet opgørelse af hvor stor en del af de samlede personalressourcer, der er medgået til henholdsvis fondsfunktionen, egen virksomhed og til information (se tabel 5.3).

I følge denne opgørelse udgjorde fondsfunktionen kun ca. en sjettedel af sekretariatets arbejde. I denne opgørelse indgår dog også personer, der arbejdede på projekter, som sekretariatet var (med)ansvarlige for at gennemføre, i opgørelsen af sekretariatets egen virksomhed. Som det fremgik af tabel 5.1 udgjorde dette personale ca. halvdelen af de samlede personaleressourcer. Ser man således alene på ressourcer anvendt på fondsfunktionen i forhold til selve sekretariatets forbrug, kommer man til, at ca. en tredjedel af sekretariatets arbejde gik til fondsfunktionen, ca. en tredjedel til informationsvirksomheden og den sidste tredjedel til sekretariatets egne arrangementer og projekter.

I anledning af Cykelkulturugen i maj 96 opstillede den spanske kunstner Ignacio Rábago en 25 meter høj skulptur ved Nørreport Station.

Sekretariatets samlede anslåede personaleforbrug fordelt på hovedfunktion.

Tabel 5.3.			
Antal måneders arbejde	Fondsvirksomhed	Kulturbusekretariatets egen projektvirksomhed	Information
1992	55	4	3
1993	144	71	65
1994	170	497	116
1995	225	1.223	298
1996	274	1.345	445
Måneder i alt	867	3.140	926
År i alt	72	262	77
Pct. andel	17	64	19

5.5 SAMARBEJDET

I rapporten fra PA Consulting Group gennemgås det kommunale, amtskommunale, statslige, forenings- og institutionsmæssige samarbejde om Kulturby 96. Til brug herfor inddrages også baggrunden for og hensigten med etableringen af den erhversdrivende fond og bestyrelsens sammensætning. Rapporten indeholder en gennemgang af samarbejdsparternes rolle, andel og effektivitet i kulturbyprojektet. Rapporten bygger primært på dokumentariske materiale samt på interviews med udvalgte samarbejdsparter (se bilag).

Rapporten konkluderer på denne baggrund:

- ▶ **At fondskonstruktionen synes at have været det rigtige valg som formel juridisk konstruktion for samarbejdet, fordi fondskonstruktionen begrænser stifternes økonomiske ansvar, ikke sigter på at udøve overskudsgivende virksomhed, sikrer at midlerne kun bliver brugt til de i vedtægterne besluttede formål, samt sikrer stifterne indflydelse i kraft af faste rammer for bestyrelsens sammensætning og eventuelle udvidelse**
- ▶ **At den samlede vurdering af samarbejdet mellem de deltagende parter om Kulturby 96 gennemgående er positiv**

Rapporten vurderer, at fondsbestyrelsen generelt var i stand til at træffe de nødvendige beslutninger. Den politisk sammensatte fondsbestyrelse udviste mod og beslutningsevne, da beslutningen om kulturbyprojektets ambitionsniveau, mål og økonomiske grundlag blev truffet. Bestyrelsen fik endvidere en omfattende kommunal opbakning, som var forudsætningen for et bredt samarbejde i hele hovedstadsregionen. Bestyrelsens sammensætning har formodentlig været befordrende for dette.

*Det nyrenoverede
Esrum Kloster.*

Det vurderes dog, at fondsbestyrelsens beslutninger om Kulturbysekretariatets ledelse og om det økonomiske grundlag for sekretariatets kapacitet medførte betydelige begrænsninger i Kulturbysekretariatets muligheder for at løse den tildelte opgave som kulturbyprojektets centrale samarbejdsformidler og administrator. I Kulturbysekretariatet blev bestyrelsen i de senere faser opfattet som en fondsbestyrelse mere end som en bestyrelse for en virksomhed med mange egne aktiviteter.

Principperne for styring af kulturbyprojektets aktiviteter, som på den ene side omfattede central fastlæggelse af hovedlinierne i programmet og styring af visse aktiviteter og på den anden side en betydelig decentralisering af kompetence til lokalområderne, var tidskrævende men stimulerende for det brede samarbejde mellem amter, kommuner, arrangører, institutioner og kulturbyorganisationen. Efter parternes egne udsagn har oplevelsen af samarbejdet været overvejende positiv. Dog har samarbejdet med de større kunst- og kulturinstitutioner været præget af meget forskellige forventninger, idet sekretariatet, således som det også var meningen, har prioriteret økonomisk støtte og rådgivning til de mindre institutioner og foreninger.

Kulturbysekretariatet har haft den udførende ledelse af det samlede projekt. Det vurderes, at sekretariatet generelt har løst denne opgave godt, men arbejdet har været præget af, at mange parter har skullet samarbejde for første gang og i mange tilfælde om nye opgaver.

I rapporten fremhæves to positive resultater af samarbejdet.

For det første har kulturbyprojektet vist, at det er muligt i hovedstadsområdet at samarbejde om en fælles sag. Denne erfaring kan vise sig vigtig for fremtidige initiativer i hovedstadsområdet.

For det andet har kulturbyprojektet frembragt gode kulturrestater, som vil udgøre en væsentlig platform for kunst- og kulturlivets fremtidige udvikling i hovedstadsområdet.

Rapporten peger også på områder, hvor der kunne være skabt bedre forudsætninger og rammer for samarbejdet.

Fondsbestyrelsen synes at have undervurderet opgaven med at sikre, at Kulturbysekretariatet som projektets udførende virksomhed har haft de nødvendige ressourcer og den nødvendige kapacitet og kompetence til at styre et så omfattende og mangesidet projekt som kulturbyprojektet. Den rent politisk sammensatte bestyrelse kunne have været styrket med et eller flere medlemmer med erfaring fra ledelser og styring af større komplekse projekter, eller bestyrelsen kunne have tilknyttet rådgivende komiteer, som kunne have kvalificeret bestyrelsens vurderinger og beslutninger.

Fondsbestyrelsens dialog kunne have været bedre med erhvervsliv og fonde, som skulle bidrage økonomisk til kulturbyprojektets gennemførelse. I stedet for at delegerede opgaven til Kulturbysekretariatet kunne bestyrelsen have etableret mere målrettede fora for den dialog, især efter at det blev klart, at æreskomiteen ikke udfyldte denne funktion. Alternativt kunne bestyrelsesmedlemmer med en erhvervsbaggrund have styrket samarbejdet med potentielle sponsorer i erhvervslivet.

Rapporten vurderer også, at Kulturbysekretariatets ledelse har haft en uhensigtsmæssig kunstnerisk overvægt og har haft utilstrækkelig kapacitet - kvantitativt og kvalitativt - til projektledelse og administrativ og økonomisk styring. I rapporten udtrykkes opfattelsen, at Kulturbysekretariatet fra starten med fordel kunne have været varetaget af en direktion bestående af en administrerende direktør, en kunstnerisk leder og en økonomisk/administrativ leder. Alternativt kunne bestyrelsen have engageret sig mere direkte i projekt- og økonomistyringen.

Kulturbysekretariatets sagsbehandlingskapacitet siges at have været i underkanten i planlægningsfasen. De budget- og bemandingsmæssige begrænsninger gav ikke mulighed for en mere udfarende sagsbehandling. Mulighederne for at samarbejde med bestyrelsen om programmets udformning og med projektansøgerne om projekternes tilrettelæggelse var således begrænsede.

Endelig anføres det, at der i Kulturbysekretariatet er opbygget en betydelig kompetence inden for planlægning, udvikling, markedsføring og afvikling af større kunst- og kulturbegivenheder, som med fordel vil kunne udnyttes i det fremtidige kultursamarbejde i hovedstadsområdet.

PROGRAMORGANISATIONENS ARBEJDE

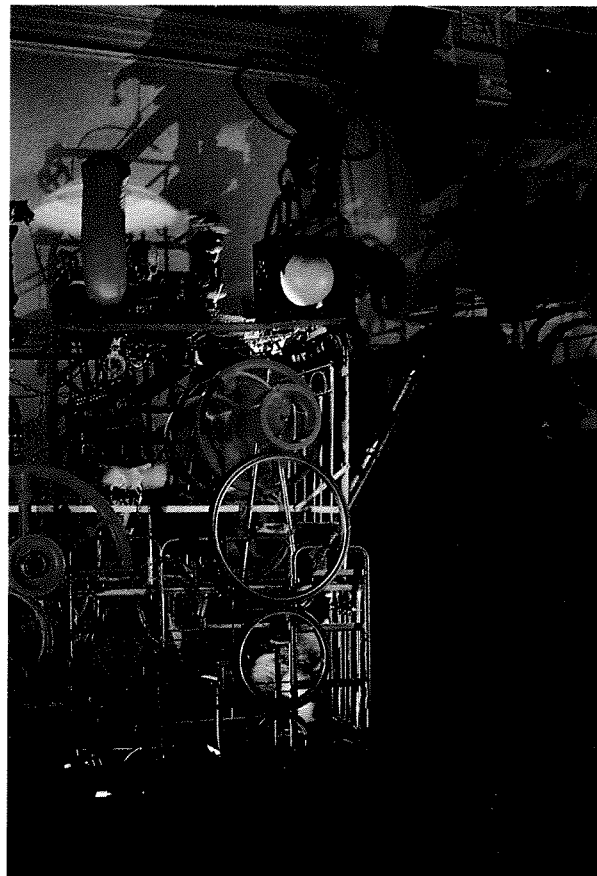
6.1 PROJEKTARBEJDETS GANG I SEKRETARIATET

Dette afsnit indeholder en kort gennemgang af den procedure, som ethvert projekt har været udsat for i Kulturbysekretariatet. Formålet hermed er at pege på de gen- og omveje, proceduren har indeholdt med henblik på at give ideer og erfaringer videre til kulturadministrationer og andre.

Ansøgning

Muligheden for at ansøge om støtte fra kulturbyfonden og optagelse i kulturbyprogrammet blev først annonceret i maj 1993 i forbindelse med offentliggørelse af handlingsplanen. Ansøgningsskemaerne kunne fås på samtlige biblioteker - og senere også på postkontorerne - i hovedstadsregionen. Ansøgningsskemaet henviste til handlingsplanen, der indeholdt oplysninger om programområder, Kulturbysekretariatets rolle, programorganisation og programrunder, generelle kriterier for støtte og arbejdsgangen i bedømmelsen af projekter.

Oprindeligt var der fastlagt fem programrunder, hvor projektansøgninger kunne indsendes. Af tidsmæssige årsager blev antallet reduceret til fire. Deadlines har været henholdsvis den 1. september 1993, 1. marts 1994, 1. november 1994 og 1. juni 1995.

"Kinetir Sculpture" af Eduard Bersudsky, Sharmanka Theatre. Særudstilling "Det legende Menneske" på Experimentarium.

De fire programrunder.

Tabel 6.1.1.			
Indlevering	Afgørelse på bestyrelsesmøde	Antal måneder	Godkendte ansøgninger
01.09.93	09.02.94	5,5	68
01.03.94	18.08.94	6	81
01.11.94	27.03.95	6	204
01.06.95	10.09.95	3,5	189
Ialt			542

For at ansøge om støtte fra kulturbyfonden har projekt-magerne måttet benytte sig af de ansøgningsskemaer, der var udarbejdet af Kulturbysekretariatet. I Rapporten fra PA Consulting Group bemærkes det, at dette materiale forudsatte en økonomisk/administrativ indsigt, som mange projektansøgere formodentlig ikke har haft. Dette havde ikke behøvet at være et problem, hvis sekretariatet i øvrigt havde haft kapacitet til at bistå med at udarbejde ansøgningerne. Da denne kapacitet manglede, har en del af projektansøgerne derfor oplevet Kulturbysekretariatet som formalistisk og langsomt i denne fase.

De indkomne projektforslag har herefter været igennem følgende faser:

- ① **Modtagelse og registrering i sekretariatet og fordeling til vurderingsudvalg**
- ② **Faglig vurdering og indstilling i vurderingsudvalgene**
- ③ **Amternes/kommunernes kontaktudvalg**
- ④ **Udarbejdelse af samlede indstilling i sekretariatet**
- ⑤ **Rådgivning fra ideudvalget**
- ⑥ **Beslutning i fondsbestyrelsen**

1. fase. Modtagelse, registrering og fordeling

Ved modtagelsen af ansøgningerne blev der indledningsvis foretaget en registrering af ansøgningerne på edb, hvor de blev rubriceret efter

- aktivitetstype (festival, udstilling, netværk mv.)
- dimension, programområde, bi-programområde
- gennemførelsessted
- gennemførelstidspunkt

Ansøgningerne blev kopieret i et antal svarende til medlemmerne i vurderingsudvalg og de involverede kommuner /amter samt til generalsekretær og projektkoordinator. Denne proces tog i første runde tre-fire uger. I fjerde runde 2 uger.

Ansvar for sagsbehandlingen indenfor de enkelte programområder lå hos sekretariatets programsekretærer. Til enkelte områder knyttedes ekstern konsulenthjælp. Ansvar for det samlede forløb lå hos programkoordinatoren.

2. fase. Vurderingsudvalg og arbejdsgrupper

Kulturbysekretariatet havde det samlede ansvar for styring og koordination af programrunderne og projektvurderingen, hvor den såkaldte programorganisation har haft den centrale funktion. Programorganisationen har været bygget op omkring de tre dimensioner: Den kunstneriske, den geografiske og den menneskelige dimension. Under hver dimension har der for hvert programområde været nedsat et vurderingsudvalg, der havde til opgave at vurdere de enkelte projektforslag, og på denne baggrund lave (rådgivende) indstillinger til sekretariatet.

Vurderingsudvalgene bestod normalt af 3 - 4 faglige med-

lemmer, og 1 sekretariatsmedarbejder som sekretær. Udvalgets medlemmer blev udpeget af Kulturbysekretariatet, idet dog medlemmerne af det tidligere nedsatte ideudvalg indgik i hvert sit vurderingsudvalg.

For de områders vedkommende, som omfattede meget procesorienterede aktiviteter, nedsattes endvidere arbejdsgrupper med en størrelse på 8 - 20 personer, som ved siden af projektvurderingen drøftede strategier for området. Der har været nedsat arbejdsgrupper for Børnenes by, Flerkulturel by, Ungdommens by og Grøn Kulturby. Endvidere har der været afholdt ad hoc møder om særligt tværgående programfelter, f.eks. mellem medlemmerne i programområderne Grøn Kulturby og Historisk by.

Udvalgenes udtalelser vedrørende det enkelte projekt noteredes på et skema, bl.a. vedrørende de enkelte projekters målopfyldelse, organisation, økonomi mv. Indførelsen på edb af disse oplysninger blev ikke fuldt ud gennemført. Denne fase med møder i vurderingsudvalgene tog i den første programrunde 6 uger, i anden og tredje runde 4 uger og i sidste runde 1 uge.

Ikke alle vurderingsudvalgene fungerede uden problemer. Nogle udvalg har ikke været enige med sekretariatet om kompetencefordeling og prioritering, ligesom flere udvalg var utilfredse med sekretariatets sagsbehandlingstid. I flere vurderingsudvalg har der endvidere været problemer med fastlæggelse af de generelle vurderingskriterier. I rapporten fra PA Consulting Group vurderes det imidlertid samlet, at vurderingsudvalgene kom til at fungere fornuftigt i den rådgivende rolle, de var tiltænkt. De kom således i praksis til at overtage den rolle, som oprindeligt var tiltænkt det såkaldte ideudvalg, der var nedsat af bestyrelsen.

PA-rapportens vurdering er i øvrigt, at programorganisationen og vurderingsudvalgene viste sig som en hensigtsmæssig måde at organisere det meget omfattende projektvurderingsarbejde på. Først og fremmest, fordi mangfoldigheden af projektansøgninger fik gode betingelser for faglig vurdering i de mange vurderingsudvalg. Programorganisationen havde dog i perioder ikke den tilstrækkelige kapacitet til at behandle det store antal projektansøgninger.

3. fase. Møder med amter/kommuner

Amternes og kommunernes deltagelse i vurderingen af projekterne fandt sted i en række kontaktudvalg, som havde til opgave at vurdere og lave indstillinger for projekter fra de respektive lokalområder.

Disse kontaktudvalg blev sammensat noget forskelligt i de enkelte områder. I Roskilde og Frederiksborg Amter repræsenterede kontaktudvalgene alle amtets kommuner, mens der i Københavns Amt blev etableret kontaktudvalg med direkte kontakt med Kulturbysekretariatet i hver af de 18 kommuner.

I Frederiksborg og Roskilde Amter blev den indledende sagsbehandling varetaget af lokale kulturpersonligheder, inden den formelle politiske behandling og indstilling.

I Københavns Amt skete sagsbehandlingen stort set i det kendte politiske system og ikke i en særlig kulturbystruktur. Bevillingerne til de enkelte projekter blev således i de fleste tilfælde forelagt kulturudvalg, økonomiudvalg og i flere tilfælde kommunalbestyrelse. I Københavns Amt var det således i høj grad alene politiske udvalg, der vurderede projekterne.

I Københavns Kommune bestod kontaktudvalget af embedsmænd og i Frederiksberg Kommune af lokale kultur- og erhvervspersonligheder.

De lokale puljers størrelse varierede op til 50 mio. kr. for Københavns Kommune og Københavns Amt. Alt i alt skulle der fordeles 123 mio. kr. fra lokalpuljerne.

Møderne i kontaktudvalgene til amter/kommuner tog i første programrunde 6 uger, i andenrunde 5 uger, i tredje runde 6 uger og i sidste runde 2 uger.

Det blev tilstræbt, at der kun var én gennemgående person, programkoordinatoren, fra Kulturbysekretariatet i alle møder med hvert af de 23 kontaktudvalg til at forelægge vurderingsudvalgenes udtalelser mundtligt eller skriftligt. Dette kunne dog ikke gennemføres i den sidste programrunde.

Lokale puljer:

Tabel 6.1.2.		Antal kommuner	Antal deltagende kommuner	Antal kontaktfora	Lokalpuljers størrelse mio. kr
Københavns Kommune		1	1	1	50
Frederiksberg Kommune		1	1	1	9
Københavns Amt + kommuner		19	19	19	51
Frederiksborg Amt + kommuner		20	14	1	9
Roskilde Amt + kommuner		11	10	1	3
I alt		52	45	23	122

Da mange lokalpuljers stillingtagen undertiden var afhængige af andre lokalpuljers stillingtagen, har det været nødvendigt med en del skriftlig og telefonisk opfølgning af møderne, samt evt. ekstramøder. Specielt i Københavns Amt blev der normalt først holdt møde med amtets kontaktudvalg og herefter møder med de 18 kommuner.

Især sagsbehandlingen i Københavns Amt medførte nogle komplikationer for programarbejdet, idet f.eks. beslutning om bevilling fra de lokale puljer i nogle tilfælde først forelå efter programrundens afslutning. I forløbet har der endvidere været eksempler på, at enkelte kommuners deltagelse i kulturbyprojektet blev knyttet sammen med godkendelse af og bevilling til specielle projekter.

Samarbejdet mellem Kulturbysekretariatet og de mange kontaktudvalg forløb generelt godt i betragtning af sags- og tidspresset.

4. fase. Udarbejdelse af samlede indstillinger i sekretariatet

- Projekt møder
- Efterbehandling i sekretariatet

Det var hensigten efter møderne i vurderingsudvalgene at afholde møder med projekterne, hvor det blev anset for nødvendigt for at afklare spørgsmål vedrørende indhold, organisation, økonomi mv. Specielt i de første runder med få programsekretærer kunne sådanne møder kun gennemføres i begrænset antal, hvilket medførte, at nogle projekter lå over til næste programrunde, og enkelte lå over i flere runder.

Efter behandlingen i vurderingsudvalg, kontaktudvalg med amter/kommuner og projektmøder havde sekretariatet til opgave at foretage en samlet vurdering og udarbejde indstillingen til bestyrelsen med forslag til konkrete støt-tebeløb og bevillingsmæssige forudsætninger. For største-delen af projekterne var disse overvejelser reelt blevet afklaret i løbet af vurderingsprocessen. Udvælgelsen hvilede således i høj grad på konsensus, og det skete sjældent, at højt prioriterede projekter fra vurderingsudvalg og kom-muners/amters kontaktudvalg ikke kunne nyde fremme i denne fase. I forbindelse med drøftelser vedrørende lokal-puljers økonomiske tilskud måtte sekretariatet ofte også tilkendegive hvilken økonomisk støtte, der kunne forventes fra centralpuljen, for at projektets reelle økonomi kunne vurderes.

Ifølge sekretariatets egen vurdering gav denne proces anledning til en del frustrationer hos vurderingsudvalg og programsekretærer over manglende klar beslutningsgang og en kompetence, der på den ene side var lagt ud i mange fora og på den anden side hos enkeltpersoner i sekretariatet. Programmedarbejdernes arbejdspress og mødetal havde endvidere den konsekvens, at henvendelser udefra ofte blev nedprioriteret, ligesom de opfølgende møder med de projekter, der havde opnået godkendelse i de tidligere runder, blev forsømt.

Sekretariatet modtog i denne fase ofte henvendelser fra ansøgere, som gav udtryk for, at de havde svært ved at leve med den lange godkendelsesprocedure, som kunne vare op til et halvt år. Dette fremgik imidlertid allerede af ansøgningskemaet.

5. fase. Ideudvalget

Efter den samlede vurdering i Kulturbysekretariatet blev programrundeindstillingen forelagt ideudvalget. Her sad som nævnt samtlige vurderingsudvalg repræsenteret. Disse møder var ofte heldagsmøder eller weekendmøder.

Der fandt sjældent en egentlig vurdering af enkeltprojekter sted på disse møder, og sekretariatets konkrete indstillinger blev stort set ikke ændret. Årsagen hertil var bl.a., at udvalgsmedlemmerne ikke ønskede at ændre på andre udvalgs indstillinger. En række tiltag, især indenfor det internationale område, blev ikke forelagt vurderingsudvalgene eller de kommunale/amtslige kontaktudvalg, men indgik i det samlede program, som blev forelagt ideudvalg og bestyrelse.

Sekretariatet har oplyst, at også ideudvalget gav udtryk for en del frustrationer, dels fordi udvalget endte med at have en mindre central placering end oprindeligt planlagt, dels fordi man mente, at sekretariatet indgik visse "politiske kompromiser" på bekostning af kvaliteten. Ifølge PA-rapporten skyldtes frustrationerne bl.a., at udvalgets funktion og kompetence fra begyndelsen var uklart defineret, samt at fondsbestyrelsen i stigende udstrækning rettede opmærksomheden mod konkrete projekter. Ideudvalget fandt derfor også, at grænsefladen mellem dem og bestyrelsen var uklar.

I forbindelse med afslutningen af behandlingen af den tredje programrunde foretog ideudvalget en grundig vurdering af de enkelte områder, herunder af målopfyldelsen i forhold til handlingsplanen.

På denne baggrund blev der opstillet retningslinier for udfyldelsen af den sidste programrunde. Disse retningslinier blev efterfølgende godkendt af bestyrelsen og indgik i udmeldingerne til projektansøgerne.

Alexander Kølpin og Safri Duo medvirkede i den TV-transmitterede åbningsudsendelse på DR-TV nytårsaften 1995 med uddrag fra deres forestilling "Fireplay".

6. fase. Bestyrelsens beslutning

Afsluttende har kulturfondens bestyrelse haft til opgave at tage den endelige og formelle beslutning om de fremlagte indstillinger fra Kulturbysekretariatet. Bestyrelsen har stort set fulgt Kulturbysekretariatets indstillinger. Indstillingernes detaljeringsgrad vedrørende de enkelte projekter blev udbygget efter den første runde. I indstillingerne indgik følgende hovedpunkter:

- Beskrivelse af indhold, medvirkende, organisation samt tid og sted for afholdelse
- Vurdering af projektets sammenhæng med kulturbyprogrammet
- Angivelse af forslag til økonomisk støtte
- Kommentarer vedrørende projektets finansiering herunder angivelse af bevillingsmæssige forudsætninger

Bestyrelsen har i sit arbejde koncentreret interessen om det overordnede billede, især den geografiske fordeling af midlerne. Ifølge PA-rapporten har bestyrelsens funktion været hæmmet af, at den sjældent havde oplysninger, som gjorde den i stand til at vurdere konsekvenserne for midlerne fordeling og kulturbyprojektets samlede økonomi. Det har bl.a drejet sig om spørgsmål om restfinansiering - projekternes selvfinansiering og finansiering fra andre kilder. Først i løbet af sidste halvdel af 1995 blev sekretariatet i stand til at belyse risici i enkeltprojekter og i den samlede projektportefølje.

Bestyrelsens arbejde blev endvidere i høj grad koncentreret om den geografiske fordeling af midlerne og i mindre omfang om den programmæssige fordeling. Især den såkaldte "tilbagebetalingsprocent" - andelen det enkelte område modtog i forhold til dets bidrag til det samlede budget - spillede en stor rolle. Især Københavns Amt var utilfreds efter den første programrunde. I PA-rapporten fremhæves det, at det kan være svært at vurdere, om disse konflikter kunne have været undgået, men at Kulturbusekretariatet muligvis kunne have reduceret konflikternes omfang, såfremt sekretariatet havde været i stand til

løbende at belyse konsekvenser og økonomiske sammenhænge for bestyrelsen.

Kulturministeriets projekter

Midlerne fra Kulturministeriet indgik for de 100 mio.'s vedkommende i kulturbyfonden, mens de øvrige 100 mio. administreredes direkte af ministeriet.

Ansøgerne til den ministerielle pulje, primært statslige kulturinstitutioner, anvendte ikke samme procedure og skemamateriale, og projekterne indgik ikke i vurderingsudvalgenes arbejde. I visse tilfælde havde vurderingsudvalgene adgang til projektmateriale, som kunne indgå i vurderingen af den samlede programflade.

En del af ministeriets pulje tildeltes statslige råd og nævn: Statens Musikråd, Statens Teaterråd, Statens Kunstfond og Statens Museumsnævn. Disse midler blev fordelt efter dialog med sekretariatet. En del af de midler, som var blevet tildelt Kunstfonden, blev imidlertid ikke uddelt, fordi Kunstfonden var vant til at arbejde med nogle andre kriterier end dem, der lå til grund for kulturbyen. De ikke anvendte midler måtte derfor tilbageføres til ministeriets pulje.

6.2 PROJEKTERNES VURDERING AF K96'S BETYDNING OG AF SAMARBEJDET MED SEKRETARIATET

Mange af projekterne vurderer, at samarbejdet med Kulturbusekretariatet var positivt. Ca. halvdelen af de projekter, der havde et samarbejde med Programafdelingen eller med Økonomiafdelingen, syntes at det gik godt. Ét projekt ud af otte syntes, at det gik dårligt (se tabel 6.3.1), og et mindretal har oplevet, at projektet idemæssigt eller organisatorisk var afhængigt af K96. Projekterne blev bedt om at oplyse i hvilken grad projektets gennemførelse var politisk, økonomisk, idemæssigt og organisatorisk afhængigt af Kulturbuse 96.

- 62 pct. var i høj grad økonomisk afhængigt og 20 pct. i nogen grad
- 19 pct. var i høj grad politisk afhængigt og 17 pct. i nogen grad
- 13 pct. var i høj grad og 13 pct. i nogen grad idemæssigt afhængigt

- 10 pct. var i høj grad og 7 pct. i nogen grad organisatorisk afhængigt

Den økonomiske støtte fra K96 har således betydet noget for de fleste projekters gennemførelse. Også politisk har K96 spillet en rolle - for ca. 1/3 af projekterne.

Mest kritik giver projekterne til Informationsafdelingen. Næsten hvert fjerde projekt, der havde et samarbejde med Informationsafdelingen, syntes at det gik dårligt. Blandt projekter inden for den "menneskelige dimension" var hvert tredje projekt utilfreds med Informationsafdelingen. Denne utilfredshed skal formodentlig ses i sammenhæng med, at mange projekter havde en fornemmelse af, at det var svært at gøre sig gældende blandt det meget store udbud af arrangementer i kulturbyåret.

6.3 SAMMENFATTENDE OM DE EKSTERNE PROJEKTER

Kunstnere fra 40 forskellige folkeslag deltog i udstillingen "Europe rediscovered", som blev vist på færgen Kronborg og i Turbinehallerne i 1994 som optakt til kulturbyåret.

Som det er fremgået af det forrige, har der generelt været tilfredshed med Kulturbysekretariatets arbejde. På grundlag af enkelte cases, som netop er udvalgt til undersøgelsen, fordi de har været problematiske, kan den kritik, som her fremføres, placeres i tre kategorier:

For det første er der utilfredsheden med ikke have fået bevilget de ansøgte beløb. Hertil må siges, at formålet med de offentlige støttemidler i kulturbyfonden bl.a. var, at disse skulle være med til at udløse finansiering fra andre med interesse i kulturelle projekter, herunder private sponsorer, fonde mv.

For det andet var der utilfredshed hos en del projektmagere, der savnede råd og vejledning ved projektets forbe-

redelse og gennemførelse. Dette problem hænger tildels sammen med, at kulturbyprojektet og dets tilskudsmuligheder havde held med at mobilisere en hel del projektmagere, som var uden store erfaringer med at etablere sådanne projekter. Som tidligere nævnt kunne bestyrelsen i større udstrækning have forudset dette og afsat de nødvendige ressourcer til vejledning af projekterne. Det skal imidlertid også understre-

ges, at kulturbyårerfaringerne også peger på, at hvor der er midler at søge, er der også projekter, ideer og energi hos såvel de mindre som hos de mere etablerede personer og institutioner.

For det tredje har en del projekter følt, at de manglede opbakning fra kulturbyen ved promovning og presse-dækning. Dette problem opstår, tildels fordi kulturbyåret omfattede så mange forskellige begivenheder, at de enkelte projekter kunne få fornemmelsen af at drukne i mængden. Hertil kommer, at Kulturbysekretariatets Informationsafdeling, ligesom de øvrige afdelinger i sekretariatet, havde en kolossal arbejdsbyrde, som skulle løftes med begrænsede ressourcer og et midlertidigt og tildels uerfarent personale.

430 Projektets tilfredshed med samarbejdet med Kulturbysekretariatet. Pct.

Tabel 6.3.1.						
Hvordan gik samarbejdet?	Godt	Hverken godt eller dårligt	Dårligt	Har ikke samarbejdet	Uoplyst	I alt
Kulturbysekretariatet generelt	57	21	9	9	5	101
Programafdeling	41	23	10	20	5	99
Økonomiafdeling	43	24	8	19	6	100
Informationsafdeling	34	23	19	18	5	99
Færgen Kronborg	11	10	4	67	8	100

Kilde: Gallup, Projektundersøgelsen.

METODER OG MATERIALER

Rapporten er skrevet på grundlag af materialer indsamlet fra mange forskellige kilder. Beslutningen om, hvilket datamateriale der skulle ligge til grund for analysen, blev truffet af styregruppen for konsekvensanalysen, før forskerne var blevet involverede i processen, ligesom forskerne ikke har haft del i dataindsamlingen men har måttet forholde sig til et foreliggende materiale. Undtaget herfra er de såkaldte fokusgruppinterviews, der omtales senere.

De væsentligste datamaterialer kommer fra Danmarks Statistik, Gallup, Kulturbusekretariatet og Danmarks Turistråd og WOCO. En større selvstændig rapport er udarbejdet af P.A. Consult. Her til kommer nogle mindre undersøgelser af kvalitativ og kvantitativ karakter.

Rapporten baserer sig herefter på:

1. Undersøgelser fra Danmarks Statistik om udviklingen i teater- og museumsbesøg i de sidste 5 år, med særlige oplysninger om K96 støttede aktiviteter.

2. Tre undersøgelser foretaget gennem Gallup

- en interviewundersøgelse blandt ca. 3000 tilfældigt udvalgte personer over 14 år bosat i hovedstadsområdet (København og Fredriksberg Kommune, Københavns, Roskilde og Frederiksborg Amt). På grund af udvælgelsesmetoden kan bortfaldet ikke beregnes. Interviewene blev gennemført via telefon i perioden 22. oktober til og med 25. november.

- en publikumsundersøgelse blandt publikum til 34 kulturbyarrangementer, udvalgt af styringsgruppen for evalueringen. Ved hvert arrangement var det formålet at gennemføre 50 interviews. Ved arrangementer, som strakte sig over flere dage, var det muligt at sende een interviewer ud, eftersom interviewererne havde muligheder for at vende tilbage, såfremt der ikke blev gennemført 50 interviews. Til arrangementer af kortere varighed skulle der være flere interviewere tilstede, således at det var muligt at få gennemført mindst 50 interviews, umiddelbart efter at det pågældende arrangement sluttede.

Det blev pålagt interviewererne ikke at gennemføre mere end et

interview blandt familier eller grupper, som sammen havde overværet arrangementet. Interviewene blev gennemført efter et spørgeskema, som blev udarbejdet i samarbejde mellem Gallup og Magistratens 1. afdeling.

- endelig har Gallup foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige arrangører af K96-arrangementer. Undersøgelsens spørgsmål er udarbejdede af styregruppen. Selve udsendelsen af skemaerne har ifølge Gallup været kompliceret af et "noget rodet og usystemiseret adressemateriale, leveret af Kulturbusekretariatet. Udsendelsen af spørgeskemaerne blev fra Gallups side foretaget 3 gange: 14. oktober, 1. november og 1. december.

Forskerne vurderede imidlertid, at det antal besvarelser som var indkommet medio december, var utilstrækkelige, samt at den interne svarprocent i materialet nogle steder gjorde det uanvendeligt. Ifølge Gallup havde de gjort opmærksom på, at spørgeskemaet var vanskeligt og ville kræve en del arbejde at udfylde. På denne baggrund lykkedes det Kulturbusekretariatet i begyndelsen af 1997 at få nogle frivillige fra Kulturbusekens venner til at gennemføre en telefonisk rykning og herunder få de spørgsmål besvaret, som vanskeligt kunne undværes. På grundlag heraf kom undersøgelsesmaterialet til at omfatte alt 430 besvarelser med en pæn intern svarprocent. Da det oplyste antal af projekter ikke har ligget fast, er det vanskeligt at udregne den eksterne svarprocent, men hvis det lægges til grund, at der i andre sammenhænge optræder ca. 670 projekter, giver det en svarprocent på knap 2/3. Det er ikke muligt at se, hvad der karakteriserer de projekter, som ikke har svaret.

3. Et omfattende materiale fra Kulturbusekretariatet

- nyopførelser og renoveringer af bygninger og anlæg i området i løbet af 1997
- en række oplysninger om projekterne på grundlag af Kulturbusekretariatets administrative database. Definitionen af et projekt har imidlertid ikke været klar eller ligget fast. Det giver forskellige basistal.
- Kulturbusekretariatets oversigt over og vurdering af, hvilke projekter der fortsætter eller bør fortsætte.

4. Turistundersøgelser fra henholdsvis Danmarks turistråd og Wonderful Copenhagen.

For det første inddrages oplysninger om antallet af overnatninger. Dernæst er der i Danmarks Turistråds regelmæssige turismeundersøgelse stillet nogle supplerende spørgsmål af betydning for K96. Undersøgelsen er gennemført i form af personlige interviews med et udsnit af turister (ca. 1000) i henholdsvis Vestsjællands Amt, Frederiksborg Amt, Roskilde Amt, Københavns Amt samt København og Frederiksberg Kommune. Undersøgelsen er gennemført i perioden juli 96 til og med december 1996. Dataanalysen er foretaget af analyseinstituttet AC Nielsen AIM A/S.

En anden analyse er foretaget af Københavns Turist Information på basis af skemaer uddelt og indsamlet ved WOCO's informationscenter i perioden juli-august 1996. Lidt over 2.200 skemaer blev indsamlet.

5. Mindre kvantitative undersøgelser, som kun i mindre omfang er blevet inddraget.

Det drejer sig dels om en mindre publikumsundersøgelse gennemført ved 11 arrangementer. Spørgeskemaet blev formuleret i et samarbejde mellem Gallup og Magistratens 1. afdeling. Skemaerne skulle uddeles og indsamles af Kulturbyens Venner. Der blev kun indsamlet 463 skemaer, og materialet anvendes derfor kun som et svagt supplement til Gallups publikumsundersøgelse.

Københavns Kommunes Statistiske Kontor har gennemført en spørgeskemaundersøgelse, der omfatter 2024 foreninger, 63 gallerier, 13 medborgerhuse og 207 spillesteder beliggende i Københavns kommune og i den øvrige hovedstadsregion. Skemaerne blev udsendt i dagene 4.-9. september, med svarfrist 23. september. Herefter blev udsendt en rykker med ny svarfrist til den 30. september.

Der var en samlet svarprocent på 38, lavest blandt foreninger og spillesteder.

Det bemærkes generelt, at undersøgelsens resultater skal tolkes med det forbehold, at der givet er en overrepræsentation af foreninger osv., der har interesse for eller berøring med kulturbyen.

6. ARTE's billetstatistik og Åben BYs spørgeskemaundersøgelse som er baseret på spørgeskemaer til 150 foreninger.

Herudover har der foreligget større rapporter eller undersøgelser, som rapporten også bygger på:

- A. Kulturbysekretariatets redegørelse for sagsbehandlingsgange og personaleforbrug.
- B. Casebeskrivelser fra 3 (4) forskellige projekter foretaget af en medarbejder fra Magistratens 1. afdeling.
- C. P.A. Consulting Groups rapport om Det kommunale, amtskommunale, statslige, forenings- og institutionsmæssige samarbejde om K96. Rapporten er primært baseret på foreliggende materiale, interviews med en række nøglepersoner suppleret med et spinkelt skemamateriale udsendt til amter og kommuner samt til institutioner. Svarprocenten var på lidt under 50, og der foreligger ingen kvantitative opgørelser på grundlag af skemamaterialet.
- D. En medieanalyse udarbejdet af cand.comm. Stine Flod Olsen på basis af Kulturbysekretariatets database over national og international pressedækning samt en analyse af ledende artikler i de større dagblade.
- E. Endelig har forskerne selv gennemført tre samtalerunder - de såkaldte fokusgruppeinterviews - med nøglepersoner indenfor kunst, kultur og formidling. Deltagerne i samtalerunderne blev udvalgt af styregryppen for konsekvensanalysen indenfor de tre dimensioner: Den kunstneriske, den menneskelige og den geografiske.

Samtalerunderne blev gennemført i februar 1997 og tog udgangspunkt i handlingsplanens målsætninger for hver af de tre dimensioner. Samtalerne fandt sted på Københavns Rådhus og blev gennemført af forskerne, mens medarbejdere fra Magistratens 1. afdeling stod for at referere samtalerne. Resultaterne er ikke refereret særskilt men indarbejdet de relevante steder i rapporten.

Rapporten kan rekvireres ved henvendelse til Københavner Information.

Billagsmateriale til konsekvensanalyse af Kulturby 96 kan rekvireres på CD-Rom efter 1. februar 1998 ved henvendelse til Københavner Information:

Københavner Information
Rådhuspladsens Informationscenter
1550 København V
Tlf. 33 66 66 33